דֶער

בֶּן יָחִיד

מוּט דֶער

בַּת יְחִידִי

וְויא אַזוֹ דֶער בֶּן יָחִיד הָאט בֶּעטְרָאגוּן זַיין מְחוּתָּן אוּנ אוּז שִׁיר גוּבְּלוּבּוּן שְׁטֵיין אוּנ מוּטוּן וֶוען נוּשְׁט זַיְנְם אֵיין גוּטֶער פְרֵיינְד נָאר דָאס וֶועט זוּךְ נוּשְׁט טְרֶעפוּן הַיינְט ·

נאכדרוק פערבאטין

---

mase

Druck es U. W. Salat et J. M· Nik

Lemberg 1881

אונ דער שטאט ברעסלוי הט גוואנט איין גוויסור קופמאן ווס מען הט אוהם גירופון רי הירש זיידמאן ער וואר איין לייפציגר סוחר אונ הט גומאכט גרויסו גושעפטון זיין קרעדוט וואר זייעור גרוס אונ אלו פאברוקין אונ זיינו אן ווייזונגון האבין גוגולטין אונ אונ אלו קאנטארון דווער מאן הט גוהט נור איין בן יחיד אגנץ שיינור בחור בוז אונ פופצין יאר אוז ער גוגאנגון אונ אחרר הט גולערונט זייעור גוט גמרא דער נאך הט אוהם דער פאטור גולאזט לערנון בוכהאלטונג . אונ קאמערצוסקו זאכון דין ער וואר בד.ה צו מאכין פין אוהם איין בעסירון סוחר אלס ער אליין אוז ווס אוז גנייט צו שרייבון זיינו דייטשו אונ פראנצעזישו בריף דורך אנדורון אונ זיינו רעכונגון פורון דורך אפרעמדו האנד אונ ביי יעדור נייאון ארטוקיל סחורה עטלוכי מאל זוך צו נארון בוז ער פר שטייט אונ נוט מוט אלו אורו אייגונשאפטו מעלות אונ חסרונות דוזור בחור האט נוהייסין אוזאק אודור אוציק דין אונ יענור ציים ווארון דו יודון דורט נאך האלב אלט מאדוש אונ האלב נייאו מאדוש ווי יעצט אונ אונזור לאנד . דם מען וויים זוך נאך נוט ווי אנאמון צו געבון אונ ווי קונדור צו ערצוהון צו מאכון זיי פר האלבו לומדים אונ גאנצו נארנום אודר נור פר דאקטורים אליין אונ זאלון פון יודושקייט גאר נוט ווישון נון לאמור נאך געבון דו נייעו וועלט אונ זאגון דם דער יונגור מאן הט גיהייסון איזאק . (מזיגה) פון דו ביידו וועלטון דם הייסט פון דער פרומו וועלט אונ פון דער אופגוקלערטו וועלט אונ אזו אנייעור מענש וואר דאן דארט איין גאנץ שטוקיל סחורה דען אזעלוכי הט גוקענט ווערון איין איידום סיי אונ איינור אלט מאדושו שטוב אונ סיי אונ אניי מאדושו שטוב אונ דער צו הט זוך מאך דער פאטור גופירט מוט דער מוטיל מעסוגור ערצוהונג ווס ער הט אום גוגעבון דען אונ יענור. ציים וואר דארט ביי

יענו

יָענִי יודין אוֹךְ דָם דָער גאנציר גלוק אִיז בַּשְׁטַאנון נור אִינ שִׁידוּךְ
אונ וַוייל דָער בָּחוּר וַואר שׁוֹן אַלט צווייא אונ צוואנציג יָאר ווַאר
שׁוֹן דָם הויז פֿון דָעם ר׳ הירש ויידמאן פֿיל אונ פַּאק פֿון שדכנים
אונ אַלוּ נַאכט אוּז אוהם פָּאר גיבֿייגט אַפָּאר נַייעֶ שידוכים דָם
עֶר פְלֶעגט זוךְ מיט זַיין וַוייב פייצי דָעם קאפּ צו בְּרֶעכון קְלֶערוּדוק
וָועלכור שידוךְ אוז בֶּעסור דָאךְ אובור בֶּעפָאר זֵיי הָאבּין בַּיי זוךְ
בַּשְׁלָסון דְרוּבּור הָט שׁוֹן דָער זון אַליין זוךְ אכלה אוּם גוקְלוּבּוּן
אונ הָט דוּ עָלְטוּרוּן אַרוֹס גוזָאגט נָיעֶן אוּר וְוילט מור יוֹא חתונה
מַאכון זָאל עֶם אַגְדוּרם נוט גישֶׁעהן וְוי מיט דו חולה אוֹדֶר קלמען
דָעם בשׂמים קְרָעמוּרם טָאכטוּר דָען זו גוּפֶעלט מור אונ קַיין
אַנְדוּרוּ וויל אוךְ נוט ׃

נוא מייני טייערו לעזור לאמור אוֹת אקליינו ווייל
בטראכט׳ן דעם בשׂמים קרעמור אונ זיין טאכטור
אונ זעהן ווס אוז דער מער מיט זיי ביידו דם אזו
אונגון מאנצוך זאל זוךְ פר וועלון ניר דעם שידוךְ
אונ נוט סיין אנדורון ׃
נָאר נָעמְט אַייךְ גוט אונ קאפּ אַריין

דָער ר׳ קאלמן וַואר אַיוּד פֿון זָעכציג יָאר אַפְרוּמור צַקְלוּגור
אונ דָער צו זַייעור רַייךְ נַיין דָם אוז נַאךְ וַויינוג גוזָאגט עֶר וָואר
אַיין מולונער אונ אַגְרוֹסור בעל שפע אונ וָואר דָער צו גָאר קַיין
בעל הוצאה דָען עֶר הָט מָער נוט גוהַט וְוי אַיין טָאכטור וָוס עֶר
הָט אור גירוּפון חולה אונ דו מוטור וַואר שׁוֹן אַיין הַאלְבּו מַאדַם
הָט זו אור גירוּפון עֶוַוא דָם מֵיידול וָואר אַכְצון יָאר אַלְט זַייעור
שַׁיין אונ קְלוּג אונ גולֶערְנְט ׃

קוּרץ דו עָלטוּרוּן הָאבּין שׁוֹן אוךְ גוָואלט מיט אוּר אַשׁוּדוּךְ
דָאךְ אובור נור גידָענקט טון אובור וָואלטון זַיין קַיין מָאל נוט
עֶרְשׁטוּנס וַוייל זֵיי הָאבּון זוךְ נוט גיקֶענט אַייניגון אונ דָער זָאךְ

דען

דען וואס די מוטור האט פאר לאנגט האט דער פאטור ניט גוואלט
טון אונ וואס ער האט גוואלט האט זי פעראכט אונ גילאכט דען ער
האט גוואלט נור איין אלט מאדושון יונגון מאן אונ זי נור איין
מאדושון יונגון מאן אונ די מאכטור האט שטורעהייט מוט דער
מוטור גוהאלטון אינ דס פלעגט אן מאכון אום קריג אונ שטוב
אונ דר ביי פלעגט ער אום צו ריידון אוף די גובולדוטו וואס אונ
קארט שטייט אונ זי ווידור אוף די לאמרושו יו גו לייט אונ
פלעגון זוך געבין איינור דעם אנדורון גינוג רעכישו צווייטונס אוז
אוז דער רי קימן אגרוסור־קארגיר ער האט אור קיין נדן ניט גוואלט
געבין אפילו ניט אום קליידון ווי גוהעריג ער האט גוואלט נעמון
איין חתן פון אפרים הויז צו זיך אוף קעסט וואס זאל זיצון אונ
לערנון אונ זאל זוך מושון אונ זיין גושעפט אונ דר גלייכין האט
די מאכטיר בשום אופין ניט גוואלט ערשטונס ווייל עס גייט זייער
קארג צו ביים טוש פון אורו עלטירון דס ברויט ווערט צו גוואגון
אונ צו גימאסטון צווייטונס האט זי ניט גוואלט קיין קלוזניר אונ
ניט קיין קעמיר אזו אוז תמיד גוועזן אונגרוג אינ קריג בוז דער
אוזאק זיידעמאן האט זוך אומגוקערט אהיים פון די שאלון ווי ער
האט שטודורט אונ האט אן גיהובין צו פערקערין צו דעם רי קלמן
אונ קראם צו קופין אוף אפעקיל טאבאק אומט מאנכי בקלייעון
פיינון ראזונקים אונ אוז זוך אזו בעקאנט גווארון מיט די עווא
וואס זו אוז גוועזן תמיד אונ קראם אונ האט דארט תמיד גיארבוט
ווי אגודונגונו קרמר :

קורץ מוט דער צייט האט זוך די בקאנטשאפט פרוואנדולט
אונ איינור פריינדשאפט אונ די פריינדשאפט האט זוך דער נאך
פרוואנדולט אונ איין לובי אונ און איינור צייט וואס זיי זענון
גוועזן אליין אונ קראם האבון זיי זוך גוגעבין די הענט דס זיי
זאלון זוך ביידו נעמון אונ ווען די עלטירון וועלון ניט לאזון

זאלון

זאלון זיי ווארטון ביז עס וועט מוזון זיי רעכט זיין אוף מארגון
הט עס די טאכטור דער ציילט די מוטור אונ די מאמי וואר דער
פון העכסט צו פרודון אונ הט צו גלייך גומיינט דס איהר מאן
וועט אוך אונ דעם שידוך בשטיין דען דער יונגיר מאן איז איין
למדן דער צו נאך איין גרוסיר עושר :

קורץ עס איז זייער שווער צו גיגאנגון ערשטונס הט ער
נוט גוגלייבט דס דער יונגור מאן זאל וועלון זיין ביי איהם אונ
קראם נאך דער חתונה ווי די טאכטור . צווייטונס הט ער פחד
גוהאט פר זיינו קעסט דען ער הט גווויסט דס ביי זיינו עלטורון
פירט זיך ביי דעם טיש גאנץ פירסטליך אוף דרוטונס וואר ביי
אגרוסיר חסרון ווס ער הט גלערינט די נייאו מאדושו זאכון דאך
איבור די מעלה דס ער איז אבן גביר אונ סען מוט דער צייט
ווערון אזורש פון אגיום פר מענון הט אום פור בעוואגין דס ער
זאל דעם יונגון מאן נויניגסטונס ערלובון צו קימין צו אום אהיים
אונטור צו האלטון זיך מיט זיין טאכטיר אונ מוט דער צייט אונ
דער יונגיר מאן וועט אים אונ אלץ נאך געבין ווס ער פר לאנגט
וועט עס קומון צו איין ענדו :

אזו הט דער זעלביגיר גרונד דס הייסט דס די עווא איז
די טאכטור פון איין מילונגיר בעוואגון אוך דעם ר׳ הירש דס ער
זאל דעם ר׳ קלמנס שטיב בעזיכון דען אזו ווי ער פלעגט טמיד
צו זאגון וואלט ער עס ניט צו גולאזט פר קיין אופון אונ פר
שטיים זיך פון זעלבסט דס אוף אזעלכי שידוכים ווס די לובו
קען פאלון קען קיין שדכן דרויף קומון דען די ביידו מחותנים
זענין גאר להיפך איינור פון דעם אנדורון ווי פייער מוט וואסור
אונ אלו שדכנים האבין זיך גוואלט שון אריין מישון אונ דעם
שידוך הט זיי דער קארגור ר׳ קלמן גענפירט עס איז גאנץ
איברוג אונטור צו שטיפון אפאץ ווס עס איז אונ אים גשפאנט

זוי דו לובט אוז וועט עס פּאָדרין וועררן וועט זו עס אַיין אָן
אַייך אום פּירון נוא לאָמור דא קאָזון איזאק זיידמאַן מאכין
פּלייסוגו בּעזוכו בּיי זיין גולבּטו אודור שפּעטורו כלה אונ אונז
זוך ווענדון צו זיין פּאַטור דעם ר׳ הירש זיידמאַן דעי עס איז
מוט אוהם דא גרוסו פּר ענדורונג נושעהן :

קורץ עס וואר מוט אונזורו בּיידו פּר לובּטו האַבּין גיטין
פון טאָג צו טאָג מער מוט דעם אַלטון קרגון ר׳ קלמן דס ער
האָט שון כמעט ווי איין נוווילוגט דען דער קלונור איזאק האָט אים
נאָך גוגעבּין אַלו זיינו שגאָנון ווי יענור פון דעם גוזאַטולט
פּערד האָט זוך דער וויל בּיי דעם זיידמאַן דעם גלוקס רעדיל
אַדריי גוטון צורוק אונ עס איז אים אַזו ענג גוואָרון דס ער האָט
בּאַנקראָטורט אונ אַנטלופון קיין אוים לאנד דען דורט אונ יענור
מדינה איז מען זעצט אָן אונ ווערט בּאַלד איין גוזעצט אין
איין צוכטהויז ער איז אַנטלופון אונ האָט דער פרוי אובור גילאָזט
נור אַפּאָר טוזונט טאלור אונ ווייטור וואָס עס איז גבּליבּין סחורה
אונ נחלאות האָט מען עס בּאַלד אָפּ גונומון פּר קופּט אונ צו טיילט
צווישון די בּעלי חובות :

נוא פּר שטייט זוך ווי וויט די גייאָגקייט האָט גווירקט
אוף דעם שידוך פון דעם איזאק דען ווי נור דער בּשמים קרעמור
עוואס פּאָטור איז פון דער זאך גוואָר גוואָרון איז ער גוואָרון
זייער בּייז דען דער הירש זיידמאַן האָט אוהם איך אַטאלור זעגס
טוזונד צו גקוועקצט אונ האָט אום גלאָזט כל חמתו צו דעם יונגון
מאַן איזאק זיידמאַן וואָס איז גיקומון צו זיין גילובּטו עווא אים
זיין הארץ פּר איר אום צו גוסון אונ הן בּיי איר צו גופינון האָט
ער זוך אום אָפּ גורופין נוא איז שון קיינר צו טרואין אוף גאַנטס
וועלט . ווען אַייער פּטיר איז אַשוטט זאוז איז אַבּעטרוגור דא
אוזשון צו גלובּין דס דער זונגט בּעסורפּר אוהם אונזפּר גוויס

שוין

שון פון אַיאָר דָם די גישעפטן זיינו גייאון נוט גוט נון וואַרום
הָט ער נאך ביי מור זעקס טויזנט טאלור גילוהין דורך דעם גלייב
איך דָם אייער פָאטור הָט מוט זיך גרוסי פאפוטאַלון אַוועק
גשלעפט נאך מער בעווייזונדער צו דָם ער איז אַנטלופין אונ
הָט נוט גוואלט רעכינינג וייזין מסתמא קען ער קיינר רעכינינג
ווייזין ניין מיין לובור העיר הָט זיך דער איזאק צו אום אָפ
גרופן מיין פָאטור איז אַנטלופין נור וויל ער הָט נוט אַליין
דָם גושעפט גיפירט דורך פרעמדו כענשון אונ דו לייט הָבין אום
(זדך)
בעטראָגון אַליין אונ דעם רעכנונג דאהער הָט ער דו ביכיר נוט
גיקענט ווייזין ווֶעלוכיר בעטרוגור קען זיך נוט ריין וואשון דָא
ער אוהם גוענפורט אינ אַזו קורץ אונ נוט דער אַפל פאלט נוט
ווייט פון בום ווי איך זעה איין איז דער זוהן נוט בעסיר פון
דעם פָאטור אונ פון אונזור שידוך ווֶעט גאר נושט זיין פון היינט
מָאל אָן זאל ריין פוס מיין שוועל נוט בטרעטון פר אַקינד פון
איין אָן זעצור ווֶעל איך מיין חַוָוען ניט געבין פאר אווייב אינ
אַרום פון מיין הויז אונ גאמס נאמון נוא פר שטייט פון זיך
אַליין דָם ווי אַפייאור ווָם הָט זיך נאך נוט גוט פון אַנדור ווֶערט
אום גילאָשון דורך דעם ווינט אַזו אַשידוך אוך ווָם האלט נאך
ערשט אונ ווערון קען דורך די קלענסטו סבה פון אַנדור נײַן
אונ פשיטא שון דער שידוך ווָם דר רי קלמן בשמים קרעמור
הָט אום נאך גאר אונ תחילת נוט גוואלט אונ הָט דער חתן גוהאט
אַזו איין זודינגון אות גים אום דָם דר יונגור איזאק הָט קוים
גיטראָגון דו טור אונ הָט זיך אַרום גוחאַפט ווי פון פייעקילו אונ
אונ איז גוקימון צו דער סוטור גאר אַצוקכטור ווי איין אָפ
גוברוטיר הינר פון אַיורושו נאם אום ערב שבת צורוק אונ זיין
הויפט קוואטור הָט זיך דורט גוט אום גוויינט אונ ערשט דער
נאך הָט ער דו מוטור דער ציילט דו ספּכה ווָס ער הָט דורט גוהַט

אונ האט זיך נאר גוט גוך זט פרייסטין רען וואס נאך אונ דר וועלט קען איינגין מענשין אזו קרענקין ווי איין בעריידונג פר זיין גלויבט אונ דו אונגין ׃

קורץ האט ער גומיינט דס עס וועט אים אבוסיל לייכטור ווערין ווען ער וועט זיך אביסיל דורך גיין דען עס וואר אוהם אונ נאס נאך פיל שלומור אלס אונ שטיב דען מען האט שון פון זיין מפלה גוויסט אונ ווער נור פון זיינו בעקאנטו וואס האבין אום בגעגונט האבין מוט אים דרוביר גושפראכין אונ יעדור באזונדור האט אים גיגעבין איין עצה דען מוט דער זאך אוז יעדור אבער צדקה ׃ דער ווייל האט ער צייט גיהאט זיך מיישב צו זיין מוט אפר גוטו פריינד צו וואס ער זאל זיך ווענדין אונ עס אוז גבלובין דס ער זאל אן קימון צו דעם קאנטרוס הער וואס וואר זיין פאטורס אגוטור פריינד ׃

בקיצור האט דער יונגור מאן קיין שיעות גימאכט אונ איז אוועק צו דעם העקערלינג ער האט אים זייעור שיין אויף גינומין האט מוט אים מוטלייד גיהאט האט זייעור שמארק בדוירט זיין פאטור ווען ער האט גוויסט דס זיין פאטור האט מוט זיך קוים טויזינד טאלור גינומין אונ דו אוז זאך פון זיין אן זעצין וואר נור ווייל עס איז ביי אוהם גיפורט גיווארין זיין גישעפט דורך פרעמדו אונ האט אזוי דעם יונגין מענשין אריין גינומין אונ זיין קאנטור דאך מיט דעם בעדונג דס ער זאל ביי אוהם דינין אן שכירות דס הייסט ביז ער וועט רעכט גינוט ווערין אונ דיזר פר זאל ער ביי אים האבין קוואטיר אונ דער יונגור מאן הט גיוואלט מוט זיין מוטור אונ איינום זיין אונ וואר אזו מוט אור צוזאמין ביז דער פאטור האט גושוקט אור אברוף דס זי זאל קימין צו אים קיין לאנדן דען ער האט דורט בקימין אשטעלו ביי איין סוחר מוט גוטו שכירות האט ער אור גושוסט אויף הוצאות אונ האט אור

גיהייסן

גיהייסין דו פאר בטווונר טאלור וואס ער האט איר גיזאגט אפ געבין דעם זיהן דען ער האט גימיינט ווען ער וועט בלייבין אונ ברעסלויא וועט ער דאך מיט דער צייט פארט בלייבין דעם רי קלמנס איירום אינ דו מוטיר איז אפ גיפארין האט ער זיך שוין גידונגין אקוואטיר נוט ווייט פין רעה בשמים קרעמיר דאמיט ער זאל זיך אלו מאל קענין מיט דער עווא זעהן דען ער האט ביי זיך גיטראכט דער פאטיר מעג זעהן מאל נוט וועלין וועט דאך מיין פרוי זיין דו לובי שרעקט זיך נוט פר דעם טוט אליין זו איז אינטיר דעם שגייא אונ מוט ער צייט קימט מען ווייסט אונ אלס זיין פים אונ גליד האט שוין נוט גיטערט צו איר אונ שטוב קומין דא זענין פר זיי גינוג פריינלוכי בלוקי אונ אמאל איין צו גיווארפין אפיל אונ ווערכין איין לובוס צעטיל איז גילעגין אונ האבין גוויסט איינער פין דעם אנדירין וואס אונטור דעם נאגיל איז אוך פלעגט זיך שוין וויסין אפ פאסין דו מינוט ווען נייט פר ביי איר קראם אינ קאנטור אונ פין דר קנטור אינ יעדין טאג האט ער בקומין פין איר נייאו פר זעכירונג דס זי וועט אוף אים ווארטין ביז איר לעצטין טאג אונ אזו דס זעלבו זו פין אוהם דאך אובור וואלט דער איזאס איין רעכטין פר מעגין גיהאט וואלט דער אלטור אליין אוך בעסור גיווארין דען געלט ווא ביי אים דו הויפט זאך דאך ווער דעם אכבוד וואס דער רייכור קען מוט געלד דאס מוז דער ארומור נאר דורך גידולה אינ צייט ערווארטין :

אונ דו לובי האט דאך נוט גישטערט דעם יונגין מענטשין אונ אלו זיינו גישעפטין ער ווא איין פלייסיגור ארבייטור אונ דער קאנטור אונ ער ווא אתקית ביי זיין הערין אונ אזו זענין זיך אובור גילאפין דו צוויי פראבין יארין אונ דער איזאק האט אן גיהובין שוין גהאלט צו נעמין היייסוג טאלור אמאנט דאך

דעם הט קיין בטרעף גיהאט ביי דעם בשמים קרעמיר דס ער זאל צו לוב דעם ענדורון זיין מיינונג אונ זאל איינוילונגן אונ דעם שידוך אונ אינזו ביידו פר לובטו האבין גימוזט ווארון אוף נאך איאר אונ אונזור איזאס הט שון בקומון פעריציג טאלור איין חודש גיהאלט אונ דאן הט ער זוך גידונגון איין דירה אונ איין האטיל וואס דו פענסטיר קומון ארום גלייך אקעגין דעם בשמים קרעמורס קראם אונ דאן האבין זיי גיהאט עס תענוג צו זעהן זוך גאנצי טעג אונ ער נאך מער דען ער הט דאן גוט במערקט ווי יעדור יונגיר הער וואס גייט פר ביי אור קראם שטעלט זוך אפ אים צו בווינדורון אור.

אין דם רוב גייאון אריין אונ קראם קויפון איין קליינוקייט אוהם צו האבון ניר איינו גילעגונהייט מיט איר צו ריידון ער הט עס גיזעהן אונ הט זוך אונ שטעלור היים גיפייט דם דו אמאל זיין וייב זיין אונ הט דארויף גיווארט וויא איין יורש אויף אשפעטוקי ירושה:

קורץ דער פון עס וואר דורט אשיינור פערוגט באלד גלייך צו יענו פערדוגטון וואס איין רייכי גילובטו האלט פר איר מאן באלד נאך דער חתונה פון אונטור איר פאר האנג פר דו קלענסטו זונד וואס ער האט זוך אקעגין איר גוט שלעכט בעגנגון עס וואר דס קיין עפיל ניר אקול קורטאץ מיט איין אדרעס צו אוהם דער אונטערעס אליין הט בשעפטונט זייער ברוך. שרייבון צו ווישן זוך) אונ גאנצי וואכין אונ ביידו האבון גאט גודאנקט דם דו גישוכטו פון דער הלואה איז ווייטיר גוט ארום איבער דער שטאט.

קורץ איזאק איז דער פון אהאלבור מענש גווארן אונ עס הט אוהם לייד גוטון דס ער מוז זוך ווייטיר היטון גיטס צו מיין אין אזו זענון זוך אוביר גיקלאפון זעקס וואכין אונ פון דעם

אוז

איז נוט צו הָערן, אונ נוט צו זָעהן אונ דָער צי' הָט ער זיך
גומוזט דָער מוט שטיקין דָען ער הָט פחד גוהַאט דָם בַאלד ווי'
ער וועט נור אָן הַייבן צו פְרֶעגִין וָועגִין אונ דו קאנְטָ'רוֹן דָא
וָועט שון וָוערן דָער מוט דו שְטָאט אוף אונ הַייסט עס אַוַייטִיג
וָוס מָען טָאר עס נוט אוס זָאגין פַר דָעם אַנְדורִין בַיי נַאכְט
פְרֶעגְט זיך איהם דָער מוח דער פון אוס קָערין דָען ער הָט גָאר
פשוט פחד גוהַאט דורך דו הלואה וָוס זי איז באמת גָאר אַיין
וַוארוּר חסד אינ אקידוש השם אוך דָער צו זָאל אוֹפּט נוט זַיין
אסיבה דָם דו עווא אַליין זָאל אוהם אוף הָערוך צו לובין אונ
דַאן איז ער דָער אוס גְלוקלִיכו מֶענש אונ דָער וָועלט אונ דָען
מוט אור הַארץ וועט ער אוך אַיין מִילְוָאן פַר לורין אונ אַזוי'
אַשָאדין הָט נָאך קיין יונְגור מַאן בִיז אַהֶער נוטגוהַאט אונ דָער
גַאנְצור וָועלְט :

נָאר אובור ווי נָאך דָעם ווינטור קומט דָער זיומר אונ
נָאך דעם שטורום קימט שַיין וָועטור אַזוֹ קימט אַלו מָאל נָאך
נָעכטלוכו אונ פינסטורו זָארגין דָער פְרַיילוכיר אונ גְלוקלוכיר
מָארגין אונ אַזוֹ וַואר דָא בַיי אונזור איזאק אויך גושֶעהן דָען
אונ זָעקס וָואכין אַרום אַיין פְרַייטִיג פַר טָאג וַואר אַנְגַואלד בַיי
אוהם אינ איהר ער הָט אור גושְוִוינד אוף גומַאכט אונ פור
מֶענשין הָאבין אַריין גוטְרָאגין אַשְוָוערין קוֹפֶרט מוט ז כין אינ
הָאבין אוהם גופְרֶעגט ווי זיי זָאלין עס אַנודור שְטֶעלִין אונ
אַלס ער הָט זיי גופְרָעגט וָוס איז דָם הָאבין זיי אום גִיעֶנְטְפֶירט
אַיין גְוויסור הָער וָוס איז גוקומין אוף עקסטרו פָאסט הָט אינז
גוהַייסין אַריין טְרָאגין :

קורץ עס איז אוהם בַאלד אַרוף גיקימין אוף דו גוּדַאנְקין
דָם טוז פַר גְוויס דונַקאן זַיין אונ אַזוֹ וַואר עס ווירְקְלִין דָען
קוים הָט ער עס גְדֶענְקט איז אַריין דָער יונגור לָארד איז אום

ארוף

ארוף גפאלין אוף זיין האלז אונ האט אים ארום גנימן אונ האט
אוהם אום גיקישט אלז גלודיר אונ האט גזאגט לובר פריינד האט
ער צו אוהם גזאגט דו גאנצו צייט ווס איך וואר אוף דער רייזו
האב איך גדענק נאר פון אייך אונ נאכט זיי דאנק דם איך זעה
אייך ווידור אין ווייל איר זייט מיר אזוי לוב אונ אזוי פר גוויס
איך אייך אויך דאהער גלויבו איך דם איך וועל אייך גוויס גוט
ענג מאכין מיט מיין איין שטיין ביי אייך אונ ביז פראה: אונ
אייעור צומער אריין אין פר שטייט זיך פון זעלבסט דם דער
גאסט וואהר אום אייעור לוב אונ האט אוהם אזו אן גינומין זייער
פריינדליך אונ באלד נאך דעם האט דער דונקאן גהייסן זיינו
צווייא באדונטו דם זיי זאלין נעמין פאר זיך אבוונדור גימער
אונ זאלין בשטעלין אגיטין פרישטאק אונ צו גלייך איין וואזו
פאנם אריין טראגין אונ זוצינדוק זיך ביי דעם טיש האט דער
דונקאן דער ציילט פון זיין רייזו אין האט צו גלייך באמערקט
דם דער איזאק האט זיך זייער אום געענדורט אוף זיין פנים אונ
זעהט אום ווי נאך אקרענק אין האט אום דער דונקאו אונ
דארובור גופרעגט :

אין דער איזאק האט אום דער ציילט אונ גאנצין ווס פר
אקרענקינג ער האט גיהאט פון זיין גולובטו וועגין די הלואה
ווס ער האט אום גימאכט אונ האט אום גלייך אום גירעט וואריום
האט ער עס דעם האטעלסציק דער ציילט איך הב עס מיין פריינד
קיינום דער ציילט האט אום דונקאן גיענפירט עס קען מער זיי
דם דער האטעלשציק האט זיך אליין דארויף גושטוסין דען ער האט
גוויסט דם עס איז מיר זייער קיץ אין דער האנד אין דער נאך
זייענדוס מיט אייך צו זאמין איינו נאכט האב איך אלז שולדין
באצאלט נור גונוג זיי ווי עס איז זארג ניט איך וועל דיר דיין
מערכה זייער גוט פארוכטין ווי אזו עס איז מעגליך האט ער זיך

אוהם אן גירופין איר זאגט עס ניר ווייל איר קענט אונזירו שטאט
רייט נוט איי הט ער זיך צו אוהם אן גירופין די מענשין זעניו
די זעלביגי אינ ווען די וועסט מיר נאר נוט שטערין וועל איך
דיר אלץ אוס פירין וואס די ווילסט נאר דער בשמים קרעמיר וועט
דיר געבין זיין טאכטיר אונ זיין מיליאן אויך דער צו מיט דער
צייט וועסטו דייני עלטירין אויך צירוק רופין אהער אונ דאס וועל
איך דיר אלץ אוס פירין אן צובערייי ניר מיט איינום שפאס נאר
הב מיטה צו שפילין דער ביי די גיהערוגי ראלי אונ אזו מוט אוס
הט ער אים בצאלט דער ווייל זיין הלואה די צוועלף הינדורט
טאלער מיט די געצעליכי צינזין אונ הט אוהם גיבעטין דער צו
דס ער זאל אים נעבין ניר אהנד דס ער זאל אוס פאלגין ווס ער
וועט אוהם הייסין אונ ווי וועט עס צו גיין הט אוהם דער איזאק
גפרעגט אויף דעם ערלויכסטין ארט אונ דער וועלט הט אוהם דר
דונקאן געענפירט ניר מוטה פרעגי פר אלץ זאלסט די איינור
אליין דאן מיך אן הייבין צו פארין אובור די גאסין פין דר שטאט
אונ מיין נייגים פיי-אן מיט די פיר פערט אונ איך הב אויף מיין
צירוק רייזי באקימין פין לאנדין דאמיט מען זאל מיינין דס זיי
זענין גווים דייני צווייטינס זאלסט די זיך פין דיין שטעלין אפ
זאגין אינ וועט מען שון פר גווים דענקין דס די בוסט איין גביר
גווארין דיין גילובטי עווא זאלסטי די מעלדין דס די האסט די
גרוסי גווינס אונ לאנדאן גווינין עס איז צו פיהל גוואגט הט זיך
דס איזאק אן גירופין ערשטינס וועל איך נוט האבין שון פין
וואנין צו לעבין צווייטינס ווען עס וועט גיט גילטין אויך זיין צום
שפאס אינ דער גאנציר שטאט אונ דאן וועט פין שידוך פר
גווים שון נאר נוט ווערין פירין ־ור נוט אוס הט אים דונקאן
גיענפירט דאן פר לאז אויך דיך נים אויך נעם דיך מיט מוט מיר
אונ הער מוט דיר קיין פר מעגין סיילון די וועסט ביי דער ראלי

ווס דו וועסט דא שפילן נוכט פר לורן אין צווייטונס בין איך זוכיר דס מיר וועלן עס רוכטיג אום פירן דען וועמין אונ דער וועלט קען מען נאך אזוי רייכט פר שווינדלין אונ פר בערענדרן אלם איינר גילובטי אונ איין קארגין דען די ביידי זענין גינארט צו זיין פון מיינונג וועגן הט זיך דער איזאק אן גירופן איך טו עס אונ הט אים גיגעבן אוואורט דס ער זאל אים פאלגן אלץ ווס ער וועט אים הייסן טון דען ער הט שון איין גיזעהן אוף קלאר דס דר דונקאן איז אגרוסיר חכם אונ אגרוסיר מולוגער פון זיין מוטירס זייט דען ער הט פון איר גיהט מיליאנן אונ הט זייער פיל גוטיר אויך אין אמעריקא . דורך דעם הט ער זיך אוף איהם פאר לאזט ווייל ער וועט מיט אים טון וועט ער אן אים זיך האלטין אונ וועט אן אים נישט טון קיין שום זאך נאר ווס ער וועט הייסן :

אונ דער ענגילענדר דער דונקאן הט די זאך גיט אפ גיטון ער הט אים טאקי גילונגן געלד אונ הט גיקויפט איין גוט פערט אויף אוואקס נאמין אונ ער הט דעם בשמים קרעמיר דעם קאם גינץ גיט פר דרייט אונ דס מיידיל חוה ווס הט ניט גיוויסט דעם שווינדיל אונ הט הנאה גיהאט אוף דעם שידוך מיט איר טייערן איזאק אונ האבין צו מזל חתונה גיהאט אונ דער פאטיר הט פון זיך גירוסן די הויט עס איז איבור שון גוועזן פר פאלין דען נאך דר חתונה הט ער שון גאר ניט גיקענט טון נאר ער הט אים ניט גילאזט אונ גוועלט ארײַן קימען ביז ער איז גישטארבן איז ערשט דעמולט אויז גירעכט גיווארין איזאק מיט חוה אונ האבין גליקליך גילעבט אונ דער קארגיר קרעמר לונט אונ דער ערט :

גֶעשִׁיכְטֶע

פוּן

ר׳ לֵיבּ טַאמְבֶּער

דָאס אִיז אֵיין וַואהְרֶע גֶעשִׁיכְטֶע פוּן ר׳ לֵיבּ
טַאמְבֶּער מִיט אֵיין שֶׁענֶעהְרִין וָוס זִי הָאט
זִיךְ גִיקוֹפְט אֵיין הוֹיז . אוּנ דֶער נָאךְ אִיז
דָאס הוֹיז אָפּ גִיבְּרֶענְט גְוָוארִין . נָאךְ דֶעם
הָאט אִיהְר גָאט בָּרוּךְ הוּא גִיהָאלְפִין אוּנ
זִי אִיז גְוָוארִין אֵיין גְרוֹסֶע נְגִידוֹת אוּנ דָאס
אָפּ גִילֶעבְּט אֵיין גְלִיקְלִיכֶע וֶועלְט :

---

mase

Druck os U. W. Salat et J. M. Nik

Lemberg 1881

און רוסלאנד און איין קליין שטעטול איז גווען איין יונגער מאן יער הט גוהייסן ר׳ לייב גורופן הט מען אוך ר׳ לייב טאמבור ווייל ער איז גווען ביי דו זעלנור איין טאמבור ער הט גודונט זעכצן יאהר אן ארלויב. ווי ער איז פון דו זעלנור אהיים גוקומן הט ער נוט גוויסט צו וואס ער זאל זוך נעמון. און דעם שטעטול איז גווען איין גאספודו הט ער זוך דארט גומאכט זיין קוואטור און פלעגט דארט שטענדוג צו זוצון ווייל דארט איז גווען אדינסט מיידול און הט אויך גוהאט אפאר ריינוש וואס זו הט זוך ערשפרט פון דעם דונון גוהייסן הט זו ביילע גרינבערג. אונזור ר׳ לייב טאמבור הט זוך און דו ביילע פר לובט און הט מוט אור טאג און נאכט גורעט עס איז אזוי אוועק גוגאנגון איין צייט און דו צוויי לייט האבון זוך לוב גהט ווי דו בעל הביתתי איז דם גוואר גווארון הט זו דם מיידול אפ גושאפט ווי דר ר׳ ליב הט גזעהן אז דם מיידול הט שוין נושט ווי צו זיין הט יער זוך מוט אוהר אפ גושמוסט אז זי זאלון ביידו אוועק פארון פון דא״ט און זאלון חתונה האבון און זאלון זוך אפ זוכון איין גושעפט דען דארט האבון זיי זוך גישעמט חתונה צו האבון. קירץ דו צוויי לייט האבון זוך צו זאמון גונומון זייערו זאכון און האבון זוך גודונגון איין פור און זענון צו מזל אוועק גיפארון.

אויף

אויף דעם וועג האבן זיי זיך ביידו צו גשווארן אז זיי זאלן זיך נושט פר'לאזן גיט אודור שלעכט חלילה זאלן זיי אלץ זיין צו זאמן :

זיי זענען גופארן איין גאנצין טאג ביז זיי זענין גיקימין אונ איין שטעטיל אריין זיי האבן דעם בעל עגלה גיצאלט אונ זיי זענין גיגאנגין אונ איין ווירטסהוז אריין אונ האבין זיך גיהייסין געבין עפוס צו עסין מען האט זיי גיגעבין איין גיט מיטאג אונ זיי האבן גיגעסין דר נאך האט רי לייב טאמביר גיזאגט צו זיין כלה ביילי דו וועסט דא זיין אונ דעם גאסטהויז אונ איך וועל גיין אינ מארט אריין מיך אום קוקין ווס עס טוט זיך דא אינ דעם שטעטיל ער האט זיך מיט אוהר גזעגינט אונ איז אוועק גיגאנגין . ווי ער איז גיקימין אינ מארק אריין איז גראד אונ דעם טאג גוועזן מארק טאג אונ ער האט גיזעהן ווי איינור איז גישטאנון אונ האט פר קויפט שיינע פערד איי קענער אוף פערד איז ער גוועזן אונ ערפצו דעם פערד כוחר צו גיגאנגין אונ האט ביי איהם גיקויפט זייער איין שיין פערד פר הונדערט גילדין . אונ ער האט זיך אוף דעם פערד אויף גיזעצט אונ האט זיך גילאזט רייטין צו זיין כלה אויף דעם וועג האט ער באגעגינט איין שיינים פויאקור אונ אינעריינוג איז גיזעסין איין פרויץ אינ דער פרויץ האט גיהייסין זיין קוטשיר שטיין בלייבין אונ איז ארוס גיגאנגין צו אינזיר רי לייב טאמביר אינ האט צו אים גיזאגט ווי האסטו גינומין דם פערד דס פערד איז מיין מען האט עס ביי מיר יענו וואך אוועק גיגאנבית דר רי לייב האט זיך דער שראקין אונ זאגט צו אוהם איך האב דס פערד הערשט היינט גוקויפט פר הונדערט גולדין אונ אז דוא ווילסט וועל איך דיר ווייזין ביי וועמין איך האב עס גיקויפט :

בקיצור

בקיצור ער איז מיט דעם פריק גיגאנגין צוריק אויף דעם מארק ער זאל אוהם ווייזין ביי וועמין ער האט דס פירד גיקויפט ווי זיי זענין אהין גיקימין דאבין זיי דעם פערד סוחר שון נישט גיטראפין אונ דער פרוץ האט אונזיר רי ליב טאמביר שון נישט גילאזט פון דעם זורט אונ האט גישרוגין אז ער האט ביי אוהם דס פערד גיגנבית רי ליב האט גיזעה אז דס איז איין פאסקינו גישעפט ער איז אונ איין פרעמד אורט אונ עס קען אוהם קיינר נישט. האט ער מורא באקימין אונ האט נאך גילאזט דס פערד אונ האט גיוואלט אנטלויפין דר פרוץ האט אובר אן גיהויבין צו שרייען אונ מען איז אוהם נאך גילאפין אונ מען האט אום גיחאפט אונ האט אוהם ארעסטירט אונ דר פרוץ האט גיזאגט אז ער האט ביי אוהם גיגנבית דס פערד אונ רי ליב האט גיזאגט אז ער האט דס פערד גיקויפט פר הינדערט גילדין די פאלוציי האט לעת עתה נישט גיוויסט וועמין מען זאל גלייבין האט מען קודם גינימין אונזיר רי לייב טאמבור אונ מען האט אוהר איין גיזעצט:

אצונד וועלין מיר אוהם לאזין אבוסיל זיצין אונ אויך וועל איך דער ציילין וואס עס טוט זיך מיט זיין כלה ביילי גרינבערג וואס ער האט זוא אובור גילאזט אונ דעם גאסט הויז:

ווי רי לייב איז פון דעם גאסט הויז אוועק גיגאנגין איז אריין גיקימין איין סוחר אונ האט גימאכט איין גיוואלד אז מען האט אוהם אונ דעם נאכטהויז ארוס גינומין איין טאשטור מיט פיר טויזינד גילדין דר ווירטסהייזיר האט אוהם גיפרעגט אויף וועמין ער האט דעם פרדאכט האט ער גיזאגט ער האט אויף קיינים נישט דעם פרדאכט נאר אויף איין יודיש מיידיל וואס זי האט זיך ביי אוהם

גודרייט

גודרייט וואן ער הט ביי דעם טיש גידרומילט אונ וועז ער הט זיך אוף גוחטפט הט ער זו שון נישט גיזעהין מען הט אן גוהובין צו זוכין דס מיידול אונ מען הט זי גיטראפין אונ הות ארים גיין מען הט ת כף דס מיידול אריין גונומין אונ שטוב אריין אונ מען הט אוהר גיזאגט זו זאל אפ געבין דעם טאסטור מיט געלד וואס זו הט גיפונין דא אונ גאסטהויז דס מיידול הט אובור גוזאגט אזוי ווייסט פון גאר נישט מען הט זיא ביי זוכט אונ מען הט ביי אוהר נישט גופינון מען הט דס מיידול גונומין אונ דר פאלוציי אריין אונ מען הט זו דער וויל איין גיזעצט. טאקי אונ דעם איינגום ארעסט ווי אוהר חתן איז גיזעסין גאר אין איין אנדורו שטוב צווישין נקבות:

אצונד וועלון מיר לאזין די חתן כלה אבוסול זיצין אונ מיר וועלון שמוסון פון דעם פרוץ ווס דס פערד הט אוהם גופעהלט:

ווי דר פרוץ אוז פון דר פאלוציי אוועק גיגאנגין ווס ער הט גילאזט די לייב טאמבור איין זיצין פר דעם פערד איז ער אהיים גיגאנגין אונ הט דר ציילט זיין ווייב די גאנצו מעשה אז ער הט גיחאפט דעם גנב פון דעם פערד אונ ער זיצט שון הט דס ווייב צו אום גיזאגט. הער נאר ווס איך וועל דיר זאגין מיר דאכט זיך אז אונזער דינסט אוז מיט דעם גנב איינגעפערשטאנדין וואחרין אוך זעה ביי אוהר אזו פיהל געלד ווס איך ווייס אז זו דארף אזו פיהל נישט צו האבין. פאלג מיך אונ לאז זי איין זעצין וועלין מיר אפשר וויסין דעם אמת:

בקיצור דר פרוץ הט גילאזט די דינסט איין זעצין אונ מען הט זי איין גיזעצט אונ דעם קערקיר אריין ווי ביילי גרינבערג איז

גוזעסון

גיזעסין פר דעם טאסטיר געלד . ווי דו דונס איז אריין גיקומין און דעם קעריקיר האט ביילי זי גיפרעגט פר וואס מען האט זי גיבענט האט זי איר גיענטפירט אויך בין איין דונסט ביי איין פרויץ און אויך האב איין חתן איין לאקיי און אציינד גייט ער ליידיג ער האט קיין שטעלי ניט האט ער מיך גיפרעגט וואס ער זאל טין ער האט דר ווייל ניקשט פון וואנין צו לעבין האב איך אים גיזאגט ער זאל גיין צו מיין פרויץ און שטאל אריין און זאל זיך נעמין איין פערד און זאל עס פר קופין וועט ער דר ווייל האבין פון וואס צו לעבין ביז ער וועט און ער האט אזו גיטון ער האט דאס פערד פר קופט און עס איז שון אין דעם צעהן טאג און אויך וויים ניקשט וועער עס האט דאס גינקענט דר ציילון און דורך דעם האט מען מיך איין גיפירט לעת עתה האב איך גירייקינט און האב גיזאגט אז אויך וויים פון גאר ניקשט .

לאזין דו צוויי נקבות דר ווייל און קערקר רעדין און וועל שרייבין וואס עס טוט זיך מיט דעם סוחר פון דעם טייסטיר געלד וואס ער האט גילאזט איין זעצין ביילי גרינבערג ר׳ לייב טאמבורם כלה׳

ווי מען האט דו ביילי גרינבערג איין גיזעצט האט דר סוחר גיזאגט צו דעם ווירטס אפשר וועט צו דיר קומין איינער מיט איין גינצין פיפציגער אודער איין גאנצין הינדורטיר זאלסטו איהם אן קיקין אויף דער אנדירו זייט טאמיר וועט שטיין מיין נאמין אויף גישריבין ווארין אויף דעם גרויסין געלד האב איך מיין נאמין אויף גישריבין מאיר הירש עס איז אוועק גיגאנגין דריי טאג דער נאך איז אריין גיקומין אין דעם גאסט הויז איין פיינער מענש ער איז מאקי גיוועין תמיד איין גאסט און האט זיך גיהייסין געבין איין גיט

גלעזול ווייז נאך דעם עסין. ווי ער האט אפ גוגעסין האט ער ארוס גינימין איין גאנצין פופציגיר אונ האט צו גירופין דעם ווירטס הייזור, ער זאל אום רעשט געבין ווי דער ווירט האט דעם פופציגור גינומין אונ דער האנד אריין האט ער איין קוק גינעבין אוף דער אנדירו זייט האט ער גיזעהן עם שטייט אוס גושריבין מ. הירש זאגט ער צו אוהם מיין הער זו ווערדין ענטשולדוגין איך האב איין אוף טראג פון דער פאלוציי אז אוך וועל זעהן ביי איינום איין פופצוגיר מוט דעם נאמין מ. הירש זאל איך אוהם אונ דער פאליציי אובור געבין :

דער גאסט האט זוך דער שראקין אונ זאגט צו דעם ווירט וואס גייט דוך אן איך גיב דיר געלד אונ גוב מור רעשט דער ווירט זאגט אובור ניין אוך קען דס נושט טין קום מיט מור אונ דער פאליציי אריין אונ דורט וועסטו מעגין זאגין וואס דו ווילסט אונ האט גושוקט אונ דר פאליציי אריין אוז מען תיכף גיקימין פין דער פאלוציי אונ כע האט אום גינימין אונ מען האט אוהם גופרעגט ווי ער האט גינומין דיים פופציגיר האט ער גיזאג ער האט איינום אוים גיבוטין האט כען אידם גיזאגט אז כען האט ביי איין סוחר גיגאגבית פור טויזינד גילדין אונ דס גרויסי געלר אוז גוצייכינט מוט איין נאמין אונ ווי באלד ער וועט נושט זאגין ביי ווענין ער האט דעם פופציגיר גינומין מוז מען אום איין זעצין ביז מען וועט חאפין דעם גנב פין דעם געלד ער האט אובור נושט גוואלט זאגין האט מען אוהם איין גיזעצט אונ דעם קערקיר אריין ווי אינזור רי לייב טאמבור ווי ער אוז אונ דעם קעוקיר אריין גיקימין האט אים רי לייב טאמבור גיפרעגט פאר וואס ער זוצט . האט ער אום תיכף דער ציילט דעם אמת אונ האט אוהם גיבעטין ער זאל אום איין עצה געבין אונ זאגט צו איהם פי עסלוכי טאג בין אוך אריין גיקימין אונ איין ווירטס הויז האב אוך גופינין איין

מייסטער מיט פור טויזנד גולדען הָט אויך דָס גָעלד בּהאַלטען אונ הַיינט בּין אויך וַויטער אַרייַן גוקימען אונ דָעם נָאסט הויז אַרייַן אונ הָב גִנָעסין אונ הָב גִיגָעזִין אַיין פּיפּעצוגיר מֶען זָאל מיר רֶעשט גָעבִּין הָט דר ווירט דָער קָענט דָעם פּיפּצוגער וָוארין עֶס אִיז נישמַאנין אויף דָער אַנדרער זַייט דָער נָאמין פֿין דָעם סוחר וָוס דָס גָעלד איז גָעוֶוען זַיין :

ווי זַיי הָאבִּין אַזוֹ גירָעט הָט מֶען דָער וַוייל אויף גישְׁלָאסין דִי טיהר אונ מָען הָט זַיי אַרוֹס גילָאזט אויף דָעם פּוּס צוּהר ווי רי לייב טאמביר איז גוקימען אונ הוֹיף אַרַיין הָט עֶר דֶר זָעהן זַיין כלה ביילה גריבערג ווייל גַיין אוֹף עס שְׁפַּצירן אונ זו הָט אוהם אויך דָער זָעהן מֶען קען זיך שוין פּאר שְׁטֶעלִין ווי אַזוי זַיי זָענִין גוּבּלוּבּוּן אַז זַיי הָאבּוּן זוך דָער זעהן זַיי הָאבִּין גְוָואלט אַיינס צוּ דָס אַנדרע צוּ לופין נאר זַיי הָאבִּין נישט גְקאנט דוּרך דָער שוּלְדרַוואך זוּ הָט איהם נָאר פון דר וַויטינס גְפֶרֶעגט פר וָוס עֶר זוּצְט אונ עֶר הָט זו אויך גִיפְרֶעגט פַר וָוס זו זוּצְט אַלץ פין דָער וַוייטינס זַיי הָאבִּין צוּ זיך גווינקין זַיי הָבּין זיך איבּיר נישְׁט פַר שְׁטַאנין :

ווי זַיי זָענִין אַזוֹ גישְׁטַאנין אונ גוּהָקטי צָרוֹת איז גוקימען דָער זָעלנער מיט די שְׁלוּסיל אונ הָט זַיי אַלו גְהֵייסִין אַרַיין גַיין אונ קָערקֶיר אונ אונזער רי ליב טאמביר הָט זיך מוט זַיין כלה פון דר וַויטִינס גיזֶעגונט אונ איז אַרייז גינַאנגִין אונ קעקיר אַרַיין אונ זַיין כלה ביילה גרינבערג איז אויך אַרַיין גוּגַאנגִין אונ קערקיר אַרַיין ווי רי ליב איז אונ קערקיר אַרַיין גוקימין איז עֶר גֶעבּוּך שִׁיעור מְשוּגִי גְוָוארִין פַר קְרֶערִין אונ דעם איז איהם אַיין גִיפַאלִין אַז עֶר זָאל זַיין כלה אַיין בְּרוּבִּיל שְׁרַייבִּין אונ מָארגִין וָוען זַיי וֶועלִין גַיין אויף דָעם שְׁפַּאצִיהר וָועט עֶר זָעהִין אַז זו זָאל דָס ברובּיל בְּקוּמִין עֶר הָט אוּבִּיר קַיין פַּאפִּיר נִיט גִהַאט איז אִים אַיין

גופאלין

גיפאלון, ער איז גיגאנגין אונ איין גייא בהעמד האט, ער איין שטופסול פין דעם העמד אפ גשנוטין אונ הט זיך גיזעצט שרייבין ליבי לעזיר אז איר ווילט וויסין ווס ער הט איהר אונ דעם בריף גשריבין וועל איך אייך דער ציילין :

מיין מייערו אונ פיל גילובטי ·

לויט איך האבי מיר דו זאך פארגישטעלט הב איך ניכט גיגלייבט דס וויר זאלין איין מאל ער האבין :

יא דער מענש קאן זיך פיר קיין איינציגיר זאך פערשווערין · יאמער אונ נאטה איזט יעצט מיין ליידין :

בלייב נאר נעפאסט גאט ווירד אונז אוים דעם שווערין ליידין באלד העלפין :

הארין אונ האסין מאכט מאנכי גיטראפין :

איך מאך ניט אוים דעם אומגלוק ווס מיך האט גיטראפין ווי נ ר אויף דיינים אימגלוק :

יין וואריז מייני גדאנקין נאר צו דיר אינ זינד נאך יעצט · אונד איך בלייב דיר טריי אויף עוויג ·

נון אבער פארלייפיג קאן איך מיר קיין ראט שאפין :

די האסט מיך געכטין גופרעגט פר ווס איך זיץ הב איך דיר נוט גיקענט זאגין אינ איצינד שרייב איך דיר פאר וואס איך זיץ ווי איך בין פין דיר אוועק גיגאנגין בין איך גוגאנגין אונ מארק אריין אונ הב גיקויפט איין פערד אינ ווי איך האב גוואלט צו דיר אהיים גיין הט מיך באגעגנט איין פריץ אונ הט גיזאגט אז איך הב ביי אוים דם פערד גוגאנבות אונ הט מיך גולאזט ארעסטירון אצונד מיין הארץ פריינד מיזט דו מיר פרצייאין איך וואלט דיר גוואלט נאך פיל שרייבין נאר דו זעהסט אז איך הב נוט קיין פאפיר · אונ דו זאלסט דיר זעהן איין עצה צוגעבין אונ זאלסט מיר תיכף תשובה שרייבין פר ווס דו זיצט · בלייב

גיזונד אונ גליקליך איך גר'ם דוך פיל מאהל פון מיר דיין
עווינער הארץ פריינד מ. הירש

ווי ער הט דעם בריף אפ גישריבן הט ער אום בהאלטין
אונ ער הט קוים דר צוגין צו דם צנדרוון מאג דעם צנדרוון טאג
אונ דר פריא הט מען דו כ"ים ווס זענין גיוועסין ווייטור ארום
גילאזט אוף דעם שפאציר ער הט זיך ארום גידרייט אונ דוות אונ
הט זיין כלה גיזוכט אונ הט זו נישט גיזעהן אוף איין מאל הט
ער דער זעהין ווי מען הט ארום גילאזט דו נקבות אוף דעם
שפאציר ער הט תיכף דער זעהין זיין כלה ווי ער הט זו גאר דר
זעהין הט ער זיך דוזוקירט אונ אוז תיכף צו אוהר צו גיגאנגין
אונ הט אוהר איין גישמופט דעם בריף דו ביילי הט דעם בריף
צו גינומין אונ עס איז אור גילונגין עס הט קיינור נישט גיזעהן .
זו איז נאך אבוסיל אונ דעם דוף ארום גיגאנגין דער נאך הט
מען זיי אלו צוריק גיפירט אונ קערקיר ארין קוים אוז ביילי
צוריק אונ קערקיר ארין גיקומין איז זו גיגאנגין אינ איין ווינקיל
אונ הט ארום גינומין דם שמוקיל ליינוואנד אונ הט אן גיהובין
צו לעזין .

ווי זי הט דעם בריף אפ גילייענט הט זי גיזעהן אז ער זיצט
גאר אומשולדיג וואוין דו דינסט ווס זו זיצט מוט אוהר הט
אוהר אליין דער ציילט אז אוהר חתן דר לאקיי הט דם פערד
ביי דעם פריץ גיגנבית זו אוז תיכף גיגאנגין צו דער דינסט אונ
הט זו גיבעטין זו זאל אור געבין איין שטוקיל פאפיר וואורין
זו הט גיהט ווייס פאפיר פין דעם עסין ווס דער חתן הט אור
גינעבין איין גרויסין בויגין פאפיר אונ זי הט זיך דארט גילוגין איין
פעדור אונ הט זיך גיזעצט שרייבין דעם חתן איין בריף . מיין
ליבער חתן איך ווייס דו ביסט אוודאי נייגעריג צו וויסין ווס אונ
דעם בריף שטייט בעט איך דיך דו זאלסט גערירט האבין אונ

אוך

אוּךְ וֶועֶל דוּר דֶעם בְּרִיף אוֹף שְׁרַייבִּין :

דָם אִיז דֶר בְּרִיף ׃

מַיין טַייעֶרִיטֶיר אוּנ הֶירְצִגִילִיבְּטֶער רַיינְד ׃

בַּיי פַּלוּן שְׁמֶערְץ אוּנ טְרֶערְן עֶרְגַרַייפִי אִיךְ דִי פֶעדִיר אוּנ דֶר

הַאנְד אָן דוּר צִי שְׁרַייבִּין ׃

יַא אוּךְ מִיז עֶס דוּר אָפִין גֶעשְׁטֶעהִן ׃

יַאמֶערִין טִי אוּךְ זַייט אוּךְ אָן דוּר בִּין ׃

לֶעבִּין אָן דוּר וֶועֶרְדִי אִיךְ גֶעוִויס נוּכְט :

יַא לֶענְגִיר אוּךְ אָן דוּר בִּין הֶעסְטָא גִיעֶסֶר אִיזְט מַיין שְׁבָּעִיץ ׃

גְרוֹיבִּי מִיר מֵיין טַייעֶרִיר וַואן אִיךְ נָאךְ דִּיעֶר גָאט בֶּעהִיטִי צַכְט

טָאגִי בִּין זָא הַאלט אִיךְ עֶס נוּכְט אוֹיס :

רֵייזִין גֶעכְטִי אִיךְ וָוא אוּמוּר אִבִּיר נוּר מוּט דוּר :

יֶעדָאךְ מִיז אִיךְ וַוארְטִין בִּיז דֶר הֶער גָאט אוּנז הֶעלְפִין ׃

עֶס אִיזְט שׁוֹין אַיין צַייט פֶערְפְלָאסִין אוּנְד אִיךְ וַויים פָאן מֵיין

אוּנְגְלוּק סַייז עֶנְדִי :

נוּא אוּנ מֵיינִים רֶעבִּין הֶעט אוּךְ גוּגְלוֹבְּט דָאס מִיר יַא וַואס

פַאסִירִין זָאל ׃

בַּיי יַא בְּרָאוֶד אוּנְד וַוסוּר אִיזְט יֶעצְט מַיין לֶעבִּין ׃

עֶס אִיזְט מִיר אָבֶּער יֶעצְט דֶער פָאן רַייכְטוּר ווייל אִיךְ וַויים דַס

דִי מִיט מִיר בִּיזְט ׃

רוּהֶען קָאן אִיךְ נִיט פִּיר פְּרֵיידִי זַייט אִיךְ דִיךְ עֶרְבְּלוּקְט הַאבִּי ׃

גֶעדוּלְט מוּס מַאן הַאבִּין אִינ וַוארְטִין בִּיז גָאט אִינְז הֶעלְפִין וְוִירְד

אִינְד וְוִירְד אוּנְז צִי זַאמִין בְּרֶענְגִין :

אוּנ אַצִינְד זִיץ אוּךְ נָאר אִימִיסְט גָאט וַוייסְט דֶעם אֱמֶת

אַיין כּוֹחֵר הָט מִיר גִימַאכְט אַיין בּוּלְבּוּל אַז אוּךְ הָאב בַּיי אִים

גִינְגְבִית אַיין טַאסְטִיר מוּט פִיר מִיוּונְט גוּלְדִין אוּנ דֶעם גַסְטְהוֹיז

וָוס דִי הָאסְט מוּךְ אִיבּוּר גוּלָאזְט ׃ דִי הָאסְט מִיר נִישְׁרוּבִּין אַז דִי

זוצט ווייל מען זאגט אוף דער דם דו האסט איין פעיד גינאנבות
ביי איין פרויא זאלסטו וויסין אז מיט מיר זיצט די דינסט פון דעם
פרויא וואס מען האט ביי איהם דם פערד גוגאנבית אונ זו האט מיר
אליין דר ציילט אז זו האט אן גירעט איהר חתן ער זאל דם פעיד
גנבינין ווייל ער האט נישט גיהאט פון וואס צו לעבין . אונ זאלסט
דוך תיכף מעלדין אונ זאלסט די מעשה דר ציילין אפשר וועט
דם העגפין די וועסט דורך דעם אוף גופינדין ווערין . אוך
שלום מיין שרייבין איך גרוס דוך פיהל טויזנט מאל רחל וואנס
זי האט דעם בריף בהאלטין אונ האט מיט שמערצין גיווארט
אוף דעם אנדרין טאג זו זאל איהר חתן זעהין אונ זאל איהם
געבין דעם בריף . דעם אנדרין טאג ווי מען האט זי גילאזט אונ
הויף ארייין האט זי תיכף דר זעהן איהר ליבין חתן לייב טאמביר
אונ ער האט זו אוך דר זעהן זיי זענין תיכף צו גנאנגין אונ זו
האט איהם גיגעבין דעם בריף אונ אוז פון איהם אוועק גיגאנגין ער האט
דעם ברוף צו גינומין אונ האט איהם בהאלטין ווי ער איז צוריק
גיקומין האט ער אן גוהובין דעם בריף צו ליינין אונ האט גיוויינט .
אונ האט גיזעהן אז זיין כלה זיצט אומשולדוג ווארין דר גנב פון
דעם געלד זיצט מיט איהם אונ איינום . דער ווייל האט דער
זעלנער גיברענגט עסין אונ דעם קיקיר אריין האט ווי לייב טאמביר
גיזאגט צו דעם זעלניר ער זאל איהם פיהרין אוף פראטיקאל
ווארין ער האט איין וויכטיגי זאך דעם רכטר צו דער ציילין .
ווי דער זעלניר האט דם דר הערט האט ער איהם תיכף גיפירט צו
דעם ריכטור . ווי ער איז אהין גוקומין האט ער דעם ריכטור דער
ציילט אז ער מוט זיין כלה זיצין אומשולדוג אונ האט איהם דער
ציילט די גאנצי מעשה :

ווי דר ריכטור האט דם דער הערט האט ער תיכף
גילאזט רופין ביילון אונ די דינסט פון דעם פרויא אונ
דעם וואס ער איז גיזעסין מוט לייב אונ א נזור רי לייב

מוּט דֶר כלה הָבּוּן זַיי גוּזָאגְט אוּנ דוּ אוֹגוּן אַרַיין אַזַ
זַיי הָאבּוּן זַיי אַלַיין אַלדוּנג דֶר צַיילְט ׃
בקיצור זַיי הָאבּוּן אַלְדוּנג מוֹדה גְוֶוען אוּנ דֶר
רוּקְטוּר הָט זַיי בֶּעשְׁטְרַאפְט אוּנ בּייְלוּן מוּט דֶעם חתן
הָט מֶען גוּגֶעבּוּן אַפָּאר הוּנְדוּרְט רַיינוּש אוּנ מֶען הָט
זַיי אַרוֹיס גוּלָאזְט מֶען קֶען זוּך שׁוֹן פָאר שְׁטֶעלוּן דוּ
שִׂמְחָה פוּן דֶעם פָּאר פאלק זַיי זֶענוּן ת״כף גוּפָא״וּן
אוּנ דֶר שְׁטָאט אַרַיין וָוס ר׳ לייב הָט דָארט גוּדוּנגט
אוּנ זַיי הָאבּוּן דָארְט חתוּנה גוּהַאט אוּנ עֶר הָט גִבֶּעטֶן
אַלוּ זֶעלְנוּר וָוס עֶר הָט מוּט זַיי גוּדוּנְגט אוּנ זַיי זֶענוּן
אַלוּ גְוֶוען אוֹיף דֶר הַחוּנָה דֶר נָאך הָאבּוּן דוּ זֶעלְנוּר
אוּם צוּ גוּרֶעט עֶר זָאל זוּך מַאכוּן אֵיין שֶׁענְק זַיי הָאבּוּן
אוּרְם צוּ גוּזָאגְט אַז זַיי וֶועלוּן אַלוּ צוּ אוּהם אַרַיין קוּמֶן
אוּנ ר׳ לייב טאמבוּה״ הָט זַיי גוּפָאלְגְט אוּנ הָט זוּך
גוּדוּנְגוּן אֵיין שֶׁענק אוּנ דוּ זֶעלְנוּר זֶענוּן אַלוּ צוּ אוּם
אַרַיין גוּקוּמוּן אוּנ עֶס אוּז אוּם גַאנְץ גוּט גוּגַאנְגוּן עֶר
אוּז גוּזֶעסוּן אוּנ דֶעם שֶׁענְק פוּר יָאר אוּנ הָט זוּך אָן
גוּזַאמוּלְט אַשַׁיינוּ פָּאר רַיינוּשׁ דֶער נָאך הָט עֶר זוּך
גוּקוֹייפְט אֵיין הוֹיז אוּנ הָט זוּך דָארְט גוּמַכְט אֵיין שֶׁענְק
אוּנ דוּא זֶעלְנוּר זֶענוּן אוּנ קַיין שׁוּם שֶׁענְק
נוּשְׁט אַרַיין גוּקוּמוּן נָאר צוּ אוּם אוּנ הָבּוּן מוּט אוּהְם
זֵייעוּר גוּט גוּלֶעבְּט עֶס הָט אַזוֹי גוּדוֶוערְט עֶטְלוּכוּ יָאר
אוּנ דֶר נָאך אוּז ר׳ לייב גוּשְׁטָארְבּוּן אוּנ הָט נוּשְׁט
אוּבּוּר גוּלָאזְט קַיין קוּנְדֶר ׳ בּיילי אוּז אוּבּוּר גוּבְּלוּבּוּן

אַיין

אַיין יונגע אלמנה זו אונז גוועסין אונ דעם שענק צעהן
יאהר נאך אוהר מאַנס טוט אונ זעלנור זענון אַלץ צו
אוהר אַריין גוקומון אונ האבון מוט אוהר זייער גוט
גולעבט אוף איין מאהל אונ מוטון דער נאַכט האט אונס
גובראכון איין שרעקליך פייער ביי אוהר אונ הוז אונ
עס אוז גאַנצון פר ברענט גווארון ביילי אוז אונ הולון
העמד קו״ם מוט דעם לעבון אַרויס זו אוז שוין דעמולט
גוועזן איין יודונו פון עטלוכו פערצוג יאר נאר זו אוז
נאך גוועזן שיין אונ גוזונד דעם אנדערון טאג גאַנץ
פרו ווי דו זעלנור דאבן דס אומגלוק גזעהון אונ זו
אוז גאַנץ נאַקוט האבון זיי אוף אוהר גרוס רחמנות
בקומון אונ הבון זו גונומון אונ איין אונטור געסול
אַריין ווי קיין מענשון גייאון נוט אונ האבון אוהר
גוברענגט איין פאר הויזון איין פאר שטיויל איין
מאנטול איין הוטול אונ זיי הבון זי אָן גוהובון אָן צו
טואון פר איין זעלנור אבוה זו זאל דר ווייל נוש גיין
נאַקוט . דער ווייל אוז דורך גגנגן איין רוכושער
אויבערסט אונ הט גוזעהן אַז איין זעלנור שטייט אוף
דר גאס נאַקוט עטלוכו זעלנור שטיאון אונ טואון
אוהם אָן . ווי דו זעלנור דאבן אוהם דר זעהון זענון
זיי אַנטלפון אונ דו יודונו ביילי אוז גובלובון שטיין
אַליין זעלנורוש אָן גוטון דר אובורס הט זו גולאזט
פירון אוף דר וואך וואָרון ער הט גומיינט אַז דם אוז

אַיין זָעלְנור אונ מֶען הָט זו אום גיפְרֶגט אַנודיר גולֵייגְט
אונ מֶען הָט אודְר גיגֶעבון פֶערְצוג רוטיר וִוי מֶען הָט
זו אָפּ גישְׁמוסין הָט זו נושט גודַאנְקְט פַר דֶער
שְׁטְרַאפוּ וָוארון זו הָט נושְׁט גְויסט דו פָארְשְׁרופְּט
אַז מֶען מוז נָאךְ אֵיין שְׁטְרַאפוּ דַאנְקון הָט מֶען זו נָאךְ
אַמָאל אַרוביר גולֵייגְט אונ מֶען דָט אודְר נָאךְ גוגֶעבֶן
טוֹיזונְט רוטור וִוי מֶען הָט זו דָס אַנְדורו מָאהל אָפּ
גישְׁמוסון הָט זו אָן גוהוֹבון זֵייעֶר שְׁטַארְק צו וֵוי נון
אונ הָט דֶר צֵייְלְט אודְר אומְגְלוק אַז זוא אוז אֵיין
נקבה · וִוירֶד אוֹבּורְנְט דָט דָס דֶער הֶערְט דָט עֶר
מוט אודְר גְרוֹס מוטְלֵייד גוהַט אונ הָט זו פַר גוטונְגְט
מוט הונְדורְט רַיינוש אונ אֵיין חודֶש אַרום הָט זו זוךְ
גורונְגון אֵיין קְלֵיין שֶׁענְקול אונ דו אַלו זְעלְנור הָאבון
וַוייטֶר אָן גוהוֹבון צו אור אַריין צו קומון עֶס דָט אודְר
אָן גוהוֹבון וַוייטֶר גיט צו גַיין אונ זו הָט זוךְ גורונְגון
אֵיין גְרוֹסון שֶׁענְק אונ אוז גְוָוארון צורוק אֵיין נְגודות ·
דֶר נָאךְ הָט זו חַתונָה גיהַאט מוט אֵיין גְרוֹסון עוֹשֶׁר
אונ דָט אָפּ גופורְט מוט אור מַאן אֵיין גְלוקְלוךְ לֶעבון
אונ הָט גיהַט גוטו קִנְדֶר :

היסטאריע

פאן

אַלְגִּירְדֶען

מִיט דֶער

וואוּנְדֶערבַּארֶע רִינְג

דִיא גְּרַאנֶקֶען אִיז אַרוֹיס גְנוּמֶען גִיוָוארֶען
פוּן דֵייטְשֶׁע בִּיכֶער.

ערשטער אונד צווייטער טייל

--○--

ווארשא

ГИСТОРІЕ ФОНЪ АЛГИРДЕНЪ
т. е. Исторія Алгирды.
ВАРШАВА 1873
въ типографіи Юсифа Лебенсонъ
Улица Францишканская № 1796

Дозволено Цензурою
Варшава 5 (17 Декабря) 1873 г.

אלגירדען מיט דער וואונדערבארע רינג

איין געוויסער פישער האט גוואונט אין (באנדאר) ביי
דעם בארטן פון ים. ער האט גהאט איין פרויא אונ
עטליכע קינדער. דער עלצטער האט גיהייסען אלגירד ער
איז גוועזען זייער געשיקט אויף דעם וואסער. ער האט
גוט געקאנט שווימען שיפן אונ ניט פיש פאנגען. עס
האט נאר אן גהויבן צו טאגען. אהא אלגירד איז שוין
אויף דעם וואסער מיט דעם קליינעם שיפל. ער האט זיך
איין מאהל זויא ווייט אוועק געלאזט מיט דעם קליינעם
שיפעל פון בארטען אונ עס איז דעמאלט גראד גוועזין
איין שטארם ווינד מיט איין שלאכס רעגן דאס זיינע
עלטערן האבן זיך שטארק דר שראקען. ווייל מען זעהט
עס ניט צו ריק מיט באטריבטע הערצער האבן זייא צוא
גיזעהן וויא דאס וועטער שטארקט זיך וואס איין מאל מער
וויא די פאלעס הייבען זיך אויף וויא גרויסע בערגער.
אונ אלגירד איז נאך ניט דא. קוים פאר נאכט האט
עס דער זעהן אויף דעם וואסער גאנץ ווייט אזויא וויא
איין נוס גרויס באלד איז עס פון די אויגן פאר לוירען
גווארען. באלד האט מען עס ווידער דער זעהן עס איז
עטוואס נעהענטער צו גקומען האט מען ערשט דר קענט
דאס אלגירד רודערט צו ריק אונ די פאלעס ווארפן
דאס שיפעל אמאל ארויף איין מאהל אראפ. אונ ער
איצט זיך אונ רודערט מיט גרוס קראפט צום בארטן:
אלגירד זאגט צו אים זיין פאטער וויא ער איז צוריק
גקומן אונ זא איין שטארעם אונ זא אוועטער לאזט דוא
זיך אזו ווייט אויף דעם וואסר מיט אזו קליין שיפעל
עס קאן אנדערש ניט זיין נאר דיין לעבן מוז דיר ניט
ליב

ליב זיין. גיין ענטפערט אלגירד ניין ליבער פאטער.
(ער טוט זיך אום זיינע קליידער אונ דרייט זייא אויס
פון וואסער וואס דיא פאלעם עס באנעצט האבן) דו
זעהסט דאך דאס איך בין גאט לוב מיט געזונד צו
ריק גיקומען. אונ דער שטארעם האט מיר קיין שאדען
ניט געטאן:

דו האסט גאנץ רעכט מיין ליב קינד. ענטפערט אים
דער פאטער קאלט בלוטיג. עס האט זיך דיר איין מאל
אגליק געטראפן. אבער עס קען זיך דיר אויף איין ארט
איין אומגליק טרעפן. מיט וואסער אונ נאך מעהר אויף
דעם (ים) אין אזא אוועטער קען מען זיך קיין שפאס
מאכן. דען אויף דעם רוהיגען ווינד קען זיך אויך אמאהל
אאומגליק טרעפן. אונ אויף דעם שטארקייט וואס דער
מענטש זעצט אפט מאהל אויף זיך קען ער זיך גאנץ
לייכט איין אומגליק ארויין ברענגן היט דיך מיין ליבער זון
זאג איך דיר און נאך אמאהל אזו א פאטער פלעגט אים
זיין פאטער צו ווארענען אבער עס האט ניט געהאלפען
האט גסענט זיין ארעגין אשטראם האלא אלגירד איז
שון אויף דעם וואסער. נאר דאס סען מען זאגען דאס
גליק האט אים זייער גדינט אין גרעסטין שטראם אין
ער אלע מאל גליקליך צו ריק גקומען:

אלע מאהל ווען ער האט גזעהן איין אקרענט אויף
דעם (ים) האט דער אקרענט גסענט זיין נאך אזו ווייט
אז מען האט נאר קוים דעם שפיץ פון זעגיל בום ארום
גזעהען. האט ער באלד גגוסען דאס שיפעל אונ האט
זיך צו דעם אקראנט צו גשיפט. ער פלעגט מיט דיא
שיפערס צו ריידן פון פארשידענע זאכן פון ווייטע
לענדער ער פלעגט אזו מיט פארגניגן אום צוא הערען.

דיא היסטאריעס וואס עס טרעפט זיך אפט מאהל אויף דעם (ים) שיף בראך שטאורם ווינד אונ אנדרע אומגליקן ביז דיא שיפערס האבן עס דער מאנט די שיף גייט אפ ער זאל זיך שון צו ריק שטעלן ;

אין עטליכע יאהר ארום איז דער פאטער קראנק געווארען אלגירד איז דעמאלט שון אלט געוועזן צוואנציג יאהר דער פאטער האט פארשטאנען דאס דר טויט וועט אים אויך ניט פר שונען האט ער זיינע קינדער צום בעט צו גערופען אונ האט אן גהובן צו רעדען מיט אלגירדן ווייל ער דער עלצטער ליבער זון דוא זאלסט וויסען מיין צייט איז גקומען די וועלט צו פר לאזען . עס איז מיר זייער וויא איך זאל ארעמע קינדער ברובען צו פר לאזען ווייל איך ווייס דאס איך לאז אייך קיין פערמעגן ניט . נאר פון דעסט וועגן טרייסט איך מיך ווייל איך שטארב אונ לאז איין זון איבער וואס וועט קענן מיין (פרנסה) וויטער פירען. דאס ביסטע מיין ליבער זון קיין מענש קען מיר ניט פאר ווארפען דם איך בין אים איין גראשען שולדיג דם איך האב וועסן באליידיגט אדער שלעכטס גטאן : איבער דעם בעט איך דיך מיין זון ווען איך גיב דיר איבער מיין (פרנסה) זאלסט דוא אויך אן געמען מיינע (סירות) זאלסט אכטונג געבן אויף דיין אלטע מוטער . אויף די ארעמע יתומים וועט דיר גאט העלפן פיליכט מיט איין אנדרע פרנסה דו וועסט קענן רייכערליכער לעבן וויא איך הב גלעבט. נאך איינס מיין זון איך ווייס גאנץ גוט דם דו האסט גרוס לוסט אויף דעם (ים) צו רייזן זאג איך דיר נאך אמאהל דאס דו זאלסט דיך ניט דער וועגן פון דער היים אוועק אן דיין מוטערס ערלויבענים איך האף דאס גאט וועט דיר אין דיין

לאנד

לאנד אוף העלפן . ער הט זיך מיט די סאלדעטע צו
גדעקט אונ יעדעס קינד זיין רעצעטע (ברכה) גגעבען
אונ איז גשטארבען :

אלגירד איז גפאלן איבער זיין פאטער אונ הט זייער
גיוויינט אונ אים געקושט . ער הט אים גראזט בגראבען
מיט דעם גרעסטען (כבוד) ער הט אים גלאזט אגאנץ
גוטען (שם) :

נאך זיין פאטערס טויט הט שוין אכציג גגעבען אוף
דעם הויז אלגירד זיינע גדאנקען זענן שון ניט גוועזן אוף
דעם ים צו רייזן שון אום זונסט ניט נפארן נאר ווען
ער האט געברוכט פיש צו פאנגען ער האט זייער אין
דעם גליק נחאט ער הט זיך מיט דער פאמיליע גאנץ
הערליך גלעבט אונ נאך פאר איבריגט :

איין מאל איז אלגירד געגאנגען פיש פאנגען . וויא
זיין גוואוינהייט וואר . ער לאזט די שיפש אין וואסער
אריין . וויא ער האט אן גהובען צו ריס ארויף צו ציהען
שפירט ער עס גייט גאנץ שווער . ער הט מיט דרוא
שיפש ארויף געצויגן וויא פר וואונדערט איז ער אבער
גווארן וויא ער דר זעהן הט דס ער איין גרוסען פיש
מיט גאלדענע שופען באקומען הט . ער הט זיך זייער
גפרייט מיט דעם פיש זא הט אלגירד מיט אלע קרעפטען
זיך צום לאנד אן גהובען צו צו שיפן . וויא פר וואונדרט
הט ער זיך אבער וויא ער הט גהערט וויא דר פיש הט
צו אים אן גהובען צו ריידען דיזע ווערטר הער אום דוא
מענשען זאן . לאז מיך פרייא וועל איך דיך רייך מאכן
וויא דעם גרעסטען גביר אוף דער וועלט אונ דיין רייכטום
וועט דיר קיין מאהל ניט אום גיין הא הא ענטפערט
אלגירד . איך וועל שון זא אוך רייך זיין איך וועל דיך

פאר

פאר קופן צום קאכמייסטער פון אונזער באשע וועל איך
נענוג געלד קריגען אונ ווער נאך גנאדע האבן ביא דעם
באשע; דס וואס דו וועסט פר מיר געבן קאמפעטירט אים
דער שיינער פיש איז גאר ניט גרעכנט קיגען דעם וואס
איך קען דיר געבן פר מיין פרייהייט דו זאלסט וויסן דס
איך בין דער סעניג פון דעם (ים) וואס ער איז דא אין דר
געגינט איך וועל דיר שיינקען איין רינג וואס זיא האט אן
זיך די איינגענשאפטען. ווען דו וועסט דיא רינג אן
טאהן אויף דעם פינגער אונ אום טאן. וועסטו יעדעס
מאהל האבן צו הונדערט דוקאטן אונ חוץ דעם וועסטו
פאר שטיין אונ קענען רידן אלע שפראכן בפרט מיך
אונ דא האסט דוא דעם רינג (אין דעם וויא דער פיש
דאס זאגט מאכט ער דעם מול אויף. אזו זעהט אלגירד
דס פינגעריל הענגען אויף איין צאהן פון דעם פיש. וואגט
ער צום פיש ווי באלד דו וועסט מיך איבער צייגן דס
די איינגענשאפטען פון דער רינג וואר איז. זא בעטיי
איך דיר אויף דער שטעל. זאגט דער פיש נעם די רינג
אונ פראביר; צו ערשט מוזט דו מיר צו שווערן ער
האט אים צו געשווארען דער פיש מאכט דס מול אויף
אלגירד נעמט אים די רינג ארום אונ מעסט זיא זיך
באלד אן. ווי פר וואונדערט איז ער געווארן וויא ער דער
הערט האט די נאלדענע דוקאטינס שיטען זיך אראפ אן
שיפל אריין איך דאנק דיר מיין ליבער פיש זאגט אלגירד
וויא ער זאגט דס מאכט ער די שיטש לויז אונ דר פיש
גיט איין שפרינג אריין אין וואסער אריין אונ שווימט מיט
פרייד אוועק. אונזער אלגירד האט זיך זייער געפרייט ער
איז מיט איין מאל גליקליך געווארען ער האט זיך אן
גהויבן צו שיפן צום לאנד. אונ איבער דר צייט וואס ער

האט

הט זיך גשיפט חט ער אלץ דם פינגערל אנגטאן אונ
אום גטאן אונ די דוקאטנס האבען זיך געשוט ווי
אהאגיל ער איז אבער גוועזן פר טראכט אין דעם נעכר
הט ער גאר ניט גזעהן אז דם שיפל איז שון פול מיט
גאלד . אין דעם איז גוואורן איין שטארקר ווינד עס איז
פלוצלונג גקוסען אפאלע אונ הט גנעבי דם שיפעל אקער
אים אין וואסער אריין . דם גאלד איז באלד צום גרונד
גפאלן אונזער אלגירד אבער הט נוט גקאנט שווימען
אונ איז מיט גליק צום לאנד צו גשוואומען :

וויא ער איז צום לאנד צו גקומן איז אים זייער אשאד
גוועזן דם גאלד וום ער הט פר לורן ער זאגט אבער
וואס פאר אשאדן הב איך גהאט איך הב דאך די ריגג
דם איז דאך איין (אוצר) וואס עס קען זיך קיין סאהל
ניט אום שעפן דם פינגערל הב איך דאך ניט פר לורן
אונ מיט די גדאנקן אין ער אהיים גגאנגען :

ווי ער איז אהיים גקומן זענן נאך זיינע קליידער אין
גאנצען ניט טרוקן גוועזן . די מוטער פרעגט אים די
אורזאכע דער פון ער הט איר אין גאנצן דר ציילט אונ
ווייזט איר אויך דם וואונדער בארע פינגעריל וויא ער
שטייט אזו ביי זיין מוטר לעבן טיש טוט ער אן אונ
טוט אום דם פינגערל פאלן אראפ אוף דעם טיש צווייא
הונדערט דוקאטען די מוטער הט זיך זייער גפרייט
נוא ליבע מוטער זאגט אלגירד צו איר אצונד קענן מיר
שון רוהיג לעבי עס וועט אונז שון קיין סאהל נעכר ניט
פעלן איך אבער זאג ער הט אין דער היים גאר ניט
וואס צו טאן . ליבע מוטער לאז מיך אין דר וועלט אריין
איך וועל מיר איין אקרענם קופן אונ רייזן אין פרעמדע
ווייטע לענדער צו זעהן די וועלט :

וויא

ווי די מוטער הט דאס דער הערט איז זיא זייער דער
שראקען געווארען אונ זאגט צו אים מיין ליבער זון פר לאז
מיך ניט אויף מיין עלטער. רייז ניט אפ פון מיר מיין ליב
קינד צו וואס טוט מיר דם נאגצע פר מעגן ווען דוא מיין
ליבר זון ווילסט פון מיר אויף מיין עלטער אוועק. איך בין
דאך שון אלט זיא האט נאך מער גרעט מיט טרערן
אונ מיט געוויין עס הט אבער ניט געהאלפן זיין גרוס לוסט
האט זיך זייער געשטארקט אויף דעם (ים) צו רייזן איז ער
אן דיא מוטערס וויסן אויף איין אקרענט אויף געזעסן אונ
איז אוועק אונ הט זיך מיט דיא מוטער ניט געזעגינט:

ליבער לעזער. איז וואהר אונזער אלגירד איז שון
גליקליך דיא וועסט דאס אים גווים (סקנא) זיין אבער
דוא זאלסט ניט פאר געסן וואס זיין פאטר האט אים אן
געזאגט פאר זיין שטארבן ער זאל אן זיין מוטערס דר לובניש
ניט אוועק. אונזער אלגירד האט אבער אן דעם פאר
געסן. אונ האט ניט געטראכט גאט קען אים שטראפן
ווי די היסטאריע וועט ווייטער פאר ציילן וועסט דו פר
שטיין ווי פר נארט דער מענש איז אין דר יוגינד:

דער אקרענט וואס אלגירד איז אויף געזעסן איז געוועזן
ווייט צוא רייזן דאס האט אים זייער גפרייד ווייל זיינע
גדאנקען זענן געוועזן דיא גרוסע וועלט צו באזעהען. דער
אקרענט איז מיטן גוטען ווינד אפ גרייזט ער זעגילט
שון גאנץ ווייט פון דער שטאט אויף דעם ריינעם (ים) ער
איז זייער צו פרידן דאס ער שון אין גאנצן די שטאט
אום די אוגן פאר לורען ער האט זיך נאר ניט דער מאנט
ווי זיינע אלטע מוטער אין דער היים וויינט אונ קלאגט
נאך אים ער האט זיך איינגירעדט דאס געלט וועט זיא
טרייסטן זיין. געלד איז נאר איין רייץ ביי יונגע מענטשען

זייא

זייא מיינען דאס איז גאר דער גאנצר (תכלית) אויף דער וועלט אבער דער אלטער מאן בייא אים איז נאר דיא פרייד אויף דער עלטער גוטע קינדער איבער צו לאזן איך ברויך ניט אזו פיל (מוסר) צו שרייבן דם פר שטייט שון יעדער מיט זיין פר שטאנד :

קורץ ער איז שון גאנץ ווייט געוועזן ער איז שון דורך גרייזט ווייטע שטעט גרויסע אינזלען און האבן אלץ גהאט גוטע און שיינע וועטער אין מאהל בייא נאכט וויא ארגירד איז גלעגן אין זיין שטיבל און גשלאפן האט אים אויף געוועקט איין שרעקליכר געשרייא פון די מענטשען וואס ווארן אויף דעם אקרענט דען עס האט זיך אויף גהאבט איין גרויסר שטורים ווינד מיט דונער און בליצען . די מענטשן פון דער שיף זענן ארום גלאפן ווי אומזיניג און האבען זייער ביטערליך געוויינט . ווען ארגירד איז ארום גלאפן אויף דעם אויבער פלעטץ פון אקרענט . ווי דער שראק איז ער געווארן ווי ער האט דער זעהען אין וואס פאר איין אומגליק די שיף איז : דער ווינד האט שון דעם זעגעלבוים צו בראכען און דעם אקרענט אזוי שטארק געווארפען דס איז אלץ צו בראכן געווארען מען האט ניט מער גהערט נאר שרייען מיר זענן פר לורן . גאט ערבארים דיך איבער אונז העלף אונז . פלוצלונג האט דער אקרענט גקריגן איין קנאק פון איין שטיין וואס עס איז געוועזן אונטער דעם וואסר און דיא ליבע שיף איז צו בראכן געווארן אויף שטיקר און אלע מענטשן זענן אריין אין וואסער אזוי פיל מענטשען האבן זיך אן גהאלטן אן די שטיקער פון דער שיף און זיך פעסט געהאלטען אבער דם איז אויך נאר קיין הילף געוועזן ער האט זיך גמאטערט עטליכע שטונדען לענגער מיט דעם טוט . קורץ די אלע

אומגליקליכע

אומגליקליכע זענען נעביך דער פרונסטן גוואָרן מיט
זייער פארסעגן :

אצונד וועלן מיר אנפאנגען צו פר ציילן ווי עס האט זיך געפירט מיט אונזער אלגירדן ער איז זייער שטארק גוועזן אונ נאך דער צו האט ער גוט געקענט שווימען האט ער זיך עטליכע שטונדן געהאלטן אויף דעם וואסער . ווי ער איז שון מיר גוועזן האט אים גאט צו געשיקט איין באלקן פון דעם צו שלאנגענעם אקרענט אונ דאס האט אים עטוואס , געהאלפן זיך צו האלטן פון אויבן אויף דעם וואסער . דען ער האט שון באלד גהאט זיינע קרעפטן פאר לורען :

מיין ליבער לעזער יעצט קענסט דו מערקן פר וואס גאט האט אים געשטראפט איז דאס ניט גוועזן דורך די זינד ווייל ער איז אוועק אן די מוטערס בעפעל דעמאלט האט ער נאך אזוי פיל פר שטאנד געהאט דס ער האט זיך דער מאנט אן זיין מוטער דס דורך די זינד ווערט ער געשטראפט ער האט זייער בערויערט זיין נארהייט ער האט זייער גוויינט אונ גבעטן צו גאט ער זאל אים מוחל זיין אונ זאל אים פון טויט מציל זיין :

דער בשעפר פון דער וועלט האט ניט מעהר פר לאנגט נאר ער זאל זיינע זינד בערקענן (תשובה) טאן האט זיין געבעט דער הערט אונ עס איז נקום גפוער פון אונטער דעם וואסער איין גרויסר פיש אונ האט אלגירדען מיט דעם ברעט צו זאמן גטראגן ביז צום לאנד :

ווי ער איז אויף דר טרוקעניש ארויף גקומען האט ער זיך נאר וואס אפ גרוט ער איז גפאלען אויף זיין גזיכט אונ האט גאט גדאנקט פר די רעטונג . נאך דעם האט ער זיך אומגזעהן ווי ער איז ערגעץ אין דער וועלט . האט

ער

ער געזעהן דם ער באפינדעט זיך אויף זייער איין שיין פעלד בעוואקסן מיט גראז אויך שיינע רויזן נאר אין וואס פאר איין געגינד ער איז האט ער ניט געוואוסט ער האט זיך אומגעזעהן אונ האט אן געהויבן צו גיין עטוואס טיפער אין פעלד האט ער געטראפן צוויי מענטשן גיין זייער שיין אן געטאהן . ער האט זיי געפרעגט אויף זיין שפראך . וואס פאר איין געגינד דם איז . זיי אבער האבן אים געענפערט מיט איין אנדער שפראך וועלכעס ער זייער גוט פאר שטאנן האט ניט בלויז פאר שטאנן נאר מיט זייא איין צייט גירעט גלייך עס ווארט געוועזן זיין שפראך דם איז געוועזן דורך דיא הילף פון דער רינג זיי האבן אים דעם וועג געוויזן אונ ער איז גליקליך אין דער שטאט אריין געקומן . ער האט עטליכע טאג אין דר שטאט גרוס פערגינינגן צו געבראכט געלט האט אים ניט געפעלט ער האט דם פינגעריל פון פינגער אראפ גענומען אונ אזוי געטאן האט ער שון געהאט צווייא הונדערט גאלדרינגע דוקאטן ער האט אין דער (מדינה) פיל שטעט דורך גרייזט אין יערן גאסט הויז ווי ער איז געשטאנן האט ער זייער רייכליך בעפרידיגט . אויך האט ער איין גרוסן פאר שטאנד געקריגן . דורך דער רינג גלייך ער וואלט געוועזן דער ערשטער פילאזאף . מיט איין מאל זעהט ער ווי די איינוואונער גייען עטוואס באטריבט ארום וועלכעס זייער גיוואוינהייט ניט געוועזן איז . ער פרעגט די אורזאך דער פון . וואס זאגן די געטרייע איינוואונער דו ווייסט ניט . איין געוויסער מעכטיגער באשע האט אונזער באשע (מלחמה) אן געזאגט אונזער באשע שפירט זיך אבערגנים איז שטארק דען ער האט ניט אזוא פיל געלד ווי יענער פאר לאנגט . מען האט ערשט היינט אין דיא צייטונג

בקאנט

בעקאנט געמאכט ווערעם וועט דעם באשע מיט אזוי איין
סיטע ארום העלפן . דעם וועט ער געבן זיין איינציגען
מאכטער פאר אווייב וועלכעם איר שענהייט איז ניט צו
געפינען אין דער גאנצער וועלט אונ נאך זיין טויט זאל ער
באשע ווערן ;

וויא אלגירד האט דאס דר הערט מאכט ער זיך גאר
ניט וויסן ער נעמט זיין רייזע טאש אונ הייבט אן צוא
רייזן אין דיא רעזידענץ שטאט אריין וויא ער איז אין
עטליכע טעג אהן געקומען האט ער זיך ניט געזעהנט פאר
וואנדערן אוף די שענהייט פון דר שטאט די פרעכטיגע
פאלאצן דיא הויכע טורמע איבער הויפט דעם באשעס
פאלעץ האט אים גאר זייער אויגן פר בלענדר .

דס ערשטע איז געוועזן ווי ער איז אין דר רעזידענץ
שטאט אריין געקומען האט ער זיך איין בעקאנט שאפט
געמאכט מיט איין גאנץ פרומען אונ ערליכען מאן ער האט
אים געגעבן עטליכע טווינד דוקאטן אונטער די ארמע צו
טיילן ניט איין מרערן האבן נעביך דיא נויט בארדרפטיגע
פאר גאסן פאר פרייד וואס מען האט זייא אין זייער נויט
מיט עפיס אוף געהאלפן :

אלגירד האט זיך גלייך צום באשע געמאלדן דר באשע
האט אים געהייסן פר זיך פארשטעלן אוך אין דעם זאל
האט זיך געפונן דיא פרינצעסן דעם באשעס טאכטער
איר שענהייט האט אים זייער אויגן פר בלענדר . דר באשע
האט אים געהייסן עטוואס נענטער צו אים צו קומען :

אונזער אלגירד איז געוועזן אוך איין שיינער פארשון
גאנץ דעליקאט אויף דעם געזיכט שווארצע האר דיא
בארד עטוואס פאר לאזט זיין אויסזיכט האט געצייגט
זיינע איין אונד צוואנציג יאהר :

דֶר בַּאשֶׁע פְּרֶעגְט אִים וָוס זַיין פַר רַאנְגֶן אִיז עֶנְפֶּרְט אלגירד זַייעֶר מִיט אֵיין זִיסֶע שְׁטִימֶע. דֶער בַּאשֶׁע זָאל לֶעבֶּן אִיךְ הָאבּ גֶעהֶערְט דָם זַיי בְּרוּכֶן אֵיינֶע רֵייכְלִיכֶע סוּמֶע גֶעלְד זִיךְ פוּן אֵיין שְׁטְרֵייט נֵייטִיג אוּם צוּ מַאכֶן בִּין אִיךְ בְּרֵייט מִיט דֶר סוּמֶע דֶעם בַּאשֶׁע אַרוּם צוּ הֶעלְפֶן נִיט בְּלוֹז דִי סוּמֶע נָאר נָאךְ מוּיזֶנְד מָאהְל אַזוֹ פִיל אוּנ עֶם וֶועט מִיר פוּן מֵיין פַארְמֶעגְן נָאר נִיט פֶעלֶן:

דֶר בַּאשֶׁע הָאט זִיךְ פַר וואוּנְדֶערְט דֶר יוּנְגֶער מֶענְש זָאל אַזוֹי אֵיין גְרוֹים פַר מֶעגֶן בֶּעזִיצֶען וֶוייל עֶר נִיט גֶעקְלֵייט וָוָאר וִוי אֵיין גְרוֹיסֶער מַאן צוּ קוּמְט דֶר בַּאשֶׁע זָאגְט צוּ אִים דוּ וֶוייסְט דָאךְ וָוס פַר אֵיין בֶּערָאנוּנְג אוּף דִיר וַוארְט וָוען דוּ וֶועסְט מִיר דָם גֶעלְד גֶעבֶּן (עֶר וֶוייזְט אוּיךְ זַיינֶע טָאכְטֶר דִי פְּרִינְצֶעסֶן) מַיינֶע טָאכְטֶער בַּאשְׁטִמְט דוּ צוּ אֵיינֶע פְּרוּיא דִי פְּרִינְצֶעסֶ אִיז רוֹיט אוּנ פַר שֶׁעמְט גֶעוָוארֶן אוּנ נָאךְ מֵיין שְׁטַארְבֶן זָאלְסְט דוּ אוּף מֵיין אָרְט בַּאשֶׁע זַיין:

אלגירד שְׁפְּרֶעכְט צוּם בַּאשֶׁע אִירֶע הָאהֵייט זָאל הֵייסֶן מַאכֶן אֵיין פְּרָעכְטִיגְמִיג צִימֶער אָן אֵיין טִיר אוּנ אָן פֶענְצְטֶער עֶם זָאל זַיין צֶעהֶן אֵיילֶן בְּרֵייט צֶעהֶן אֵיילֶן לַאנְג אוּנ צֶעהֶן אֵיילֶן הוֹיךְ אוֹבֶן אוּיף דֶעם דַאךְ זָאל זַיין אֵיין עֶפֶנוּנְג דָם אֵיין מֶענְשׁ זָאל זִיךְ קֶענֶן אַרָאפּ לָאזֶן. אַזוֹ הָאפֶע אִיךְ אִין צְוֵויי טָאג אַרוּם דֶר גְרִיסְלִיכְסְטֶער אוּף דֶר וֶועלְט צוּ זַיין:

עֶם אִיז אוּם גֶעגַאנְגֶן פִיר אוּנ צְוַואנְצִיג שְׁטוּנְדֶן אִין דָם צִימֶער שׁוֹין פֶערְטִיג גֶעוֶוען אלגירד אִיז גֶעגַאנְגֶן אִין בֶּעגְלֵייטוּנְג פוּן בַּאשֶׁע אוּיךְ אַנְדֶרֶע גְרוֹסֶע לַייט צוּ דֶער שְׁטוּבּ מֶען הָאט. אֵיין לֵייטֶער צוּ גֶשְׁטֶעלְט עֶר אִיז אוּיף אוּנ זִיךְ דוּרְךְ אֵיין שְׁפְּרִיס לֵייטֶר אַרָאפּ גֶעלָאזְט עֶר

חט זיך מיט גנוסען נאר אויף צווייא טאג שפייז דעם ליטער חט מען באלד אוועק גנומען. אונ ער איז יאנווייניג גבליבן. דער באשע האט דאס חוז גוויס גלאזט בעוואכען מיט מיליטער אלגירד איז געווים איגווייניג ניט לייריג גוועסן נאר דאס פינגרל אן גטאן אונ אום גטאן די רוקאסן וען גמאכן ווי איין האניל דעם צווייטן טאג נאך מיטאג חט מען שון זיין קאפ גזעהן ארוס שמעקן דען עס איז גוועזן זו פיל נאלד אן געשיט דס ער איז שון אויף דעם נאלד גשטאנען מען חט עס גלייך דעם באשע גמאלדן אז דס גאנצע צימער איז שון פול מיט גאלד דר באשע הט ניט גוואוסט אונ איז גגאנגען זעלבסט דס וואונדער זעהן. מען חט אים איין לייטר צו גשטעלט ער איז ארויף אונ גזעהן דס הויז איז שון פיל מיט גאלד ער הט אים מיט בייזע הענד ארוס גנומען אונ גקושט אונ נהארזט אונ באלד מיט דעם גאנצען שווינגערזין אירעם פיזען דער באשע האט זיך באלד מיט דעם געלד פון דער קרוג לויז גמאכט אונ זיי זענען גבליבען גוטע פריינד. דער באשע הט באלד בעפאלט גמאכט דס אין אכט טאג ארוס וועט זיין די טאכטערס חתונה מיט אלגירדן דער וואס אזו פיל בוטער גרעטעט הט די חאכציים איז גשעהן דס גאנצע פאלק האבן זיך גפרייט אונ גאט גדאנקט ווס הט זיי (מציל) גוועזן פון דער שטרייט:

אצונדערט מיינע ליבע לעזער איז אלגירד שון דער גליקליכסטער אויף דער וועלט. די גלייבסט דאך דאס געווים מען קען דאך אנדערש ניט זאגן. פון אזוי איין ארעסען שטאנד צו איין גליס צו קומען וועלכס וועלט זיך צו טרעפן איז אזו איין וואונדערבארע רינג צו בפוטן

איין

אין באשעס איינזאיירעם צו ווערן . גיין ליבער לעזר דו שיף בראך איז נאך ניט גענוג געוועזן אים צו שטראפען וויל ער האט זיין פאטערס צוואה ניט געהאלטן אונ איז אוועק אן זיין מוטערס ווילן אצונדרט איז ער נאך אריין געפאלן אזו ווי איין פייגירע אין דר נעסט אריין צו איינע פאלשע פרוא אין די האנד אריין ער האט נאר איר האנד בקומען אבער ניט דם הארץ פון דעם סענסט די יונגער מענש פאר שטיין אין ווס פר אונגליקן מען סע אריין פאלן אז מען פאלגט ניט עלטערן . ווי די היסטאריע ווערט ווייטער שרייבען :

די ערשטע עטליכע וואכן האבן זיי זייער גוט געלעבט זיא האט אים פאלשע ליבע געוויזען ער איז איר אבער גאנץ געטריא געוועזן איין מאל איז אלגירד מיט זיינע פרוי שפאצירן געגאנגן דען עס איז געוועזן איין שיינער טאג מען זאל זיי ניט דער קענן . האבן זיי דעם שפאציר צו פיס געמאכט עס איז געוועזן אום פינף אוהר נאך מיטאגס אום זומער . אזו זענן זיי געקומן אין איין וועלדיל אריין האבן זיי געזעהן ווי מענשן ארבעטן נעמליך אזוי שווער מיט שטיינער האקן דער שווייס האט זיך פון זיי אראפ געגאסן אונ זיי האבן מיט די גרויסע האמערס געארבעט שווער אונ ביטער :

שפרעכט ער צוא זיינע פרוי דוא זעהסט וויא מיר ברויכן גאט צו דאנקען ווארום זאלן מיר גליקליכער זיין . געווים איז עס מיט גאטס ווילן דאך אונזער שולדיגקייט איז זיי ארום צו העלפן . ענטפערט זיא מיין ליבער מאן מיט ווס קענסט דו זייא העלפן . וועסטו זיי דען געבן איין אנדערע (מלאכה) אין דיא הענד אריין . גיין מיין ליב ווייב זאגט ער איך וועל זייא העלפן מיט געלד .

זויא

אֵיין מָאל ווִי עֶר זִיצְט אַזוֹ בַּאטְרִיבְּט אוּנ קְלֶערְט וָואס זַיין עֶנְדֶע וֶועט זַיין אִין דֶעם וַואלְד הֶערְט עֶר אַנְשְׁרֵייאוּ פוּן מֶענְשֶׁן עֶר הָאט זִיךְ גְּפְרֵייט עֶר הָאט גֶּמֵיינְט דָס עֶר אִיז שׁוֹין גְּהָאלְפֶן אוּנ אִיז גֶנַאנְגֶן זֶעהֶן וָוס דָס גְּשְׁרֵייא בַּאטַייט. ווִי דֶר שְׁרָאקֶן אִיז עֶר אָבֶּער גְּוָוארֶן דָס עֶר גְּזֶעהֶן הָאט דָס דְרַייא טַייוְוָלֶען שְׁלָאגֶן זִיךְ צְווִישֶׁן דִי בֵּיימֶר. גְּטְרַאכְט הָאט עֶר זִיךְ זָאל אִיךְ צוּ גֵיין וֶועלֶן זֵייא מִיךְ גְּווִיס צוּ רֵייסֶן זָאל אִיךְ נִיט צוּ גֵיין וֶועל אִיךְ מוּזֶן פַר הוּנְגֶער שְׁטַארְבְּן אָדֶר פוּן דִי ווִילְדֶע חַיוֹת גְּפְרֶעסֶן וֶוערֶן עֶר הָאט זִיךְ גְּטַאכְט אֵיין הַארְץ אוּנ אִיז צוּ זֵייא צוּ גֶנַאנְגֶן:

הֶע טַייוְוָלֶען פַר וָוס שְׁלָאגְט אִיר אַייךְ זֵייא קוּמֶן אִים אָן אוּנ זָאגֶן מִיט גְּרוֹס צָארְן וָוס גֵייט דָס דִיךְ אָן מִיר גֵייט דָס נִיט אָן דָס הָאט אִיר גַאנְץ רֶעכְט. אָבֶּר עֶס וֶועט דָאךְ אַייךְ נִיט שָׁאדֶן מַאכֶן וֶוען אִיר וֶועט מִיר זָאגֶן אִיבֶּר וָוס אִיר שְׁלָאגְט אַייךְ פִילֵייכְט וֶועל אִיךְ אַייךְ אוֹס גְּלַייכֶן אִיר זָאלְט צוּ פְרִידֶן זַיין. הֶער אוֹס דוּ יוּנְגֶער מֶענְשׁ זָאגְט צוּ אִים אֵיינֶר פוּן דִי בֵּייזֶע גֵייסְטֶר אַזוֹ בַּאלְד דוּ וֶועסְט אוּנְז אוֹס גְּלַייכֶן וֶועט יֶעדֶר פוּן אוּנְז דִיר אַגְשֶׁענְס מַאכֶן:

אִיךְ גִיבּ דִיר זָאגְט דֶער עֶרְשְׁטֶר אַנִיהָאפֶּען הִיטֶעלֶע דָס הָאט אָן זִיךְ דִי אֵייגֶנְשַׁאפְט וֶוען דוּ וֶועסְט עֶס אָן טָאן וֶועסְט דוּ וֶוערֶן (אַרוֹאֶה וְאֵינוֹ נִרְאָה) דָרְם הֵייסְט דוּ וֶועסְט יֶעדֶן זֶעהֶן אוּנ דִיךְ וֶועט קֵיינֶר נִיט זֶעהֶן:

אוּךְ זָאגְט דֶר צְווֵייטֶר וֶועל דִיר שֶׁענְקֶן אַזוֹ אֵיין דִיוַואן אַזוֹ בַּאלְד דוּ וֶועסְט דֶעם דִיוַואן אוֹס שְׁפְּרֵייטֶן אוּנ אוּף אִים זִיךְ אוּף זֶעצְן וֶועט עֶר דִיךְ טְרָאגֶן וואוּ דוּ וֶועסְט וֶועלֶן:

אוּךְ זָאגְט דֶר דְרִיטֶר וֶועל דִיר שֶׁענְקֶן אַפָּאר שְׁטִיוְויל זֵייא הָאבֶּן דִי אֵייגֶנְשַׁאפְטֶן אַזוֹ בַּאלְד דוּ וֶועסְט אִין זֵייא גֵיין אִין גְרֶעסְטֶן וֶועטֶר וֶועלְן זֵייא נִיט גְּשְׁמוּצְט זַיין. אוּךְ קֶענְן זֵייא

נימל נימאלס

גימאלס צו ריסן ווערן איבר הויפט די גרעסטע איינאשנפט פון זיי אז דו וועסט געבן אשפרונג . וועכטו זיין אויף הונדערט מייל ווייט און נאך אזו יעדן שפרונג :

דם ארץ איז גאנץ גוט זאגט אלגירד צו זיי . נאר זאגט מיר נאר ווען וואס איר פייגט אייך :

מיר קענן זיך ניט צו טיילן מיט דעם גאלד וואס דא ליגט עס זאל איך יעדן גלייך אום קומן ווען ניט מער נאר דאס זאגט אלגירד איז אפליינעסיים איך וועל אייך איין טיילן דם יעדר זאל צו פירן זיין איר גוט מיר אבר פייער די אלע דריי זאכן געבן דען איך זאג אייך די ריינס ווארהייט דם איך גלייב אייך ניט שטארס מיר גיבן מיר גיבן שרייען אלע דריי מיט איין מאל . און יעדר נעמט אויס זיין גשענקס איינר דעם דיוואן דר אנדרע דם היטלע דער דריטר די שטיוויל און גיבן אים . אצונדרט זאגט ער ריינגט דם גאנצע גאלד ארוף אויף דעם דיוואן וועל איך אייך צו טיילן נאר צו דעם ברוך איך דריי זאכן צו האבן דו וואס דו האסט מיר דעם דיוואן געבן זאלסטו ברענגען אצווייג פון אפיל בום . דו צווייטר וואס דו האסט מיר געבן דם היטל זאלסטו מיר ברענגן אצווייג פון אקאשטן בוים . און דו דריטר וואס דו האסט מיר די שטיוויל געבן זאלסטו מיר ברענגן צעהן בלומן פון צווישן גראז . גאנץ גוט זאגן זיי און יעדר הט זיך צו לאזט אזו ווי ווילדע פערד אויף איין אנדר ארט איינר דא איינר דארט . איבר דר צייט הט זיך אלגירד אויף גזעצט אויף דעם דיוואן און זאגט מיין ליבר דיוואן טראג מיך אהיים צו מיין פרוא . דער גוטער דיוואן הט זיך געבן אהייב אויף מיט אים און מיט דעם גאלד און איז גפלוגן ווי אפייל פון בוגן . דם היטל הט ער גהאט אין די קעשענע און די שטיוויל אויף די פיס :

ווי די קלוגע מייזען זעני צורים גקומן אונ יעדר הט מיט גבראכט ווס אלגירד הט אים בפולן: האבן זיי אייגר דעם אנדערן שולד גגעבן אונ האבן זיך אוף דער ניי אן גהויבן צו שלאגן ביז דם מייזויל בלוט הט זיך פון זיי גגאסן. נוא לאז זיי זיך דר ווייל שלאגן אונ מיר וועלן זעהן ווי אלגירד איז גפלוגן:

ווי אלגירד איז שוין גזעסן פאר דער שטאט הט ער גהייסן דם דר דיוואן זאל זיך ארויס לאזן וועלכעס עס איז באלד גשעהן צום ערשטן האט ער זיך דם היטעל אן גטאן דם עס זאל אים קיינער ניט זעהן. דם גאלד הט ער באגראבן אונטער א בוים דעם דיוואן הט ער צו נויף גלייגט אונ גנומן אונטער דעם ארעם:

דם ערשטע איז גוועזן אין זיין גדאנקן ער זאל זיך זעהן מיט דעם תריון אונ אים דאנקן. ער איז אויך באלד גגאנגן צו אים. ער הט אים גטראפן פון די טרעפ ארויף גיין הט זיך אלגירד גשטעלט אין אויס פון די טרעפ דר תריון הט אים ניט גזעהן ווייל ער איז אין דעם היטעלע גגאנגן. אזו זעהט אלגירד דם דר הער בעגריפט דען אזו הט ער גהייסן ניט אריין אין זיין לוסט גארטן: אלגירד גייט אים אליין אונזיכטבאר נאך ביז צו זיין אלטאנע. דר בעגריפט זעצט זיך אנידער אלגירד זעהט זיך אום ער זעהט דם הונץ אים איז קיין מענש מער אין גארטן דא. אזו גייט ער אונ נעמט דם היטל פון קאפ ארויס אונ גייט צו אים צו. ווי ער הט דר זעהן איז ער זייער דר שראקן גווארן אונ זאגט וואס טוסטו דא. אלגירד ווילסט מיך אומגליקליך מאכן:

אלגירד הייבט אן צו לאכן אונ זאגט שרעק דיך ניט עס וועט דיר גאר ניט זיין. ער הט אים פר צייליט די גאנצע היסטאריע אונ אויך אים גצייגט די דריי ווונדערבארע

זאבן אונ איז איבר אים גפאלן אונ גקושט אונ גהאלזט ער הט זיך ביי דעם תליון אויף גהאלטן צוויי טאג . דס גאלד הט ער דעם שארפריכטער גגעבן . מיט די ווערטר דס גאלד שענק איך דיר . נור עסין זאל איך ביי דיין טיש האבן ביז איך וועל מיין רינג צו ריק האבן ;

דעם דריטן טאג איז זיך אלגירד אביסל דורך גנאנגן אין שראם אריין . די וואך הט אים נאר ניט גשטערט ווייל ער אונזיכטבאר וואר . ווי ער קומט אריין אין דר ערשטע סאלע קוקט זיך די וואך אום ; די טיר הט זיך אליין אויף גמאכט:

ווי ער קומט אריין אין דר צווייטער סאלע שטייען צוויי יענעראלן אויף דר וואך אונ וואונדרן זיך אויך ווייל די טיר הט זיך זעלבסט אויף גמאכט . ער איז דורך גנאנגען אלע סאלעס ביז ער איז גקומען אין די לעצטע סאלע דארטן הט ער שון גטראפן דעם באשע מיט דר טאכטר :

ווי ער איז אריין גקומען האלט ער זיך נאך אלץ אונ זיכטבאר אונ הערט זייער גשפרעך צו . ארגינע זאגט דר באשע צו זיין טאכטר . דו האסט ניט דורך גלעזן דעם בריף פון פערסיאנישען קעניג וואס ער גשריבן הט וועגן דיר . אך ליבער פאטער (זיא שעמט זיך) זאג מיין קינד שעם דיך ניט ווי מיינסטו דו ביסט צו פרידן פון דעם שידוך . דו האסט דאך זיין פאטרעט גזעהן . זיא נעמט דעם בריף פון דר קעשינע ארום אונ לעזט גאנץ שטיל מיט פארגניגן . אלגירד הייבט אן דס היטעלע צו בניצן ער נעמט דעם בריף פון טיש אראפ . אלגינע זעהט מיט אירע אויגן ווי דר בריף ווערט פר שווינדן פון טיש : אזו גיט זי אגרויסן גשריא פאטער ער זאגט וואס איז דס מיין קינד . אלגינע זאגט מיט שרעק דער בריף ; זי פאלט אין חלשות עס איז גווארן א גרידער אין פאלעץ . עס ווערן באלד דאקטורים גקומען מען הט זיא

דעראטעוועט

דֶערַאטְעוָועט זִי אִיז צוּ זִיךְ גְקוּמֶען . אלנירד הָט זַיי שוֹין דֶעם טָאג צוּ פְרִירֶען גְלָאזְט . עֶר אִיז אוּנְזִיכְטְבַּאר פוּן פַאלֶעץ אַרוֹיס אוּנ זִיךְ נָאךְ הויז אַוֶועק :

דֶר בַּאשָׁע אִיז בַּאלְד עֶרְפַאהְרֶען דוּרךְ וָוס דִי טָאכְטֶער אִיז חַלָשׁוּת גְוָוארֶען . וֶועלְכֶעס אִים הָט נִיט וֶוייניג גְוואוּנְדֶערְט עֶר הָט נִיט גְקֶענְט פַאר שְׁטֵיין וָואס דָס בַּטַייטְן :

דֶעם צְווֵייטֶען טָאג אִיז זִיךְ אלנירד ווידֶר אִין פַאלֶעץ אַיין גְנַאנְגֶען דוּרךְ אַלֶע סַאלֶעס צוּם בַּאשָׁע עֶר הָט אִים גְטְרָאפֶען ווידֶער זִיצֶען מִיט אלנינען אוּנ גְשְׁפְּרָאכֶען פוּן דֶעם נֶעכְטִיגֶען צוּ פַאל :

דֶר בּאשָׁע זָאגְט וַוארְט דוּ מַיין לִיבֶּע אלגינע אִיךְ וֶועל בַּאלְד אַרַיין קוּמֶען עֶר גֵייט אִין צְווֵייטֶען צִימֶער אַרַיין אוּנ זִי בְּלַייבְּט אַלַיין זִיצֶען אלגירד נֶעמְט דָס חֵמֶל פוּן קָאפּ . אַרָאפּ אוּנ וַוייזְט זִיךְ פַאר זַיין וַוייבּ מִיט דֵיזֶע וֶוערְטֶער :

אִיךְ וִוינְשׁ דִיר גְלִיק מִיט דַיין נֵייעֶן חָתָן נָאר פְרִיעֶר גִיבּ מִיר מַיין רִינְג צוּ רִיק . נָאךְ דֶעם וֶועסְטוּ הֵיירַאטֶען :

אִין דֶר צַייט וָואס עֶר הָט גִירֶעט . הָט זִי אַלֶע קְרֶעפְטֶען פַאר לוֹירֶען . אלגירד נִיט אִיר צוּ רִיק דֶעם בְּרִיף אוּנ טוּט ווידֶר דָס הִיטֶל אָן אוּנ וֶוערְט ווידֶר אוּנְזִיכְטְבַּאר :

דֶר בַּאשָׁע קוּמְט צוּרִיק טְרֶעפְט עֶר דִי טָאכְטֶער הַאלְבּ טוֹיט . וִוי אִיז דָס ווידֶר פַאר אַנֵייעֶס דִיר גְשֶׁעהֶען פְרֶעגְט עֶר זִי עֶנְטְפֶערְט אִים מִיט אַנַאנְץ שְׁוַואכֶע שְׁטִימֶע . מַיין זֶעלִיגֶען מַאן הָאבּ אִיךְ גְזֶעהֶען . (זֶעלִיגֶען זָאגְט מֶען אוֹיף אַיין גְשְׁטָארְבֶּנֶם עָלָיו הַשָׁלוֹם) עֶר זָאגְט וָוס זָאגְסְטוּ פִילֵייכְט בִּיסְטוּ אַנְשְׁלָאפֶען גְוָוארֶען אוּנ עֶס הָט זִיךְ דִיר גְחָלוֹמְת . זִי וַוייזְט אִים דֶעם בְּרִיף וָועה לִיבֶּר פָאטֶער עֶר הָט אוּגְעֶנְבְּלִיק דֶעם בְּרִיף אוֹיף דֶעם טִישׁ אַנִידֶער גְלֵייגְט זִיא וֶוייְנְט זֵייעֶר . דָס קֶען נִיט זַיין זָאגְט עֶר . עֶר אִיז שׁוֹין עֶטְלִיכֶע וָואכֶן טוֹיט דוּ הָאסְט דָא . זֶעלבּסְט

וועלבעס זיין העלץ געזעהן אויף דער שווערד אויף געשטאכן

דער באשע וועצט זיך צום טיש אנידער אונ זאגט ווייטער ווי איז ער אהין געקומען. אלגירד נעמט אראפ דעם היטעל אונ זאגט אט בין איך מיין ליבער שוועהר. איך בין געקומען נאך מיין רינג אוו ניט דער באשע אנשרייא געשווינד נעמט אים חאפט אים. אלגירד האט זיך געשווינד דעם היטעל אן געטאן. דיא וואך איז מיט איין גרויסען איבערפעט אריין געפאלען אבער זיי האבן קיין מענש ניט געזעהן נאר דער באשע מיט זיין מאכט. זוכט אים ער איז ערשט דא געוועזן ער האט זיך געמוזט דא בהאלטען זיי האבן גזוכט אבער ניט געפונען די וואך איז צוריק אויף זייער ארט געגאנגען; ווי די וואך איז שוין ארויס געגאנגען זאגט אלגירד נאך אונזיכטבאר דא בין איך.
דער באשע שרייט ווידער אויף דער וואך וועלכע זענען באלד אריין געקומען נעמט אים ער איז ערשט דא געוועזן זוכט אים אין די ווינקלען. אלגירד זעצט זיך אויף אשטול אונ לאכט; זיי גייען ווידער אוועק דער ווייל איז אלגירד אריין געגאנגען אין צווייטען צימער אונ האט זיך דעם היטעל אוס געטאן מען זאל מיינען ער האט זיך דארטען בהאלטען אונ איז זיכטבאר אריין געקומען מיט די ווערטער. נוא וועט מען מיר אט געבען מיין רינג דער באשע שרייט ווידער אויף די וואך געשווינד ער איז דא חאפט אים. נעמט אים. ער איז דא. די וואך איז ווידער אריין געלאפען מיט גרויס געשטורעם. אלגירד האט שוין ווידער דעם היטעל אויף דעם קאפף אונ עס איז שוין ניט דא וועמען צו האפן דער באשע שרייט ווייטער זוכט. זוכט ער האט זיך בהאלטען; אלגירד שטייט זיך אין אווינקעלע אונ לאכט אין די פויסטען אריין. ווי זיי האבען אים ניט געפונען האט זיי דער באשע געהייסען אפ טרעטען אונ איינער זאגט צום אנדערן עס איז שלעכט מיט אונזער באשע ער איז משוגע

אלגירד

אלגיורד הט זיי שוין אלע ביידע דעם טאג צו פרידן גלאזטן

, דעם צווייטן טאג איז אלגירד ווידער גקומן אין פאלעץ
אריין אונ פערשידענע וויצן גמאכט אונ אלץ נפאדרט מע:
זאל אים זיין רינג אפ געבן דער באשע הט אלץ גרופן די
וואך עס איז אבר ניט גוועזן וועמן צו נעמן. עס איז שון
בעקאנט גווארן אין דר גאנצר שטאט דס דר באשע הט
זיין פארשטאנד פר לוירן. אם מיינסטן הט ער דעם באשע
פר בטערט זיין לעבן מיט דעם עסן. ווי באלד מען הט
דעם באשע עסן גגעבן הט עס אלגירד פון טיש אראפ גנומן
אדר ער הט עס אוף גגעסן כען הט ניט גוואוסט וויא
עס קומט אהין. דען יעדע זאך וואס ער הט אן גרירט ווען ער
איז גוועזן אונזיכטבאר איז אלץ אונזיכטבאר גווארן ער זאגט
צו דעם באשע ווי לאנג דו וועסט מיר ניט אפ געבן מיין
רינג אזו לאנג וועל איך דיך ניט לאזן רוען:

אך. זאגט דר באשע וואס פר לאנגסמו. ווארום לאזטו
מיר מיין עסן ניט באקומן הב איך דיר דען דם רינג גנומן
גיי צו איר לאז זי דיר דען רינג אפ געבן. ניין זאגט אלגירד
איך לאז דיך ניט צו פרידן. איך ווייס גאנץ גוט דס דו
האסט זי צו גועט זי זאל מיר דען רינג צו נעמן פון
רעכטס וועגן טוא איך דיר צו ליב יעצט אונ גייא אוועק.
אונ איך וועל דיך היינט שון צו פרידן לאזן:

דעם באשע איז ליבר גוועזן אז צו ליידן איידר ער
זאל אים ברוכן אפ צו געבן אזו איין וואונדרליכן. רינג ביי
נאכט הט ער אים ניט גלאזט שלאפן ער הט צו בראכן אלע
שפיגלן אלע קרעדענצן אונ דר באשע הט אלץ ניט גוואלט
אפ געבן דען רינג ער הט שון דעם באשע גלאזט גיין אונ
איז אביסל גגאנגן צו זיין ווייב אין שלאף צימר אריין אונ
דארטן שיינע שטיקלעך גמאכט. ער זאגט צו איר מיין רינג

ווא

ואז איז דו פאלשע וועסטו אפ געבן מיין רינג צו ניט אלגינע שפרעכט מיין ליבר מאן הב דאך מיטלייד אוף מיר אונ שרעק מיך ניט אזו פיל מאל איבר. דו פאלשע פרוא. זאגט ער דם האסטו דיך דר בארימט איבר מיר ווען דו האסט מיר די רינג גנומן. אונ מען הט מיך גשלאגן אין קייטן אום צו ברענגן דם איז גיוועז מיין באלוינונג פר דעם ווס איך הב אייך פון דר נוט אום גקויפט וויל פיל בלוט וואלט גוועז פר גאסן גווארן ווי וואלט שון דיין פאטרט רעגירונג גוועזן גיין ניין איך וועל אייך פריער ניט רוען לאזן ביז איך וועל דען רינג האבן :

ליבר אלגידר זאגט זי צו אים טוא מיר די ניפליסייט אונ בעוויז דיך דם איך זאל דיין קערפר זעהן עם וועט מיר זיין אנגינעם : גרו ווייסט דאך ווי ליב איך הב דיך גהאט : אונ זעע דיך דא אוף דעם בעט איך וועל דיר שון אפ געבן דען רינג נור שרעק אונז ניט מער. ווי הט וויטר גרעט אלץ מיט ווייבע רייד ביז זי הט זיין הארץ אין גאנצן צו זיך צו גצוגן :

אלנירד הט איר גגלייבט. אונ איר צו ליב גטאן ער גנעמט זיך דם היטיל אראפ אונ זי הט אים דר זעהן ער הט איר פאר גווארפן ווי פאלש זי איז אים געוועזן זי הט זיך אלץ פר ענפרט אלץ אוף איר פאטר גלייגט ער איז אלץ שולדיג ער הט זי אן גרעט. סורץ זי הט אים מיט אירע פאלשע שמייכלדיגע רייד גבראכט דם ער איז שון געבן איר אוף דעם בעט גזעסן די בייזע אונ פאלשע שלאנג הט גמיינט ער איז שון אין גאנצן ביי איר אין דר האנד הט זי גגעבן אנישרייי אוף דר וואך זעלנער אריין גשווינד : ער איז דא ער הט גאנץ גשווינד דם היטיל אן גטאן : א הא פון אלנירדן איז שון אנישט גווארן די וואך איז

איין גפאָרן מיט איין איכפעט אונ האבן גזוכט אונ ניט גפונן זיי זענן צו ריק ארום גנאנגן אונ האבן גזאגט איינר צום אנדערן ווי עס וייזט אום איז שון די ארגנע אוך פשונגע

ווי די זעלנער זענן שון ניט גוועזן מאכט זיך אלגירד זיכטבאר אונ זאגט צו איר די פאלשע שלאנג אצונד וועל איך דיך אומברענגן אונ דר נאך דיין שלעכטן פאטר אונ וועל אלעס צו האקן ביז איך וועל די רינג גפינן :

זי גייט אראפ פון בעט אונ פאלט אים צו די פיס אונ הייבט אן צו וויינן מיין ליבר אלגירד פארצייהע מיר נאך דם איינע מאל. גלייב מיר דם וועט זיין שון דם לעצטע מאל איך הב קענן דיר גזינדיגט. איך שווער דיר צו דם עס וועט שון זיין דם לעצטע מאל צו בעוויז איך גיב דיר באלד דען רינג. אין דעם גייט זי אונ געמט ארוס פון פירעלע דען רינג אונ גיט עס אים מיט די ווערטר, דוא האסטו דען רינג אונ אזו ווי דו זעהסט אצונד דען רינג פר דיר אזו זענן שון מיינע גדאנקן אונ מיין הארץ דיר גיטרייא צו זיין אונ דיך ליב צו האבן פון אצונדערט אן קענסטו שון גאנץ זיכער זיין דם דו וועסט אוף מיר דו נרעסטע פאלשקייט ניט דר גיין (דם אלץ איז אבר אזו פאלש גוועזן ווען זי זאל זיין ברוט זכהן וואלט זי זיך נאך ניט גקילט :

אלגירד הט איר איבר דר גאנצר צייט ניט געגעבן נור זי שטארק אן גקוקט אונ טראכט ביי זיך אזו איין בילד איז דאך ניט צו גפונן אין דר גאנצר וועלט אונ נאך מער איין פרינצעסן עס קען זיין זי איז מיר ווייטר ניט גטריי איך הב דאך אבר די פיר וואונדערליכע זאכן דען רינג. דען דיוואן. די שטיוויל. דם היטיל ווען עס וועט אפילו קומן דר עלצטר פון די טייוולען קען ער מיר אוך ניט טאן זי

איז

איז דאך נאר אנעבה אבר ווי שלעכט האט ער זיך בענאנגע
וואס ער האט איר געליבט ער האט פר געסן דם שפריכווארט
וואס מען זאגט . ווי דר מייוויל קען ניט אן שפאן דארט
שיקט מען איין אלטעס ווייב זי האט מיט אירע גוטע רייד
אים איבר גסוטט ער האט זי גקושט אונ גחאלזט אונ זיך
איינם דם אנדרע טריישאפט אוף אייביג צו גזאגט :

דר באשע זיין שוועהר האט אים אוך איבר געבען אונ אים
פר שפראכן די ליבשאפט אוף אייביג ;

ביי דעם אלעם האט ער איר ניט גטרויט די פיר זאכן
ער חט זיי גהאלטן באהאלטן עס האט קיין מענש דער
פון ניט גוואוסט זי האט אים אלץ געבעטן ער זאל איר דם
אלץ געבן אונטר איר גוואלד ער אבר האט ניט גוואלט דם
האריץ האט אים אלץ גזאגט אז זי איז אים נאך פאלש :

אצונד מיין ליבר לעזער שלים איך דיר דם ערשטע
טהייל דר פון סענסטו דיר אם לערנן אמוסר ווי אונגליקליך
דר מענש איז ווען ער פאלגט ניט עלטערן אונ נאך מער
ווען מען האלט ניט די צוואה אבר וואול ער האט דאך
די מוסר אגרוס פר מעגן גלאזט פון דעסט ווענן איז ער
גשטראפט גווארן מיינסטו דם ער איז שון פארטיג . ניין
ער האט נאך פיל איבר צו קומן ווי דר צווייטע טייל וועט
ווייטר שרייבן :

ענדע דער ערשטע טהייל

צווייטע טהייל פון אלגירדע

אלגירד מיט זיין ווייב אלגינע האבן זייער פערגעניגענס
געלעבט ער האט שון גאר פר געסן דס שלעכץ וואס זי האט
קענן אים געמאכט ער האט שון אן געהובן צו זעהן אין דאנר
פיה־ונג וויל דר באשע וואר שון אוף דר עלטר סורץ די
פאלשע פרוי האט געוויסט אים אזוי וויים צו שמייכלן אז
ער האט שון געמיינט דס וואס מיט אים האט זיך געפירט ביז
אהער וואר אטרוים. איין מאל איז אלגינע געזעסן ביי דעם
באשע אין צימר. אלגירד וואר ניט אין דר היים שפרעכט
דער באשע צו איר. ליבע מיין כשער איך קען דס גאר ניט
פר שטיין ווי אזוי דיין מאן איז ביי דעם לעבן געבליבן.
מען האט דאך מיר זיין הארץ געבראכט געוויס האט מען דאך
אים דר שלאגן ווי אזוי איז ער לעבעדיג געווארן. צוויי
זאכן איז מיר זייער באנג. איינס וואס איך האב די רונג
אין מיין געוואלד ניט. צווייטנס זיין לעבן איז מיר צו פיל
ענטפערט זי מיט גרוס פרייד ליבער פאטער ווען דו ווילסט
וועל איך דיר די רינג צוריק שאפן און נאך מער די
אנדערע וואונדערבארע זאכן אויך. און נאך דעם וועל איך זיין
לעבן אוועק נעמן. און אויך אזו באלד דר תליון האט אים
זיין לעבן געשענקט וועל איך מיך אין אים נוקם זיין. מיין
ליבע טאכטער שפרעכט דער באשע די וואונדערבארע רינג
זאלסטו מיר צוריק שאפן און אים דס לעבן אוועק נעמן
אצונדערט ווען מיר זעהן מיט וואס פר איין פלאן זי האט
געוואלט פון אים די וואונדערליכע זאכן ארוס קריגן. אין
עטליכע טאג ארום ווען איינער פאר פאלק געזעסן ביי דעם
פענצטער די לופט האט זייער געשמעקט זאגט אלגינע מיין

ליבער

ליבער מאן . זאג מיר דאך איך בעט דיך ווי אזו ביסטו ביי דיין לעבן גבליבן איך האב דאך געזעהן דיין הארץ אויף אשווערד אויף גשטאכן . ליבע פרוי שפּרעכט ער ווייל איך בין שון איבער צייגט אין דיין פריישאפט אזו וועל איך דיר אלעס ערצעהלן . ווי דר גוטער בערגרים האט אים זיין לעבן גשענקט אונ אויך זיין ארם אהונד דר שלאגן ער האט איהר אלעס ביז צום לעצטן דר צייהלט :

ווען אזו שפּרעכט זי מוז איך דעם גוטן בערגרים איין עהרע מאכן אונ אים דאנקן דו זאלסט וויסן דס איך וועל אבאל מאכן פאר אלע גרויסע לייט פון דר שטאט אונ דער בערגרים זאל זיך איינפינדן אויף דעם באל דאמאלס וועל איך אים ערשט דאנקן :

מיין ליבע ארגינע שפּרעכט ער איך דאנק דיר אונ איך בין זעהר צופרידן פאר דיין גוט הערץ מען האט דעם באל אם גלייכט אין אכט טאג ארום יעצט וועלן מיר זעהן מיט וואס פאר איין ספּאסאב זיי האבן דעם אונגליקליכן אנגירד גוואלט אומברענגן דר באשע האט גהאט איין לייב דאקטער ער האט גהייסן גילארד ער איז זעהר גוט אונ קלוג . אין דאקטעריי איז ער גוועזן דר ערשטער קינצלער . אונ ביי דעם באשע האט ער שון גדינט פופצעהן יאר . איבר די גאנצע צייט האט דר באשע פון אים קיין שלעכטע זאך ניט גזעהן נאך דעם דאקטר האט דר באשע גשיקט אונ צו אים די ווערטער גזאגט . הער אום מיין ליבר גלארד דו מיינסט מיר אצונר מיט איין זאך דינן דו זאלסט מיר אבר ניט אפּ זאגן ער האט אים פאר צייהלט די גאנצע היסטאריע ווי ער איז ניט רוהיג ביז ער וועט פון אים דען רינג אונ אויך די אנדערע וואונדערליכע זאכן באקומן אזו פאר לאנג איך דס דו זאלסט מאכן אפּראשיק אשטארק שלאפנטרונק איך וועל

מאכן

מאכן אבאל אונ מיין איידם מיט דעם תליון וועלן אויף זי
אוף דעם פאל אונ נאך דעם עסן וועט מען געבן וויין אזו
זאלסטו זעהן מיט גשווינדיגקייט אריין צו שיקן פון דעם
פראשים אין אייערע גלעזר וויין אונ ווייטר פאר לאנג איך
ניט פון דיר נאר היט דיך דס קיין מענש זאל עס געוואר ווערן .
גנעדיגער הער שפרעכט דער דאקטר . מיין שולדיגקייט
איז דיר גהארזאם צו זיין איך זאל דיר לייסטן דס איך קען
דעם פראשיק ניט מאכן ווייסטו דס עס איז ליגן איך קען
זאגן איך וויל ניט ווייס איך גאנץ גוט דס איך ווער מיין
קאפף פאר לירן נאר איך בעט מיר צו ערלויבן איינע
היסטאריע וואס עס האט זיך גטראפן צווישן איין קאליף מיט
אראסטר צו פאר ציילן דר באשע האט עס ערלויבט :
ער פאנגט אן :
אמאל איז גוועזן אקאליף ער האט ביי זיך גהאט אלייב
דאקטר ער האט גהייסן רוכאף אונ וועגן זיינע גרוסי קענטניסע
האט אים דר קאליף זייער ליב גהאט . די אנדרע הויף לייט
האבן אים זעהר מקנא גוועזן . אונ זאגן צום קאליף וויל
ער איז אפרעמדר קען מען זיין גטרייהייט ניט פאר לאזן .
דעם קאליף איז דס גגאנגן אין די גדאנקן אריין אונ האט
זיך פאר גנומן דעם דאקטר צו פרייאן אמאל זאגט ער צו
אים מיין ליבר רוכאף איך ווייס גאנץ גוט דס דו ביסט מיר
זעהר גטריי אזו וויל איך דיר איין זאך אנפערטרויען . דו
זאלסט וויסן דס איך האב אין מיין מדינה איינעם אונטר
מיינע אונטערטאנן וואס איך ווייס דס ער איז מיר ניט גטריי
וועגן זיין גרוסקייט אבר קען איך אים ניט עפענטליך
אומברענגן באפעל איך דיר דס דו זאלסט מאכן אזו איין
גיפט איך ווער מארגן מאכן אבאל אונ אים אויך פר בעטן
זאלסטו דס אריין שיטן אין זיין בעכר וויין אריין אונ דס

זאל

אל אים ציים עטליכע שטונדן מייטן אוף אזו איין ארט
וועל איך פון אים לוז ווערן מיין העררסאליה ענטפערט דער
דאקטער מיינע חכמות אונ וויססענשאפטן בעשטעהע נאר דעם
מענש זיין לעבן צו דער לענגערן אבר דם לעבן יענעם
אוועק צו נעמן דיזעס האב איך נים גלערינט איך האב
מיר נאר נים פאר געשטעלט דם מיין העהר זאל דיזעס פון
מיר פארלאנגן ער בעט אים מיט גימן אונ פארשפרעכט
אים נאך גרעסר צו מאכן עס האט אלץ נים געהאלפן דר
פרומר דאקטער בלייבט ביי דעם זיינע ווי דר קאליף וועהט
דם עס העלפט אלץ נים או מאכט ער זיך בייז אונ ווערט
זייער צארענדיג אונ בעפעלט דם מע זאל דעם דאקטער אין
טיפן שלאס אונ אין געפענגניש זעצן עס איז אזו געשעהן .
אוך האט דר קאליף געהייסן איין מאן מיט אים מיט זעצן ער
זאל מיינען דם דיזער איז אוך אפאר שולדיגער ער זאל מיט
אים שמועסן פיליכט וועט ער עטעם שלעכטס רעדן אוף דעם
קאליף דר פרומר דאקטער האט אבער וואול געוואוסט דם ער
אום שולדיג איז פון דעסט וועגן האט ער פר דעם פארמיינטן
[illegible] זיין שלעכטס ווארט גרעדט פר וואס דר קאליף האט אים
גלאזט זעצן איין עטליכע טאג ארום האט אים דער קאליף
גלאזט פר אים ברענגן ער פרעגט אים אריין אין אבאזונדר
צימר אריין אונ פר שליסט די טיר אין דעם צימר שטיט
אטיש מיט גאלד אונ ברולאנטן אונ אין דר זייט שטיט
אתרון מיט אשווערד אונ שפרעכט צו אים דר שארפריכטר
מיט גרוס צארן מאך דיך פארטיג צום טוט זייגע ווערטר
אבר האבן דעם פרומן דאקטר גאר נים איבר געשראקן נאך
דעם זאגט צו אים דר קאליף נון דוראף וויל דיר אום וואס
פר לאנגסטו צו ווילסטו דם גאנצע פר מעגן וואס דיא
זעהסט אוף דעם טיש ליגן אדר צו ווילסטו שטארבן :

מיין הער מאליף ענפערט דער פרומער דאקטער די שאנד
בעשטייט ניט אין דר שטראף נאר אין דעם פער ברעכן איך
וויל ליבר שטארבן איידר איך זאל מיין עהרע מיין שטאנד
בעפלעקן דו גרוסר באהערשר דו ביסט דר הער פון מיין
לעבן מאך מיט מיר וואס דו ווילסט איך נעם עס גאנץ פר־
ליב אן ווי דר קאליף זעהט דס אלץ העלפט ניט ניט ער
דעם פרומן דאקטער דו דאנקט און זאגט צו אים דו פרומער
דאקטער איך בין מיט דיר גאנץ צו פרידן דו ביסט מיין פריינד
און איך דיין פריינד כע האט מיר דיין טרייהייט געוואלט פר
ליקענן אזו האב איך געוואלט דיין עדלקייט און דיין הערץ
פרייען דס איך זאל שון אויף ווייטר אויך זיכער זיין אלזו
שענקס איך דיר דס גאנצע רייכטוהם וואס דא ליגט ניט אלס
באלאונונג זאנדרן אלס פריינדשאפט און פר דיין פרומקייט
און אוסר דעם האט ער נאך פון קאליף איין ארדער נקינג :
אזו אוה מיט מיר איך ווייס ניט זייערע גדאנקן צו ווילט
איר זיך פריען צו טיינט איר עריגסט . שפעטר צו אים
דר באשע דר משל איז דאך ניט גלייך דען יענער האט דאך
פר לאנגט דס דר דאקטער זאל אים טייטן איך אבר פר־
לאנג דאך נאר זיי מיט אשטארק שטראף צו מאכטירן אזו
בעט איך דיך ווי צום געשווינדסטן דעם פראשיג טארטיג צו
מכן . מיט די ווערטר האט זיך זייער גשפרעה געענדיגט .
כורץ דר טאג פון באל איז אן געקומען עס זענן געוועזן פרבעטן
די גרעסטע לייטן פון דר שטאט אונזר אלגירר מיט בערגדיטן
זענן זייער פרייליך געוועזן אלגינע האט דעם בערגדיטן זייער
פיל עהרע געצייגט נאך דעם עסן האט מען וויין געטיילט אזו
האט דער דאקטער אין דר געשווינדקייט אריין געטאן אין
זייערע גלעזר פון דעם פראשיק ווי זיי האבן דעם וויין אוס
געטרונקן אזו זענן זיי איינגעשלאפן און זייערע געסיכטן האבן

אום גזעהן גלייך ווי זיי וואלטן טוט גוועזן עס איז גוואורן אגרוסר לארים אוף דעם באל מען האט גשיקט נאך פיל דאקטורים מען האט פיל מיטלען אנגיווענדעט אונ עס וואר אלץ אום זונסט זיי זענן גבליבן טוט אונ די פארשיי פרינצעסן האט זיך נאר די האר פון קאפף אום גריסן אונ זייער גקלאנג אך מיין ליבר מאן ווי גשווינד ביכטו פון דר וועלט גנאנגן אין דיינע בעסטע יאהרן האסטו דיך מיט דר וועלט גזעגינט מען האט זיי גמאכט טרומנעס פון העלפאנט ביין די גרעסטע לייט פון דר שטאט זענן נאך גנאנגן אוך דר באשע מיט זיין טאכטר האט זיי באגלייט ביז דעם באגרעבניש אונ זיי באגראבן אוף דעם ארט ווו אלע באשעס ליגן עס זענן גוועזן פון די גרוסע לייט וואס האבן זיך פר שטאנן זיי האבן אפר ראך נהארטן די צונג צווישן די ציין . מען האט אום גגעבן איין טרוער אוף צוועלף וואכן :

ווי זיי זענן אהיים גקומן פון באגרעבניש זאגט דר באשע צו זיין טאכטר וואס וועסטו ווייטר טאן זארג ניט מיין ליבר פאטר ענפערט זי איך וועל שון וויסן די זאך אן צו שטעלן ווי עס איז נאכט גוואורן אזו איז אלגינע גנאנגן מיט אירע צוויי נטרייע קנעכט אונ האט גלאזט די צוויי טרומנעס דורך אהייל אונטר די ערד אין איר פאלעץ אריין ברענגן מען האט גמאכט ווארם וואסר מיט סראטיכצער אונ זיי אריין גלייגט אין וואסר אזו האבן זיי גוויזן צייכנס פון לעבן ווי זיי האבן אן גהובן די אוגן צו עפינן זעהן זיי דם זיי בפינדן זיך אין איין פינצטערע שטוב עס האט זיך נאר גברענט אטונקל לעמפיל אלגינרד זעהט זיך אום דר זעהט ער דעם תליון זיי פרעגן זיך איינר דעם אנדערן ווי זענן מיר אין דר וועלט די צוויי ברינטע זענן געשטאנן אין דר זייט מען זאל זיי ניט זעהן און די פר פלוכטע אלגינע איז גשטאנן

אין

זיי וָענֶן בִּיז הונדֶערְט פופְצִיג פַארְשׁוֹן הָאט מִיר דִיזֶער גָזָאגְט וָועל אִיךְ זַיי יָעדֶן גֶעבֶּן צוּ הונדֶערְט רוּסָאטֶען . וויא וָועסְטוּ בַּאלְד נֶעמֶען אַזוֹי פִיל גֶעלְד בַּיי דִיר הָאסְטוּ דָאךְ נִיט . פַאר דֶעם בְּרוֹיכְסְטוּ נִיט צוּ זָארְגֶן עֶנְטפֶערְט עֶר ווִי הָאבּ אִיךְ דַיין פָאטֶער גֶעגֶבֶּן (אִין דֶעם דְרֵייט עֶר זִיךְ אוּים פוּן אִיר אוּנ גֵייט אַרַיין דָארְטֶען אִין אֶקְרֵיין שְׁטִיבֶּל וָואס הָאט גֶהֶערְט צוּ דֶעם רֶעשְׁנִיץ . עֶר הָאט זִיךְ גֶּתַיֶּסֶן גֶעבֶּן אַוֶעקִיל עֶס אִיז נִיט אוּם גְנַאנְג צֶעהֶן מִינוּט אִיז דָאס וָעקִיל פִיל מִיט גָאלְד גְוֶועזֶען . עֶר הָאט צוּ זַאמֶן גְרוּפֶן דִיא גַאנְצֶע קָאמְפַּאנְיֶע אוּנ הָאט זַיי גַאנְץ רִיכְטִיג יֶעדֶן צוּ הונְדֶערְט רוּבָּאטֶען אָפּ גֶעצֵייל . דִי אָרֶמֶע וָוענֶן אִים צוּ דִי פוּס גֶפַאלֶן אוּנ אִים מִיט טְרֶערֶן גֶדַאנְקְט . אַזוֹ זָאגְט עֶר , לִיבֶּע פְרוֹי אַזוֹ אַסְרֵייר הָאבּ אִיךְ נָאר נִיט גֶהַאט צַייט אִיךְ לֶעבּ ווִי יֶעצְט . זִי הָאט אִים גָאר נִיט גֶעֶנְפֶערְט נָאר אַלְץ פַר טְרַאכְט גְוֶועזֶען וָועלְכֶט אִים נִיט גֶפֶעלֶן הָאט . נָאךְ דֶעם הָאבֶּן זֵייא זִיךְ צוּ הוּיזֶע בֶּעגֶעבִּין :

ווִי זִי אִיז אַהֵיים גֶעקוּמֶען אִיז זִיא גְלֵייךְ צוּם פָאטֶער גֶגַאנְגֶען אוּנ הָאט אִים דִי גַאנְצֶע סְצֶענֶע דֶער צֵיילְט זָאגְט צוּ אִיר דֶער פָאטֶער הֶער אוּם מֵיין קִינְד דוּ זָאלְסְט ווִיסֶען דָס דַיין מַאן אִיז מִיר אִין גַאנְצֶען גִיט לִיבּ . אִיז מֵיין מֵיינוּנְג אַז דוּ זָאלְסְט בַּוִויא אִים אוּיס פָארְשֶׁען אִין ווָם זַיין קִינְץ בּאשְׁטֵייט דָס עֶר פוּן נִיכְטְס אַזוֹ פִיל גֶעלְד הָאט . אַזוֹ בַּאלְד דוּ וָועסְט דָס פוּן אִים אוּס פָארְשֶׁען וָועל אִיךְ עֶם דֶער נָאךְ קָאִין דֶער שְׁלָאג . גַאנְץ גוּט עֶנְטְפֶערְט זִיא אִיךְ וָועל שׁוֹן זֶעהֶן ווִי דָאס אָן צוּ שְׁטֶעלֶען אִיךְ הָב אִים אוֹיךְ נִיט לִיבּ . זִי מַאכְט זִיךְ גָאר נִיט ווִיסֶען אוּנ אִיז צוּ רִיט אִין אִיר צִימֶער אָרֵיין

איין מאהל ווי זיי זענן צו זאמן געוועזן אונ אבענד ברוט געגעסן זאגט זיא צו אים מיין ליבער אלגירד איך בעט דיך זאג מיר פון וואנען געסטו אזו אוף דער מינוט געלד. אונ וואס באשטייט דיין קונץ. דען פר קיין צויבערער נעם איך דיך ניט אן נאר דו מוזט עפיס אוואונדערליכע זאך האבן: וואס דו ווינשט דיר אונ עס ווערט:

מיין ליב ווייב ענטפערט ער, מיין הארצירינע אלגינע דע: (אזו האט די פרינצעסן געהייסן) פר לאנג דאס ניט צו וויסן דאס איז איין סוד דו ברויכסט ניט צו וויסן. זי אבער האט אים זייער שטארק געבעטן ביז זי האט אים איבער גרעט. ער האט איר דאס פינגעריל געוויזן. אונ איר די גאנצע היסטאריע דער ציילט אונ וואס פר איין ארט האט ער די רינג באקומן:

צו מארגנס האט זי ווידר דער פון געשמועסט אונ זאגט זיא צו אים מיין ליבער מאן איך וועל דיך עפיס פרעגן זאג מיר איך וואלט גערן געוואוסט צו האסט דו אזו איין גוט הארץ וואס דו האסט פיל גערד מיט איין מאהל צו טיילט מיין ליב קינד איך וועל דורך זאגן. דער מענש האט קיין זאך ניט אין זיין געוואלט. גאט ניט אויגנעמן איין פר מעגן. ניט איין מאל זעחט מען וויא גאט נעהמט עס ווידער אוועק אזו איז אוך מיט מיין רינג. דורך איבער דער צייט וואס איך האב זיא פון איך זעהן צו העלפן איך וועל דיר דער ציילן וואס איך האב געלעזן אין אריטמעטיק בוך וואס (רחמנות) קען ווירקען:

אין וויין האט זיך אמאהל פר לאפן. אגיוויסער האט איז גנאנגען שפאצירן קומט צו צו גיין אקינד אן געפער

פון

פון צוועלף יאהר אונ שפרעכט צו אים . גנעדיגר הער
שענקן זיי מיר אנדבה דער הער טוט אים אן . פר
אבעטער קינד הט דער יונגע אים ניט גשוינט . אב וואהל
אט גצערט איז ער גוועזן אויף דעם גזיכט די קליידער
זיינע האבן אויס גוויזן דאס ער איז ניט קיין בעטלר .
ער נעמט ארוס איין האלבן גולדן אונ גיט אים . ניין
ליבר הער שפרעכט צו אים דאס קינד אטאיר ברויך
איך . אונ פאנגט אן זייער שרעקליך צוא וויינען זייא
קאנען מיר זיכער גלויבן צייט איך לעב האב איך ניט
גבעטילט היינט בין איך אבער דער צו גצווינגען . דען
מיין מוטער איז שטערבליך קראנק אזו טו איך איר
אראקטער ברענגן . אונ וויניגער ווי אטאלער וועט קיין
דאקטר ניט נעמן . ער קען ניט זיינען פר גוויין :

ווי וואוינט דען דיין מוטער פרעגט ער . זיא וואוינט
אוף דער יענער צייטע שטראסע נומער הונדערט אונ אכט
אונ צוואנציג אונטן אוף דעם הוף . ווי הייסט דיינע
מוטער פרעגט אים דער אונבאקענטר זי הייסט זאנענבערג
די אלמנה ער גיט אים אטאלער . דם קינד הט דעם
טאלער גענומען ער הט זיך קוים ווס בדאנקט אונ
איז אוועק ווי אפייל פון בוגן :

דער אונבאקאנטער הער איז גוועזן נייגעריג דיא זאך
צו וויסען אזו איז ער גלייך געגאנגען ווי דם קינד האט
אים אט גמאלט ער האט זיך דער פרעגט ער איז ארוף
געגאנגען אוף טרופע טרעפ ער קלאפט אן אין דער טיר
וואס עס איז גוועזן נעבן די שטיגען הערט ער איינע
שוואכע שטימע רופט זיך אן אינווייניג אריין . ער מאכט
די טיר אוף . אזו זעהט ער דאס דרעסקייט שוין אן
קוים דעם וואוינונג . אקליין שטיבעלע אבעטיל וואס די

קראנקע

פראנקע פרוא איז גלעגן נעבן בעטיל איז געשטאנען אקליין טישיל אוף דעם טישיל אגלאז עסיס מיט וואסער געמישט וועלכם זיא הט זיך צום קאפף צו גלייגט . אן דער זייט זענן געשטאנען צוויי שטילען אונ נעבן פענצטר איז געשטאנען אקליין טעסיל ; פון אובן אנימיין ברעטיל אוף דעם איז גלעגן שרייב געצייג אקייעט לינייע . אביכל פעדר . מינט וום אלבערט (דען אזו הט דם קינד געהייסן הט געשריבען וואס מען האט אים אוף געגעבן ; אונ דער שולע :

ווי ער איז אריין געקומען זאגט צו אים די פראנקע פרוא זי אירען זיך גוויס פון הער . צו היר וואונט די מאדאם זאנענבערג שפרעכט ער . יא ענטפערט זי וועען אזו הב איך געטראפן איך בין איין דאקטר . איר זון הט מיך באשטעלט דם איך זאל אייך באזוכן אזו האב איך אלעם דאקטער אונד מענשען פריינר פיין שולדיקייט גטאן אונ בין געקומען . אך געעדיגער הער דאקטער שפרעכט זי איך האב גלייך גמערקט דם זיי זענן איין דאקטער . דען גלייך ווי זיי זענן אריין געקומען איז מיר באלד עטוואס לייכטער גווארן זי הט אים אוך דר צילט דם איר מאן דער גרעסטר קויפמאן וואר . נאך זיין אפ שטארבן הט זי אן גפאנגן זיינע געשעפטן צו פירן אבער דם גליק הט איר ניט געדינט זי הט צייט דרייא יאהר דם גאנצע פר מעגן פר לורן אונ בין יעצט אין דעם ביטערן שטאנד ווי זיי זעהן מיך איך הב שון ניט וום צו פר זעצן . מיך צו רעטן פר איין שטונד בין איך געבליבן ליגן זייער פר שטאכט אונ גאר קראפטלאס אזוי הט מיר מיין זון גזאגט דם ער וועט א דאקטר ברענגן . אך דם גוטע קינד

דער

דער פארמיינטער דאקטער האט גלייך גיטערקט דאס איר קראנקהייט איז דאס ווייל זי ארעם איז אזו זאגט ער צו איר איך וועל אייך איין רעצעפט פר שרייבן וועלכס אייך גוט דינען וועט . זיי וועלן מיט געטליכע הילפע גיזונד אונ גליקליך אויך זיין . ער גייט צו דעם קליין טעסיל אונ שרייבט איין רעצעפט . אונ לאזט ער ליגן געבן איר אויף דעם טישיל . ער שרייבט איר מיט דיא ווערטער גאט וועט אייך גיוויס העלפן . אך ליבער דאקטער באזונדן זיי מיך נאך אמאל . זייער גוט ענפערט ער אונ פר לאזט דאס צימער אונ גייט אוועק . עס גייט ניט אום קיין צעהן מינוטן קומט אלבערט מיט אדאקטער אונ שפרעכט ליבע מוטער איך ברענג דיר אדאקטער . דען אגיוויסר הער האט מיר אמאלער גגעבן איך זאל האבן דעם דאקטער צו געבן . אז וויל איך דער מוטער דאקטער דאס געלד ניט נעמן אונ דיר אוויזיטע אום זונסט מאכן . ליבער זון בעטלן האסטו דאך ניט גברוכט אויף זאלסט וויסן דאס דר אונ בקענטר וועלכר דיר דעם מאלער האט געגעבן איז אויך אדאקטער ער איז ביי מיר גוועזן אונ מיר איין רעצעפט פר שריבן דא ליגן דאס אויף דעם טישיל :

דער צווייטער דאקטער וואר נייגעריג זיין קאלעגע צו קענן אזוי נעמט ער דאס רעצעפט אונ לעגט אונ זאגט מיט פר וואונדרונג יא ליבע מאדאם אזו איין רעצעפט וועט אייך קיין דאקטער אין דער וועלט פר שרייבען ווי דיזר האט פר שריבן . ווייסן זיי ווער דר דאקטער וואר . דאס וואר אונזער מאנארכע דער קייזער יוזעף הערן זיי נאר וואס ער שריבן האט ער נעמט דאס רעצעפט אונ קוקט דיא אונטר שריפט , איך באפעל דאס

פע

מען זאל די וויטווע זאנענבערג געבן אויף מיין קאסטן
פינף טויזינד רייכסטאלער אונ אויסער דעם זאל זי צייט
לעבן טויזינג גולדן מאנאטליך באקומן . ניזועף מייזער
פון אייסטרייך . די פרוא איז פון דעם גוטן נאכריכט
גזונד געווארן אונ דער גוטער מאנארכע האט פר איר
גזארגט צייט דם לעבן :

אצונדערט זעהסט דו שון מיין ליב ווייב וואס רחמנות
מאכט אוס וויפיל מענטשן זענען דא אזעלכע נויט
באדערפטיגע וואס מען ברויכט זייא צו העלפן נאר עס
טומן ניט אנגטעו" דו אויגן קען דם רחמנות ניט אזוא
פיל ווערקן . אזוא אוך מיט מיר . איך קען פיל מענטשן
געבן . נאר די וואס איך זעה ניט זייער נויט בגעסט
דם רחמנות ניט :

זיי האבן דעם טאג מיט פר גנוגען צו גבראכט .
ביי נאכט איידער זיי זענן שלאפן גגאנגן זאגט זי צו
אים מיין ליבער מאן ער לוב מיר דם פינגעריל איבר
נאכט ביי מיר אויף דעם פינגער האבן דם איז אקלייניסייט
ער האט דם איר באלד גגעבן אונ אוך איין גוטע נאכט
איר גוואונשען :

ביי נאכט ווי זי האט פר שטאנען דם ער גשמאק
שלאפט איז זי גאנץ לויז פון בעט אוף גשטאנן אונ איז
מיט דעם פינגעריל צום פאטער גלאפן אונ זאגט ליבער
פאטער דם ברענג איך דיר דעם וואונדערבארע פינגערל
יעצט לאזן מיר זעהן אלגירדן אוף יענער וועלט אוועק
צו שיקען :

דער באשע האט גנומן דם פינגערל , אונ בהאלטן
אונ געשיקט אשטארקע וואך מען האט געביך דעם
אלגירדען איין גשלאסן און קייטן אין אפינצטערן קעלר

איין

איין גיזעצט זיי האבן אים איין בלבול גמאכט דס ער
הט אן גירעט צוויי קייב באדינטע פון באשע דס זיוא
זאלן אים הייםליך סאמן דס ער זאל אוף זיין ארט
באשע ווערן ער הט אים גהייסן און עקיבע מען ארויין
פירען אין וואלד אריין אונ אים דארטן דעם קאפף אראפ
נעמן דס וואר נאך וועיניג ער הט זיך גהייסן ברענגן
זיין הארץ אוף אשווערד אוף גשטאכן ער זאל זיך פילן
אום צעהן אוהר ביא נאכט הט מען נעביך דעם ארמן
אלגירדן פון זיין גפענקניש ארוס גנומן אונ אים אין איין
צו גמאכטן וואגן אריין גלייגט גשלאסן אין קייטן אונ
אים אוועק גפירט . ווי מען איז געקומען אום דער
שטאט ארום אזו הט איב דער תליון גהייסן ארום
נעמן פון דעם וואגן אונ צו אים אזוא גזאגט הער אוים
דוא יונגער מענש מיר ווייסן אלע דס דו ביסט ניט
שולדיג . אוך פר דעם הייסט מען דיר דס לעבן ניט
אוועק נעמן ביא טאג עטנפלעך וויל מען הט פארכט
פר איין אויפרירער דען די איינוואונער ווייסן גאנץ
גוט דס דו האסט מציל גוועזן דס גאנצע לאנד . וויסן
זאלסטו זאגט וויטער דער תליון : איך וויל דיך רעטן
פון טויט . דער באשע הט גהייסן דיין הארץ ברענגען
קען איך דיר דס גאר ניט העלפן :

אלגירד פאנגט אן זייער שטארק אונ ביטער צו וויינן
אך דס הט מיר מיין פאלשע פרוי גטאן זי הט מיר מיין
רינג אוועק גרובט דורך דעם לאזט מען מיך אום ברענגן .
אך גאט דו ביסט גרעכט דס איז וויל איך האב מיין
פאטערס (צוואה) ניט גהאלטן אונ בין אן מיין מוטערס
וויסן אוועק . דס זאל זיין מיין בעלוינונג וייל איך הב
אזוי פיל זבלוט פר שפארט דו גרוסער גאט דו ביסט

גרעכט

גרעפט אונ באַרעמהאַרציג גיב איך דיר מיין (נשמה)

ווי זיי זענן שון גשטן אויף דעם אָרט אים אום צו ברענגן זאגט צו אים דער תּליון . איך וועל דיך דאך רעטן . נאר מיט דעם בערונג . דס דו זאלסט אנטלופן . ווען מען וועט גוואר ווערן אז דו לעבסט . דס ווייסט דו דאך דס מיין לעבן איז איינגישטעלט . אך זאגט צו אים דר אומגלוקליכר אלגירד איך שווער דיר דס אונ דאנקבארע לאנר פר ראזן אונ דיר דאנקבאר זיין צייט איך וועל רעב ער הט אים גישווארן דער שארפריכטר זאגט צו אים גיי מיט גזונד אונ גאט זאל דיר העלפן :

אלגירד הט באלד צו זאמן גנומן זיינע לעצטע קרעפטן אונ איז אוועק גגאנגן . דר תּליון הט גנומן איין הינר אונ אים דר שלאגן . דס הארץ הט ער ארוס גנומן אונ גבראכט פר דעם באשע . דר באשע הט גהייסן דס הארץ ווארפן פר די הונר די הונר אבר האבן דר שמעקט אז דס הארץ איז פון א הונר אזו האבן זיי ניט גוואלט פרעסן שפעבט ער זעהט יעצט ווי איין אומווירדיגר מענש דס איז די הינר ווילן אפילו זיין פלייש ניט פרעסן :

עס איז ביי אלגירדן גבליבן ניט אנדרש צו מאן נאר אין אוואלד אריין צו גיין אונ דארט זיין לעבן צו פר ברענגן זיך צו ערנערן מיט ווילדע פראמעבצר ארר פלייכט וועט מיר גאט צו שיקן בעסערע פרובט איך זאל מיר מיין לעבן דר העלפן ער איז אזיון גקומן אין אוואלד אונ ער איז שון אונ דעם וואלד עטליכע טאג אום גגאנגן אונ גלעבט מיט וואסר ער הט גפונן אין די שפּאלטן פון די שטיינר ער הט ניט מער גזעהן נאר הימל אונ ערד . אבר אין וועג פון וואלד ארום הט ער גיט גפונגן אין דעם שטאנד ער פר פראכט עטליכע טעג אונ עטליכי נעכט

איין

אין זבאונדר צימר אונ דורך גקוקט דורך אפליין פענצטער
ווי די צוויי אומגליקליכע רעדן זיך צו זאמן סוכן פלוצלונג
פון די ווינקלן צו לויפן די צוויי שפ צבובן די באדינטע מיט
ריטר אין די הענר אונ ווארפן די צוויי אומגליקליכע אנידער
אונ טוען זיי אן ..סייטן אויף די הענר אונ פוס . אונ צייגן
אן צו פופציג ריטר אויף די פלייצע נאך דעם שטעכן זיי
אנידר אסרונג וואסר מיט צוויי שטיקר ברויט אונ לעשן
אום דעם לעכטיל אונ גייען אוועק :

די צווייטע נאכט מאכט זיך ווידר אויף די טיר די
איינינע צוויי באדינטע טוען ווידר אריין מיט א לאמפעריל
אין דר האנד אונ נעמן בערגרימטען אונ פירן אים אין איין
אנדרן קעליר: אריין אונ קומן באלד צוריק אונ נעמן דעם
אומגליקליכן אלגירר אונ שמירן אם אן אין דער וואנד
שטייענדיגר היינט אונ גייען באלד אוועק עס דויערט נים לאנג
קומט אריין אלגינע אונ זאגט צו אים אצונד איז גקומן די
צייט דיר צו באצאלן ווייל דו האסט מיר אונ מיין פאטר אזו
פיל שרעק גמאכט נאר דס איינע קען דיך רעטן פון טוט
ווען דו וועסט מיר זאגן ווו דו האסט די וואונדערליכע
זאכן אונ אזו באלד דו וועסט מיר נים זאגן וועל איך דיר
פיינגן מיט ביטערי פיין אלגירר זאגט איך וויל ליבר פריער
שטערבן איידר איך זאל דיר פארשע . שלאנג דו זאכן איבר
געבן אזו נים זי איין נשרייע אויף די באדינטע זיי קומען
באלד אריין זי הייסט אים אפ צייכן הונדערט ריטר זיי האבן
אים גאנץ ריכטיג אפ גציילט אונ זיין בלוט האט שון פון אים
אן גהויבן צו רינן איבר די שטוב נאך דעם האט מען דעם
תליון אריין גלאזט צו אים אונ דס לעכטיל ווידר פר לאשן
אונ אים אין דס ביטערן צו שמאנד גלאזט שטיין ער האט נעבך
די גאנצע נאכט נים גקענט שלאפן ווייל ער איז גשמאכן א

געשטיר אין דר וואנד ער איז דאך עטוואס אנטשלאפן, גוואן
האט זיך אים גדאכט דס זיין פאטער איז צו אים גקומן אונ
האט אים גטרייסט מיט דיזע ווערטער דיינע שמערצן וועלן
זיך בעלד אום לאזן נור ווען דו זאלסט דיך ניט לאזן ווידר
פר פירן פון דיין ווייב אויף דעם ארט ווו דו שטייסט איבר
דיין קאפף איז דא אזו ווי אקנאפ פון אגרויסן נאגל . ביי
דעם קנאפ זאלסטו אן רירן אזו וועסטו וואונדרליכע זאכן
זעהן; נאר דו זאלסט דיך ניט שרעקן אין דעם האבן זיך אום
זיינע קניען אבייג גגעבן האט זיך זיין סערפר גגעבן ארוק
אראפ אזו האט עס אים גגעבן איין שרעקליכ רייב פון דעם
אייזן אין זיין רוי פלייש פון די שרעק דאך האט ער זיך
זיין פרום דר מאנט אזו זאגט ער עס איז דאך נאר אפרום
נאר פיליכט איז עס וואהר . אזו האט ער גזוכט מיט אלע
קרעפטן איבער זיין קאפף אזו האט ער אן גגרייפט אקנאפ פון
אגרויסן נאגל ווי ער האט אן גהויבן שטארק ביי דעם קנאפ
צו רירן איז פלוצלונג גווארן זייער ליכטיג אלע פיר וועגד
האבן זיך איבר גצוגן מיט אזו אליכטיקייט ווי אין זומער .
עס האט גגעבן אשטארקן דונר מיט אבליץ עס איז ארום פון
דר וואנד איין שווארץ שטיק פייער עס האט אן גהויבן אום
צו גיין אזו האט זיך געפינט אקליין מיריל פון דר פאדלאגע
אונ עס איז ארום גקומן אשיינע גינגע אונ זאגט צו אלגררן
נאט זיי דאנק דו האסט מיך בפרייט פון מיין געפענקניש .
שון צוויי טויזנט יאר בין איך אונטר דר ערד פר שלאסן
אין דעם קעלער איך האב מיך אמאל פר שולדיגט ביי דעם
אשמעדאי (דס איז דר עלצטער פון די גייסטן) האט ער מיך
גהייסן דא אין זיצן ביז עס וועט קומן אמענש ווס וועט
אין דעם קנאפ אן רירן דאמאלס וועל איך פריי זיין ווס
העלפט עס אבר דו האסט מיך ניט אין גאנצן בפרייט או

ניך דיר קען אוך ניט העלפן ווייל דו ביסט געשלאפן אין איינן דו פוזט נאך אמאל פאלן דיין ווייב אין די האנד אריין אוך וואוגן סענסטו מיט איר איך שענק דיר אצובר שטעקילע גיב אבאכט ווי איך ווייז דיר זעהסטו אוף דם שטעקילע זיצן דריי רייפלך אן איין עק איין גלדן רייפל אים מיטן איין זילברן אונ אין אנדרן עס איין קופערן רייפל די רייפלך האבן אן זיך די איינגשאפן ווען דו וועסט דם שטעקעלי האלטן ביי דעם גאלדענעם רייפל וועט אוף די מענשן ווס ווערן זיין אין דר איינע שטוב פאלן איין גרוס שרעק וועסטו דם שטעקעלי האלטן ביי דעם זילבערנעם רייפל וועט די שרעק פון זיי אין גאנצן אוועק גיין נור צו גיין צו דיר וועט מען ניט קענן . וועסטו דם שטעקעלע האלטן ביי דעם קופערנעם רייפעל וועסטו דיך קענן פר שטעלן פר ווס דו . וועסט דיך אליין ווערן דם אלץ קען דיר אבר ניט העלפן צו באפרייען דיין ווייב אליין כוו דיר באפרייען . נאר איך ווייס גאנץ גוט זי וועט דם ניט פריער טאן ביז דו וועסט איר צו שווערן אלץ צו פר צייען אונ מיט איר צו וואוגן . זי וועט דם מיינן גאנץ ערינסט זי וועט מיט דיר גליקליך לעבן נאר וויסען זאלסטו אזוי לאנג וועט זי דיך ליב האבן אונ דיר געטריי זיין ווי לאנג זי וועט ניט הערשן איבר דיינע זאכן . וועט זי אבר די זאכן אין איר געוואלד באקומן ביסטו ווידר אומגליקליך . גדענק נאך אמאל ווס איך זאג דיר אן די גינע הט זיך מיט אים געזעגנט אונ איז פר שוואונדן געווארן עס איז ווידר פינצטר געווארן ווי פריער . דאך איז ער שון פרייליכער געשטאנן ווי פריער :

די דריטע נאכט קומט ווידר אריין אלגינע מיט די צוויי באדינטע אונ זי האלט אין דר האנט אגעפלאכטענע ביימש

זיין

אין עס איז געוועזן אשט״ס ביי מיט דריי שפיצן אונ האט אים דר מיט אזו לאנג געוואלט ראזן שלאגן ביז ענטוועדער ער זאל איר זאגן ווי ער די זאכן אדר ער זאל אונטער די שלעק בלייבן טוט . ווי זי איז אריין גשטן האט ער דם שעפעלע אן גנומן ביי דעם זילבערנעם רייפיל איז זי געבליבן עפליכע אייגן פון אים שטיין אונ האט ניט געקענט צו גיין אבער דאך אן שרעק אזו ניט זי אנשרייו קומן אריין די באדינטע מיט צוויי ליכט אין די הענר ווי זיי זענן אריין געקומען אזו האט ער אן גנומן דם שעפעלע ביי דעם גאלדינם רייפל איז אויף זיי אלע גפאלן אגרוס שרעק אזו האט ער ווידר אן גנומן ביי דעם זילבערנעם רייפל איז די שרעק פון זיי אוועק געגאנגן נור צו גיין צו אים האבן זיי ניט געקענט . אזו זאגט ער צו איר לאזן זיי צוויי באדינטע אוועק גיין . אונ די בלייב דא אליין . איך וועל דיר עפיס זאגן . זי איז אויף דעם באשטאנען ווי זיי זענן אליין געבליבן . זאגט ער צו איר הער אום אלנינע פאן וועסטו מיר שון ניט קענן אזו בעט איך דיך דו זאלסט מיך לאזן פריא פון דעם געפענקנעס די קלערט אונ ווייס איר ניט וואס צו ענטפערן . דאך זאגט זיא ווארט איך וועל מיין פאטר פרעגן דר ווייל האט זי גרופן די באדינטע אונ געהייסן ברענגן אפראש מיט וויין אונ אנדערע דער קוויסונג . זיי האבן דם געשווינד געבראכט אונ ער האט זיך דער קוויקט דען ער האט דריי טאג ניט געגעסן זי איז מיט די באדינטע אוועק געגאנגן אונ די ליכט האט זי געלאזט ברענגען אונ די רעשט וויין שטיין . נאר איידער זי איז אוועק געגאנגן האט זי אים די הענד פון די קייטן באפרייט :

די אלנינע איז מיט די טרויעריגע נאכריכט צו איר פאטר געקומען ווערכס אים ניט זייער געפרייט האט . דאך איז

ער

ער זאָל עבּעס גנאָנגן זיך די וואָרהייט צו איבר ציינן ער האָט מיט גנומען די צוויי בּאַרינטע אונ אלנינע . ארגיוד האָט זיך אויף די געסט גרעכט אונ גמאַכט פּילייכט וויל מען מיר דם לעבּן נעמן . אַזוי ווי ער האָט גמראָפן ער האָט דם שטעקלע נהאַלטן בּיי דעם זילבערנם רייפל . ווי דער בּאַשע איז אַריין נקומן אַזוי איז ער גבּליבּן עפּליבּע אייזלען פון דער ווענדנם שטיין אונ ער האָט ניט נקענט צו גיין . איז ער אין גרוס צאָרן אַריין נקומן אַזוי האַפּט ער אַרוס איין פּיסטאָלעט אונ וויל צו אים פון דר ווייטנם שיסן אים צו טייטן . אַזוי נעמט אלגירד גשווינד דם שטעקלע אָן בּיי דעם גזדרעטעם רייפל איז אוף אים איין שרעק גפאַלן אונ די פּיסטאָל איז אים פון דער האַנד אַרוס גפאַלן אונ פון זיך זעלבּסט אוס גשאָסן . צום אומגליק איז גשטאַנען אבּרינגער דר נעבּן אַזוי האָט אים די קויל גטראָפן . אונ ער איז אויף דר שטעל טוט גבליבּן . פר שרעק איז דעם בּאַשע זייער היים גוואָרן האָט ער זיין מאַנטל פון זיך אוס גטאָן אוג די שווערד פון זיך אַוועק גלייגט האָט אלגירד פר שטאַנען דאס דר בּאַשע האָט שון בּיי זיך קיין גווער ניט אַזוי האָט ער דם שטעקלע בּיי זיך אין בּוזעם אַריין גשטעקט . אַזוי איז דר בּאַשע מיט אלגינע צו אים נענטר צו גגאַנגן האָט אלגירד גבעטן ער זאָל דעם צווייטן בּארינטע אָפּ שאַפן . עס איז בּאַלד געשעהן :

אַצונדערט האָבּן זיי גפונן אַזאָרג ווי אַזוי די זאַך קאָן אַרוס קומן אַז זיי לעבּן . די גאַנצע שטאָט האָט דאָך גוואוסט אַז זיי זענן גשטאָרבּן אַזוי האָט דער תּליון אַזוי איין עצה געגעבּן דער בּאַשע זאָל נעמ

אַדָאקְטר אֵיין עֶרְלִיכֶן אונ אַגַאנְץ גְטרַייעֶן מֶענְשׁ. אונ זָאל אִים דִי גַאנְצְע היסְטָארְיֶע דֶער צֵייגֶן . אונ דֶער דָאקְטֶער זָאל בּאַקאנְט מאכֶן אַז עֶר הָט גְפוּנֶן אַנַיי מִיטֶל אונ אֵיין מֶעדִיצִין עֶרְקְלֶערֶט אַז אַמֶענְשׁ וועלכֶר אִיז פְּלוּצְלוּנְג גֶישְׁטָארְבֶּן קָאן עֶר צוּרִיק לֶעבֶּענְדִיק מַאכֶן וַוייל דֶר מֶענְשׁ אִיז נִיט אִין גַאנְצִין אָפּ גְשְׁטָארְבֶּן . אוּף אַזוֹ אֵיין אַרְט ווֶעלֶן מִיר זִיךְ ווִידֶר אוּף דֶר ווֶעלְט וַוייזֶן אונ עֶס ווֶעט קֵיין מֶענְשׁ נִיט ווִיסֶן עֶס אִיז . אזוֹ גְשֶׁעהֶן . ווִי דֶר דָאקְטֶר הָט דָס בּאַקאנְט גְמַאכְט הָט נְלַייךְ דֶר בּאשֶׁע נָאךְ אִים גֶשִׁיקְט אונ צוּ אִים אַזוֹ גְזָאגְט ווִיי בּאלְד דוּ ווֶעסְט מוּר מַיין אֵיידֶעם מִיט דֶעם תְּלִיוֹן לֶעבֶּענְדִיג מַאכֶן ווֶעסְטוּ בַּקוּמֶן אֵיין הַאלְבֶּן מִילְיָאן גוּלְדֶן . דֶר דָאקְטֶר זָאגְט ווִי לַאנְג אִיז שׁוֹן ווִי דָר צוּפַאל אִיז גְווֶען דֶר פֶּערְדֶער טָאג עֶנְפֶרְט דָר בַּאשֶׁע . ווֶען עֶס דֶר פֶערְדֶער טָאג קָאן אִיךְ זַיי מִיט גֶעטְלִיכֶע הִילְף הֶעלְפֶן דֶר דָאקְטֶר הָט גְנוּמֶן אַגַאנְץ קֶעסְטֶל מִיט פְּלֶעשְׁלִיךְ מֶעדֶעצִינֶן אונ זֵייעֶר פִיל רֵייכֶר גְוִוירְץ מֶען הָט דָס בַּאלְד גֶפִירְט אוּף דֶעם בַּאגְרֶעבְּנִישׁ אונ אִיז אַלֵיין אוּךְ מִיט גְגַאנְגֶן . דֶר בּאשֶׁע מִיט אַלְגִינֶע אוּךְ דֶער גַאנְצֶר הוּף זֶענֶן מִיט דָר גְרֶעסְטֶער גְשְׁווִינְדִיגְקֵייט אָהְן גְפָארֶן קוּרְץ עֶס אִיז אִין דֶר גַאנְצֶע שְׁטָאט קֵיין קִינְד אִין דֶר ווִיג גְבְּלִיבֶן ווָס אִיז נִיט

מִיט

מִיט גְגאנְגֶן. דֶר דָאקְטֶר הָאט גֶהֵייסֶן דִי טְרוּמְנֶעס שְׁטֶעלֶן אִין מִיטֶן בּאגְרֶעבְּעְנִישׁ אוֹתּ אפְּרִייעֶן פְּלַאץ עֶר הָט אוֹךְ אַרוּם דִי טְרֻמְנֶעס גֶעשִׁיט רֵייכֶער גֶוְוירְץ דֶר רוֹיךְ הָט אִים גְנִיצְט אַז מֶען הָט דִי אֵייבֶּר דֶעקֶן פוּן דִי טְרוּמְנֶעס אַרָאפּ גֶנוּמֶן הָט מֶען נִיט גְקֶענְט זֶעהֶן אוֹבּ זֵיי זֶענֶן וֶוערְקְלֶעךְ טוֹט. דֶר דָאקְטֶר הָט אַרוּם גְנוּמֶן אַפְּלֶעשִׁיל מִיט מֶעדִיצֶן אוּנ דֶר פוּן זַיין לֶעצְט קוּנְץ שְׁטִיק גְוִויזֶן עֶר הָט פוּן דֶעם פְּלֶעשֶׁל גֶנוּמֶן אִין אַנְגאלְדִינֶעם עֶס לֶעפִּיל אַרַיין אוּנ יֶעדֶן פוּן זֵיי אִין מוֹל אַרַיין גְגָאסֶן אַזוֹ הָאבֶּן זֵיי זִיךְ גְמַאכְט גְלַייךְ זֵיי וָואלְטֶן גְוֶועזֶען צֵייכֶנְס פוּן לֶעבֶּן עֶס הָט קֵיין פֶּערְטֶעל שְׁטוּנְדֶע גְדוֶיעֶרְט הָאבֶּן זֵיי זִיךְ אוֹף גֶהוֹבֶּן גְלַייךְ זֵיי וָואלְטֶן פוּן שְׁלָאף אוֹף גְוַואכְט. דֶר בַּאשֶׁע הָט דֶעם דָאקְטֶר זֵייעֶר גְדַאנְקְט אוּנ אוֹךְ אִים בּאלוֹנְט דֶר בּאשֶׁע הָט גְמַאכְט אֵיין פְּרֵייד פֶּעסְט אוּנ דִי גַאנְצֶע שְׁטאט אִיז צוּ פְרִידֶן גְוֶועזֶען אַז דֶר נוֹמֶר אלְגִירְד אִיז גְעֶרֶעטֶעט גְוָוארֶן:

דִי עֶרְשְׁטֶע עָמְלִיכֶע וָואבֶן הָאבֶּן זֵייא גַאנְץ גוּט גְלֶעבְּט זִי הָט אִים אַלְץ גְשְׁמֵייכֶלְט אוּנ אִים גְוָועזֶן אוּנְטֶער טֶענִיג דָאךְ אָפְּט מָאר פְּלֶעגְט זִי אִים פְרֶעגֶן דִי נֵייֶע זַאכֶן וָוס עֶר מַאכְט אַז מֶען קָאן צוּ אִים נִיט צוּ גֵיין אָפְּט שְׁרֶעקְט עֶר זֵיי אִיבֶּר אוּנ דָם דְרִיטֶע וָוס עֶר קָאן זִיךְ פַאר וַואנְדְלֶען פוּן דֶעם הָט זִי נִיט גְיוואוּסְט עֶר הָט אִיר אָבֶּר נִיט גְוָואלְט זָאגֶן. אָפְּט מָאר פְּלֶעגְט עֶר זִיךְ פַר וַואנְדְלֶען אָדֶר פַר שְׁטֶעלֶן

פַר דֶעם בַּאשְׁע אונ גֶרֶעט מִיט זַיין ווייב אָפְט הָט עֶר דָם גְשְׁפַּארְט פוּן זַיין ווייב אָן גְנוּמֶן אוּנ מִיט דֶעם בַּאשְׁע גֶרֶעט . אַזוֹ הָאט עֶר קֵיין פַּארְשְׁטֵיים פוּן וַייא נִיט עֶרְפַּארֶען :

גוּטֶער לֶעזֶער לוּיט ווִי הִיסְטָארְיֶע ווֶעט ווַייטֶער שְׁרַייבֶּן ווֶעסְטוּ גֶיוִויס אוּף אַלגירדן פַּארְדְרָאס הָאבֶּן ווַייל עֶר הָט זִיךְ ווִידֶער גְלָאזְט פַר פִירֶן מִיט דֶעם וָואס עֶר הָט נַייע גֶעהֵיימְנִים פַר זַיין ווייב עֶנְטְפֶּעקְט אוּנ אִיר אַלֶע ווִאוּנְדֶערְלִיכֶע זַאכֶן אִיבֶּר גֶעגֶעבֶּן אִין אִיר גֶעוָואלְט גֵיין לִיבֶּר לֶעזֶער זַיין מַזָל הָט אַזוֹ גֶעוָואלְט אִים צוּ בְּזָאלְ פַר דֶעם וָואס עֶר זַיין פָאטֶערְס צְוָואָה גֶעבְּרָאכֶען הָאט אָמָאל זָאגט זִיא צוּ אִים מַיין לִיבֶּר כַאן אַזוֹ ווִי אִיךְ זֶעה הָאסְטוּ דִיא פֵיינְדְשַׁאפְט אִין דֵיינֶעם הֶערְצֶן אוּף מִיר נִיט אִין גַאנְצֶן פַר לוּרְן . מִיט וָואס פְּרֶעגְט עֶר פוּן וַואנֶן ווֵייסְטוּ . פוּן וַואנֶען אִיךְ ווֵייס פְּרֶעגְסְטוּ . ווַייל דוּ ווִילְסְט מִיר נִיט צוּ לִיבּ טָאן מִיר זָאג וָואס אִיךְ בֶּעט דִיךְ פוּן דִי נַייע זַאךְ לִיבֶּע אַלגינע שְׁפִּרִיכְט עֶר . בֶּעסֶר וָואלְט גֶעוֶועזֶן אִיךְ זָאל דִיר דָם נִיט ווַייזֶען נוּר ווַייל אִיךְ בִּין אִיבֶּר צַייגְט אִין דַיין פְרֵייהֵייט ווִיל אִיךְ דִיר זָאגֶן עֶר הָאט אִיר דָאס שְׁטֶעקִילֶע גֶעצַייגְט עֶר הָאט בַּייא זִיךְ גְמַרְאכְט וָואס שַׁאט עֶס מִיר אִיךְ גִיבּ עֶס דָאךְ נִיט אִיר זִי הָט עֶס אָבֶער נִיט גְגְלֵייבְּט אַזוֹ הָט עֶר דָם שְׁטֶעקִילֶע אָן גִינוּמֶן בַּיי דֶעם גָאלְדִינֶעם אִיז אוּף אִיר אַגְרוֹס שְׁרֶעק גֶפַאלֶן אַזוֹ הָט עֶר גֶשְׁווִינְד דָם שְׁטֶעקִילֶע אָן גְנוּמֶן בַּייא דֶעם זִילְבֶּערְנֶם רֵייפִּיל אִיז פוּן אִיר דִיא פַארְכְט אִין גַאנְצֶן אַוֶועק עֶר זָאגְט צוּ אִיר קוּם אַהֶער מַיין לֶעבֶּן . זִיא ווִיל צוּ גֵיין זִי קַאן נִיט אַזוֹ הָט זִי זִיךְ אִיבֶּר צַייגְט אַז עֶס אִיז דִיא רֵיינֶע ווָאוּהֵייט אִין דֶעם גֵייט עֶר אַרוֹם אוּנ ווִינְשְׁט זִיךְ דֶעם בַּאשְׁעם גְשְׁפַּארְט . עֶר בַּאקוּמְט עֶס גְלַייךְ אוּנ

עֶר

ער סוממ אריין אונ זאגט צו איר וואו איז דיין מאן . וואס
ביסטו עמוואס אזו דר שראקט מיין ליב קינד. ער איז נימ
לאנג ארום גגאנגן אזו ליבר פאטר זאגט זיא וויימר וואס
מר איין וואונדרליך שפעקטקלע הט ווירד מיין מאן בקוממ.
זיא הט אים פר צילט , זאוט דר מר מיינטער באשע
ליב קינד פירויבט איז דאך מינקך אז דו זארסט זעהן ביי
אים אלע זאכן ארום צו קריגן אונ דער נאך וועלן מיר
זעהן אים אום צו ברענגן . זיא זאגט נייך ליבר פאטר דער
מיך נים צו נאך אמאל צו דעם לאז איף די גראנקן . איך
בלייב אים גטרייא צו מיין לעבן ער הט דאס דער
הערט איז די פיינדשאפט נאך מער פון אים אוועק אונ די
ליבשאפט הט ער אן גנומן פון דר צייט אן איז זיין הארץ
צו איר צו גבונדן גווארן אז ער הט אן איר נים גקענט
לעבן . אמאל זאגט זיא צו אים די איינגשאפט פון
חיטל וויים איך שון אונ פון שפעקלע אוך . אזו וואלט
איך גערן גוואוסט די איינגנשאפטן פון היוואן . דם איז
איין קלייניקייט מיין גאלדינע אלגינע איך וועל דיר דם זאגן
ער הט באלד ווארט גהאלטן . ער איז באלד גגאנגן אין
גארטן אריין אויף דעם ארט וואו ער הט די זאכן גהאלטן
פר בארגן . פון גארטן דעם דיוואן גנומן אונ איר אריין
גבראכט זי נעמט דעם דיוואן אונ בטראכט . דם איז
וואר זאגט זי דר דיוואן איז זייער שיין . אבר וואס איז
די איינגנשאפט דר פון . באלד מיין ווייב דו וועסט באלד
זעהן די איינגנשאפטן . ער שליסט די טיר אפ אונ שפרייט
דעם דיוואן אום אויף דר ערד אונ זעצט זיך ארויף אונ זאגט
מיין ליבר דיוואן שפאציר מיט מיר ארום איבר דעם זאל
דר דיוואן הט זיך אויף גהובן אונ איז מיט אים ארום דעם

זאל געשוועבט אין דר לופט . נאך דעם הט ער באפויען דר
דיוואן זאל זיך צורים אראפ לאזן אויף דער ערד וועלכעס
אויך באלד געשעהן איז . זיא הט זיך זייער פר וואונדרט .
אונ אויך באלד וועלבעסט געפרובט . זיא הט מיט דעם
דיוואן אזו רעגירט ווי מיט אלעבענדיג פערד וום מען האלט
ביי דר צוים . זיא הט דר פון גרוס פערגניגן געהאט ער
הט איר פר שפאצן באלד נאך מיטאגס אלוטט שפאציר
צו מאכן וועלכעס איד הט ניט וויניג פערגניגן געמאכט .
עס איז אויך געשעהן . נאך מיטאגס איז ער מיט איר געגאנגן
אין זייער לוסט גארטן ארין . זיי האבן זיך ביידע אויף דעם
דיוואן געזעצט . ער זאגט צום דיוואן שפאציר מיט אונז אויף
צוויי שטונדען אין די הייך הין אונ צוריק . דר דיוואן הט
זיי מיט זיין איינגעשאפט געדינט אונ מיט זיי ווי איין אדלער
געפלויגן . אונ זיי נאך צוויי שטונדן אין גארטן צוריק
געשפעלט . מיין ליבר מאן זאגט זי אים וויא גרוס מיין
פערגעניגן פון דעם שפאציר געוועזן . וויא דאנקבאר בין איך
מאר דעם ער הט איר אויך צו געזאגט אלע וואך איין מאל
ביי שיינעם וועטר מיט איר שפאצירן צו פארן . אזו מיט
אפארגעניגן האבן זיי איין לאנגע צייט געלעבט מען קאן
זאגן אזו ווי צוויי טויב :

איין מאל . זאגט זי אים ליבר מאן . גלייב מיר מיין ליבר
ארגיר . איך שטייא ניט נאך די זאכן . נור מיך פר דריסט
פר וואס איך זאל זיין ביי דיר נאך פר אונגטרייא גרעכינט
ער הט איר דרויף קיין אנטוואורט געגעבן . נור געטראכט
הט ער זיך אז זיא איז גערעכט . דען אויף טרייהייט הט ער
זיך ניט איין מאל איבער צייגט . זיא הט אים דס יערן טאג
פאר געווארפן אונ געוויינט ביז זיין הערץ איז אים איבר געגאנגן

ח דען

דען ער איז זייער צו איר געוועזן צו געבונדן. אזו האט ער
איר אלע זאכן איבר געגעבן אין איר געוואלד. באלד וויא
זי האט נור די זאכן אונטר איר געוואלד בכומן. האט
זיא אויך אנדערע גראנצן אויף איין אנדער הערץ קענן אים
בקומן זיא האט אליין ניט געוואוסט פוי וואנען עס איז
געקומן. אויך דר באשע איז אים פאלש געווארן:

אין עטליכע טאג ארום איז אלגינע מיט דעם באשע
שפאצירן געפארן. אונ זייער פיינדשאפט האט שוין ביי
זיי אזו פיל געבראכט אז זיי האבן שוין איינס פאר דם
אנדערע ענטדעקט אונ אמיטעל געזוכט אים פון דר וועלט
צו ברענגן אלגינע האט שוין ווידר אסלונן פראן געפונן אים
אומצוברינגן צו מאכן. ווי די געשיכטע וועט ווייטר שרייבן.

אויף דעם צווייטן טאג איז זי מיט אלגירדן געזעסן אין
דער זומער סאלע אונ האבן מיט גרוס פר געניגן דעם
שפילן צוגעזאגט זיא זאגט מיט ליבע רייד אבער מיט
גרוס פאלש פר מישט. ליבר אלגירד ווייסטו וואס מיר איז
געקומן אויף די געדאנקן. וואס פערנט ער מיין הארץ. זיא
זאגט ווייטר מיט זיסע אונ פאלשע רייד איך האב געהערט
אז עס געפינט זיך איין טייער מאל מיט דימאנטן. די
דימאנטן באקומט מען מיט גרוס מיה. דען דר מאל איז
גאנץ טיף אונ דארטן געפינען זיך אויך גרויסע שלאנגן עס
וועלן דא אזעלכע גרויסע פויגלן וואס זייער נעהרונג איז
שלאנגן אזו פליהן זיי ארום די שלאנגן צו פאנגן אונ
די מענשן וואס בשעפטיגן זיך מיט דעם נעמן גרויסע
שטיקר פלייש אונ ווארפן ארום אזו פאלן די פלייש אויף
די דימאנטן אונ די דימענטן וואס האבן קאנטן ווערן
איין געשטאכן אין דעם פלייש אונ פיל גרינע דימאנטן

בלייבן

בריבן גראט קרעפן אז די שפייסער פרייש און קומן די
גרויסע פיינדי און פליהן אראפ און נעמן אן מיט זוייערע
גרויסי שנאבלען די שפייזר פרייש און פליהן צוריק ; ווי
זיי קומן ארויף אזו שמעקן זיי די מענשן איבער מיט
שיטן און אנדערי מיט נשרייען אזו דאן די פייגלען פר
שרעק די שפייזר פרייז פאלן און פליהן ועלבסט אוועק
און די מענשן וואס ראסערן הרוף נעמן די דימענטן אראפ
פון דעם פרייש און נייען זייער וועג . אזו באלד די וועלסט
וועלן מיר מיט דעם דיוואן אהין פליהן אזו וועלן מיר זיך
פיל בריללאנטן אום קלויבן . אוך מיין ליבר מאן דו וועסט
עס מיר צו ליב טאן . ליבע ארנינע אזו איין פרייניקייט
פר לאנגסטו פון מיר און ברויכסט אזו פיל רייד אן צו
ווענדן איך וועל עס דיר צו ליב טאן היינט לאזן מיר די
רייזע נים מאכן ווייל עס איז פריב וועטר מארגן ביי
אשיינעם וועטער זאל עס געשעהן . די פיר און צוואנציג
שטונדן פון זיין גלים איז אפ נקאפן . צו מארגינס אום
זיינר צעהן פר מיטאג זענן ביידע גנאנגן אין גארטן
ארוין און האבן דעם דיוואן אוף געשפרייט און זיך אוף
אים געזעצט ער זאגט דיוואן טראג אונז אהין אין דעם טאל
וואו די דימענטן זענען דער דיוואן הט זיך באלד מיט זיי
אין דער לופט גאנץ הויך אוף געהובן און אין אצייט פון פינף
פערטיל שטונדע איז ער שון דארטן געוועזן און הט זיך מיט
איר אראפ גלאזט אין אגאנץ טיפן טאל ווי די דימענטן
זענען געוועזן .

זיי זענען פון דעם טאל ניט ווייער צו פרירן געוועזן איבער
הויפט ארגירד העט זיין הערץ הט אים שון די חערפט אן
געואנט איז אגרויסי שרעק אוף אים געפאלן וויא ער הט
געגעבן אבליק ארויף און הט געזעהן די אונגעהייערע בערג

וואס

וואס רינגלען ארום דעם טאל דאך געבראכט האט ער זיך עס טענ נאך אזו הוך זיין מיין דיוואן וועט מיך צוריס אהיים ברענגן דר טאל איז גוועזן אזו טיף. עס איז דאמלס גוועזן ביי העקן טאג אונ ער הט אלי שטערן גזעהן.

ווי דר דיוואן איז ארונטר גקומען ווען זיי ארויס גגאנגן אונ אן גהויבן צו קלויבן די גרעססטע ברולאנטן דען איבר דעם גאנצן טאל ווען די דימענטן גלעגן צו שפרייט אזו ווי שטיינער אויף דר גאס. ווי זיי האבן שון גהאט פיל ברולאנטן אן גלייגט זעצן זיי זיך צוריק אויף דעם דיוואן אונ ער זאגט דיוואן טראג אונז אהיים אונזר דיוואן הייבט זיך שון אן דר לופט פון טאל ארום. אין דעם מאכט זי זיך אראפ לאזן אגרום שטיין אונ גיט אגשריי אז דער גרעססטר ברולאנט איז מיר צוריק גפאלן. ליבער אלגירד לאזן מיר זיך צוריק נאך דעם שטיין ער גיט איין גשריי דיוואן צוריק. דר דיוואן לאזט זיך לאנגזאם צוריק אלגירד גייט אראפ דעם דימענט אויף צו הייבן ווי אלגירד איז נאר אטריט וויים גוועזן פון דיוואן. גיט זי אגשרייא דיוואן טראג מיך אהיים צו מיין פאטר. דר דיוואן גיט זיך מיט דר גרעסטן גשווינדיקייט אהייב אויף אונ אן גהויבן פון טאל ארום:

ער הט זיך אן גהויבן די הענד צו ברעכן אונ די האר פון קאפ אוס צו רייסן. דען ער הט נאר קיין רעטונג געזען פון דעם טאל אטאל ארויס צו קומן אך זאגט ער די פאלשי טרוא די פר פלוכטע שלאנג דס איז פון דיין שטיכלן ווס די האסט מיך גשטיכלט דס איז נור גוועזן די זאלסט דיר מאכן אגלעגנהייט ביי מיר די זאכן אן צו קריגן די גינגע הט מיך באלד גווארענט איך זאל איר די זאכן ניט איבר ענטפרן זי הט מיר אלץ אוועק גרובט מיין גליבטן רינג

מיין

מיין טייערן דיוואן מיין מערסווירדיג היטל . מיין געשעצט
שטעקילע אבר וואס וואלט עס מיר אלץ געהאלפן . דאס אלץ
וועט מיך פון דעם מאל ניט ארויס נעמן . אך מיין דיוואן
מיין געליבטן דיוואן האב איך געברוכט יעצט אין מיין נויט .
אין דעם דר מאנט ער זיך אן זיינע שוך . אה מיינע שוך
ער גיט אבליק אוף זיינע פיס . גיט ער אנשרייא גלויבט
איז גאט . איך בין ניט פר לורן ווען איך האב מיינע
שטיוועל . אין דעם וויא ער פרייט זיך אזו מיט זיינע שוך
אונ שפיט אזו איין גבונן אונ קוקט אוף זיינע שוך באקיסט
ער אהעפטיגן קנאס אוף דעם רוסן וועלכעס עס האט אים
גלייך אנידר גליינט אוף דר ערד אונ איז אין אינמאכט
געפאלן. ער איז אבר ניט לאנג געלעגן אונ איז צו זיך
גקומן האט ער דר זעהן אז אגרוס שטוק פלייש אונגעפער
פון הונגערט פונט איז אויף אים גפאלן . ער האט באלד
פר שטאנען דאס פלייש מוז זיין וואס די מענשן ווארפן אריין
דורך די דימאנטן צו בקומן אזו ווי מיר האבן פריער
געשריבן דאך איז ער דורך דעם זייער שוואך געווארן אז
ער האט מיינע קרעפטן גהאט זיך אויף די פיס צו שטעלן
ער איז אזו געלעגן עטליכע שטונדן . וויא עס איז טאג
געווארן זענן די שלאנגען צורי'ס אין זייערע לעכר אריין .
אונ ער איז אויך ארויס פון זיין ארט אונ האט נאך מער
שטיקר פלייש דר זעהן . ער האט זיך אויך ניט ווייניג
גוואונדערט וויא ער האט דר זעהן אזו אגרויסען אונ
איין שרעקליכן פוגל לאזט זיך אראונטער ער שטעלט
זיך געשווינד אין אווינקל אריין . ער זעהט ווי דער פוגל
פיקט מיט זיין גרויסן שנאביל אשטיק פלייש אונ שוועבט צו
ריק אין דר לופט . אוך האט ער גוט באאובאכט ווי אן
דעם פלייש קלעבן פיל דימאנטן . ווי ער האט געזעהן אז

עס

ווען איז שון העכער מאג אונ ער האט שון פאר די שלאנגן זיך ניט צו באווארענען האט ער זיך שון אן גהויבן ווין גוונר אונ קרעפטן צו בוועגען ער האט אויך אין זיין קעשענע גפונן זיך צו דער לאבן נאך דעם האט ער גפונען אין קליינעם שפרונג צו געבן מיט דעם שפיגעל איז ער ארוס פון דעם מאל אונ איז שון גוועזן אויף היגדריט מייל. אבער אין אוויסגן נדעכטן ווארד ער האט ניט גוואוסט אין וואס פאר אגעגנט ער איז. אזו איז ער גנאנגן וואו די אוגן האבן אים גוויזן. מיט דעם מיינונג פון דעם וואלד אויף אנגלייכן וועג ארוס צו קומען. ער איז גנאנגן אגאנצן טאג אונ האט נאך קיין וועג ניט גפונן. ווי עס איז נאכט גוואורן איז ער ארוף אויף אבוים אונ דארטן די נאכט צו גבראכט:

די זון איז שון גאנץ הויך גוועזן ווי ער איז אויף גוואכט ער גייט פון בוים אראפ אונ גאנגט אן ווייטער צו גיין. דער הונגער האט אים אן גהויבן צו קוועלן. אזו דער גאנץ האט ער גאנץ נידעריגע ביימער מיט עפיל ווי ער שיינע ער האט נאך אועלכע פרוכטן זיים זיין לעבן ניט גזעהן. ער רייסט אפ איין עפיל אונ הייבט אן מיט דעם גרעסטן אפעטיט צו עסן. אבער ווי באלד ער האט נור דעם ערשטן ביסן אראפ גשלונגן. אזוי איז פאר איין אונגליק איז דעם אונגן בליק איז ער (קאניאל) באק גוואורן אך דא האט איין נייעם אונגליק טראכט ביי זיך אלגירר דען ער האט זיין מענשליכן פאר שטאנד ניט פאר לוירן ער האט געבינג פאר שטאנען זיין גרוס אונגליק. ער האט גוואלט געבן אנשריי. אך דו אונגליקליכער אלגירר. אנשטאט דיזע ווערטער האט ער גשריען מע מע מע מע אלגירר (קאניאל) בטראכט זיין קינפטיגס לעבן ווי וואונדערליך נאם שטראפט מיך אך בין גוועזן איין ארמן פישרס זון. נאך דעם רייכער גוואורן

פון דעם נרעסטן סאלמא . גרעסעם אנאנצע שמאם פון בלום
פר גיסונג . גוואַרן איין באשעם אידעם . און ווערך
בכומן אועלכע מיר וואונדרן ליכע זאכן . אַך סיינע פאלשע
פרוא הט מיר דם אלץ גרובט . וואלט מיר ניט ווילך
גוועזן ווען איך וואלט גשמאכן פר הונגר אין מאַך .
אדר די גיפטיגע שלאנגן וואלטן מיך גביסן . נור איך סוו
סיך פר לאזן אוף דעם בשעפר פון דר וועלט . דער ווס
הט מיר שון גהאלפן פון אזו פיל נוטן הער וועלט דער
וועט מיר הינט אוך העלפן . אצונדרט לאזן מיר אלגירך
(סאויאל) באס דאוך גיין . און פון דער פרינצעסן אן
פאנגן צו הייבען
מיט ווס פר פרייד אונזרע אלגינע איז אהיים גקומן
סא, זיך יערה לעור סענקן . ניט דין ברולאנטן האבן זי
גפרייסט נור ווייל זי איז פון אלגירדן קים גוואַרן נוי זי
איז אהיים גקומן איז זי מיט גרוס פרייד צום פאטר אריין
גגאנגן און אים ערצעהלט די גאנצע היסטאריע אוף ווס
פר אין ארט זי הט אלגירדן גטראפן זי הט אים
די ברולאנטן גצייגט וועלכעס אים זעהר גפריים הט .
און זאגט אצונדר ווען מיר אים שקן לום אוף איבינגער
וועט שון דארפן פר הונגר שטארבן אדר פון די גיפטיגע
שלאנגן גביסן ווערן . אצונד לאז איך דר ווייל אלגינע
פרייען מיט די וואונדרבארע זאך און מיר וועלן ווייטר
זעהן ווס מיט אלגירדן איז גשעהן .
אונזר ארמער אלגירד הט איך מיט דעם האפנונג
גטרייסט און איז רעם צו שטאנד אזו עטליכע טעג ארום
גלאפן . איין טאג ווי ער איז אזו פר טראכט ארום גגאנגן
הט ער דר זעהן אוף אנידריגן בום וועלכע זיינע צווייגן
האבן אן גרירט אן דר ערד . זייער גסיינע און העסליכע

עפיל

ועפיל. ער הט אבר מורא גהאט פון זיי צו עסן עס
הט אים אבר זייער גהונגרט. אוך הט ער זיך גטראכט
ביזוייכט ווען די פרוכטן שעדליך. אזו איז מיר גלייכר פון
זיי שטארבן איידר איך זאל מיין לעבן אוף אזו איין ארט
צו ברענגן. ער הט גאר ניט גטראכט אונ הט מיט דעם
מויל איין עפיל אפ גביסן אונ אן גהובן צו עסן. ווי
ער הט נור דעם ערשטן ביס אראפ גשלונגן אזו איז ער
צו ריק איין מענש גווארן. ער איז גפאלן אוף זיין גזיכט
אונ גאט גדאנקט פר די רעטונג. ווס דו האסט מיר
גשיקט. ער הט גאר ניט גטראכט אונ הט אפ גריסן
עטליכע פון די העסליכע עפל אונ הט זיי ארײן גלייגט
אין זיין טעשינע אונ איז צו ריק גגאנגן צו די שיינע עפל
אונ אוך אפ גריסן עטליכע פון זיי אונ אוך צו זיך גנומן
אונ הט אן גהובן ווייטר צו גיין. ווי ער גייט אזו
זעהט ער ווו א קאזאל ליגט נעבן א בוים אונ שלאפט גאנץ
האסטיג. ער גייט צו בטראכט אים. אונ זאגט צו זיך
קען דען ניט זיין אז דיזער קאזאל וואר אוך א מענש. אונ
איז דורך דר עפל אזו אונגליקליך גווארן אזו איך. ווי
ער שטייט אזו הט זיך דר קאזאל אוף גכאפט. אונ זיך
זייער פר אים דר שראקן. ער הט גוואלט אנטלויפן ווי
ער הט אבר אלגירד דר זעהן איז ער באלד צו אים גקומן
אונ אים צו די פיס גפאלן. אלגירד הט באלד פר שטאנען
אז ער מוז גוויס א פארוואנדלעטער מענש זיין אונ נאך מער
פון זיינע באקאנטע. אלגירד הט קיין צייט פר זוימט אונ
הט גנומן א עפיל פון די העסליכע אונ אים גגעבן. אבר
ווי באלד ער הט נור דס עפעלע אוף גגעסן איז ער
באלד צו ריק גווארן א מענש. ווי פר וואונדרט הט
זיך אבר אלגירד ווי ער הט דר זעהן אז דר מענש איז

אנזער בערגרים . דר תליון וועלכר הט אלגירדן זיין
לעבן גרעטעט זיי וענן זיך איינער דעם אנדערן אנף דעם
האלז גפאלן אונ זיך גקושט אונ זייער גפרייט . זיי האבן
זיך איינר דעם אנדרן זייערע אומגליקן פר צילט . נוא
די גשיכטע פון אלגירד וויסן מיר שון . יעצט וועלן מיר
זעהן די גשיכטע נ'ס דר תליון וועט אלגירדן דער צילען
ווי אזו ער קומט דא אין דעם וואלד אריין . אלגירד מיט
בערגרימן קריכן זיך אום איין ארט אונ זעצן זיך אנידר .
אלגירד דר צילט בערגרימן ווי מיט אים הט זיך פאסירט
אונ ווי אזו ער איז פון דעם טיפן מאל ארום גקומען .
ווי ער הט זיין היספאריע גענדיגט . ווערט פלנצלונג
פינסטר . עס לאזט זיך ארויפ אן וואלקן עס קומט ארום
פון דעם וואלקן די איינגע גינגע פון וועלכע מיר האבן
שון גשריבן . אונ זאגט מיט איין זיסע שטימע דו קאנסט
מיך אלגירד . אלגירד ענטפערט יוא מיין ליבע גינגע זאגט
די גינגע דו נארישר מענש פר וואס האסטו מיינע רייר
ניט גהאלטן . פר וואס האסטו דיינע זאכן אן דיין פרוא
איבר געגעבן . גענפ־רט אלגי־ד זאגט ווייל איך בין אשטערבליכר
מענש אונ הב דורך די גוטע ליבשאפט וואס איך האב
צו איר גהאט האב איך דיינע רייר פר געסן דו זאלסט
וויסן זאגט די גינגע אז איך אליין בין אויך נאך ניט
גהאלטן אין גאנצן עס ווענט זיך נאר אן דיר נור ווס קומט
מיר ארום דו ברוכסט צו האבן דיינע וואונדרבארע זאכן
דער הויפט דעם צויבער שטעקילע וואס איך הב דיר
גגעבן אצונד ווייס איך אז דו לייערסט גרויס נוט ווער
איך דיר דיין הונגר שאיקן די גינגע טוט איין טריט
מיט דעם פוס טומט ארום אשרעקליכער גייסט זאגט די
גינגע . דו זאלסט די מענשן ברענגן גוטע שפייז אונ גוטן

ווין

וויין . דער גייסט איז אזו שוואנגער געווארן עס האט קיין פינף מינוטן קוסט דער גייסט מיט אקויש או : דעם קאם ער שטעלט דעם קויש אויף דער ערד אונ איז פאר שוואנגער געווארן . דיא גינגע זאגט יעצט מענט איר דיא שפייז עסין זיי זענן גאנץ רייין אונ גשמאק :

די גינגע האט אים אויך געגעבן פר זיגילט אין איין פאפיר אזו ווי אפאשיק . אונ זאגט ווען דו וועסט ווערער דיא זאכן קריגן צוריק . זאלסטו ארום גיין אויף דעם פעלד אונ זאלסט מיט דעם צווייבר שטעקילע מאכן אקאליכדיגן רינג אויף די ערד . אונ זאלסט די זאכן לייגן נעבן דעם רינג אויף די ערד נאך דעם זאלסטו נעמן דעם פאשיק אונ אום שיטן פונקט אין דער מיט פון דעם רינג נאך דעם זאלסטו נעמן אגליהענדיגע קייל אונ זאלסט די קול לייגן מיט דעם פייער ארויף אויף דעם רייכער פראשיק . אונ זאלסט דיך באלד אפ רוקן אויף פינף ביז זעקס איילן ווייט אבער זאלסט זיך גאר נישט שרעקן וואס דו וועסט זעהן . אויף אזוי איין ארט וועסטו זיך אין גאנצן בעפרייען אונ איך וועל דיך גליקליך מאכן אויף אייביג זי האט זיך מיט זיי געזעגנט אונ איז פאר שוואנגער געווא..ן זיי האבן זיך מיט די שפייז גוט אן געגעסן נאך דעם עסן האט דר תכיון אן געפאנגען צו דער ציילן ווי אזוי ער קומט אין דעם וואלד אריין רעסאלט ווען דו ביסט פר לורין געווארן האב איך גלייך פאר שטאנען אז עס מוז זיין איין אן שטעל איך האב איך גמיינט גאנץ זכר אז מען האט דיך גטויט . דאך האב איך גמוזט שווייגן :

איין מאל האב איך מיך אין הויף פארשפאצירט . דאך האב איך געוואלט אוועק גיין אונ מיך מיט אלגינע גזעגנט . זיא אבער האט מיך צו אויף געהאלטן ביז עס איז גאנץ

שפעט

שפעט געווארן זאגט זי. צו מיר בעגריט עס איז שון גאנץ
שפעט בלייב שון דא נעכטיגן. איך בין געבליבן. זי האט
מיר געהייסן געבן איין באזונדר צימר אין וועלכן איך האב
געשלאפן איין שיין בעט אונ איך האב מיך באלד שלאפן
געלייגט אונ געלעגן אזו ווי אין אקוואל. אונ אלע מיינע
געדאנקען זענען געוועזן נור אויף דיר. ווי איך ליג אזו הער
איך ווי מען גייט איבר די טרעפ אונ גלייך. צו מיין טיר
צו דט הארץ האט אין מיר אן געהויבן שטארק צו קלאפן.
מען האט ביי מיר אן געקלאפט איך האב גלייך געפרעגט
אזו קומן אריין דריי שטארקע מענשן אונ נעמען מיך
אן ביי די הענד אונ פיס אונ טראגן מיך אין דער לופט
דורך עטליכע צימערן אוק זיי נעמען איין געוויכט פון הונדערט
פונט וועלכס עס וואר אן געשמיר איין אייזערנע קייט. די
אנדערע עק קייט בינדן זיי מיר אן דעם האלז אונ שמייסן
מיך דורך דעם פענסטער אין וואסר אריין דס געוויכט האט
מיך באלד געגעבן אשלעפ אראפ ביז צום גרונד ווי איך
בין ארונטער געקומען האב איך מיך געוואלט רעטן נור דאס
געוויכט האט מיך ניט געלאזט איך האב שון געטראכט עס
איז געקומען די צייט מיין לעבן צו ענדיגן. איך האב נאך
אזו פיל פר שטאנד געהאט מייני זינד אין הארצן צו
בקענן מיט דיזע געדאנקן אח גאט פר גיב מיר מיינע
זינד אונ דיר גערעכטער גאט גיב אך מיין נשמה איבר;
אין דעם ווי דס וואסר שטיקט מיך אזו. זעה איך
אונטערן וואסר ווי עס קומט צו שווימן אנדזער פיש מיט
גאלד סאלירע שופן אונ בייסט אבר די אייזערנע קייט
פון מיין האלז אונ פאקט מיך מיט זיין גרויסן פיסק אונ
טראגט מיך מיט דער גרעסטע געשווינדיקייט אויף דעם
אבר פלעק פון וואסר אונ ווארפט מיך אויף דעם לאנד ארוס

איך בין גלעגן איינינע שטונדן איידער איך בין צו מיינע פרעפזין געקומען. איך האב דעם באשעפער גדאנקט פאר די וואונדערליכע רעטונג:

איך הייב אז די גנעדיגער צו באזעהן ווא איך אז איך בעפינדע מיך אין וויסטן וואלד. איך בין אין דעם וואלד ארום גגאנגען עטליכע טעג אונ איך האב מיך דערנעהרט בלויז מיט גרינוואורצן איך הב געטרונקען גרוס הונגר וועיל איך בין דר צו ניט גוואונט געוועזן:

איין מאל האב איך דר זעהן אויף נידריגע בוימער דיא שיינע עפיל איך בין מיט פרייד צו גלאפט מיט דער מיינונג מיך צו דר סוויקן ווי איך האב ניר דעם ערשטן בוים אראפ גשלונגן בין איך באלד פערוואנדערט געווארן פר א סאזשאק, אונ אין דעם געשטאלט בין איך ארום גלאפן עטליכע טעג אונ מיך ערנערט מיט גראז אונ אנדערע גרינוואורצן ניט לאנג פאר עטליכע שטונדן האב איך מיינן אוגן אויף גהויבן קעגן הימעל אונ דעם באשעפער גבעטן ער זאל מיר העלפן פון מיין נויט ארום ווי איך שטוואס אין דער הייך פליען. וויא עס האט זיך שטוואס נידעריגער אראפ גלאזט האב איך גלייך גמערקט אז דס איז דיין דיוואן אונ צוויי מענשן זיצן אויף אים דער דיוואן האט זיך ארונטער גלאזט ביז אויף דר ערד אונ זיי זענן אראפ גגאנגן פון דעם דיוואן אונ אוך אפעסמיל פון דעם דיוואן אראפ גנומען, אינ דער פון ארום גנומען זייער שפייז אונ וויין איך בין גשטאנען אונטער א בוים אונ גוט אכטונג געגעבן האב איך געזעהן ווי דער באשע מיט זייני מאכער ראון זיך שמעקן די שפייז אזו האב איך נאר פאר געסן אז איך בין פר וואנדעלט אויף א סאזשאק: איך האב אין דעם אונגעגבליק גמיינט אז איך בין א מענש. וויא איך האב

גזעהן

געזעהן אז דער דיוואן ליגט אום געשפרייט אוף דער ערד
אזו בין איך ארוף גלאפן אוף דעם דיוואן אונ איך האב
געוואלט שרייען דיוואן טראג מיך צו אלגירדן איך האב
געוואלט געוואר ווערן ווי דו ביסט צו דו לעבסט צו ניט
ווי איך האב די ווערטער געוואלט זאגן האב איך אן געהובן
צו שרייען מע מע מע האט זיך דער באשע אומגעקוקט
אונ מיך בעטראכט אונ זאגט צו אלגינען יעה נור ליבע
טאכטער דעם שיינעם סאוויאל דא שטייט ער איז געוויס
הונגעריג ער בעט מען זאל אים עפוואס געבן זי ווארפט
מיר אשמיק פוטער קוכן ווערכעס איך האב מיט גרוס
אפעטיט אוף געגעסן. אך ליבער אלגירד ווי ביטער איז
מיר געוועזן אום צו הערן דעם געשפראך וואס צווישן זיי
איז געוועזן פון אונז ביידע קורץ זיי האבן אפ געגעסן אונ
זיך שוין גרייט געמאכט אהיים צו רייזן אונ צווישן איז
געבליבן מיך מיט צו נעמן מיר האט דאס נאר ניט געשמעקט
נור געטראכט האב איך מיר וואס קען דא ערגער זיין דארט
ווער איך ווענינגסטענס זיכער זיין פאר די יעגערס אונ פאר
די ווילדע חיות ווי זיי בעטראכטן מיך אזו דער זעהט
אלגינע אוף מיין רעכטע לאפע פון די פארדערשטע פוס
אפינגעריל דאס פינגעריל איז געוועזן וואס דער באשע
האט מיר געשענקט אוף דעם באל אונ אוף דעם פינגערל
איז געוועזן זיין נאמען אום געקריצט אזו גיט זי אנגעשרייע
פאטער דיין פינגעריל איז אוף דעם סאוויאלס לאפע ווי
איך האב דאס דער הערט האב איך מיך געפארכטן אז זיי
זאלן אן מיר ניט בעמערקן אונ מיך טוט שיסן. אזו האב
איך אן געהובן צו אנטלויפן דער באשע האט מיך אן געהובן
נאך צו יאגן אונ עטליכע מאל געשאסן אבער דער ליבער
גאט האט ניט צו מיר צו גלאזט די קוילן דער באשע
איז

איז מיר גוואָרן און איז צו ריק גגאַנגן און מיט אלגינטע אַהיים גלופן און איך האב מיך פר גרוס מיריקייט גריינט שראַפן אונטר דעם בוים וואו דו מיך גטראָפן האָסט:

אצונד ואנט אלגידר איז שון צייט מיר זאלן צוריק קומן צום באשע און זיי בצאלן ווי זיי האבן פר דינט. איך האב שון אנגומן פראַן דער צו גפונן מיינע זאכן אפ צו נעמן:

זיי האבן אפ גריסן פון די שייני שעדליכע עפיל ביז צוואנציג שטיק און פון די העסליכע עפיל אוך עטליכע און מיט די שיינע וואָרן האבן זיי אן גהובן צו רייבן. קורץ אין עטליכע טאָג אַרום ווען זיי אן גקומן אין דער שטאָט אַריין וואו דער באשע מיט אלגינע וואר אוף דעם וועג האבן זיי זיך די קליידר פר ענדרט און זיך פאלשע בערד און וואנסעס אן גטאן סען זאל זיי ניט דר קענן אלגידר האט גנומן אנאנץ שיין טיישיל און פון די שיינע שעדליכע עפיל ארוף גלייגט און מיט זיי צום פאלעץ גגאנגן. אוף דעם ווער עס האט נור די עפיל גזעהן האט אים גלייך גפרעגט אוב זיי ווענן צו פר קופן. ניט איין מענש האט בעדוערט פר ווס זיי ווענן ניט צום פר קופן און ער איז מיט די עפיל צום פאלץ גגאנגן דאמאלס ווען פונקט גזעסן דר באשע מיט ארגינע ביי דעם פענסטר אזו האבן זיי די שיינע עפיל גזעהן זעה נור די עפיל זאגט דר באשע. איך האב נאך קיין מאָל אין מיין לעבן אזעלכע שיינע פרוכטן גזעהן מוזן זיין אוך גשמאק זיי ווענן צו פר קופן פראגט ארגינע יא זאגט ער. דר באשע האט דם גאנצע טיישיל מיט עפיל צו גנומן און אים רייכלעך בצאלט. ער האט אים גדאנקט און איז זיך גלייך מיט דר גרעסטער גשווינדקייט אוועק גגאנגן

אונ צו דעם תריון פערגרייט גזאגט מיר מוזן דס ארט פר לאזן דען עס איז פר אונז געפערליך זיי זאגן פון שטאט ארום גיגאנגן בערגרייט האט זיך ארויף געזעצט אויף אלגירדס אספלען אונ ער האט געגעבן אשפירונג אויף הונדערט מייל ווייט. צום גליק האבי זיי אן געטראפען אשיינע שטאט ביי זייני ווען איך דער שטאט ארין אונ האבן זיך גדינגען שיינע צוויי צימער אלגירד האט ביי זיך גהאט פון פיינסטע ברולאנטן. דען איידער ער איז ארוים פון מאל האט ער זיך זיינע טאשן מיט ברולאנטן פול געמאכט. אצונד האט ער איין דימענט פר קופט אונ האט פר אים פיל געלד גנומן אז זיי ביידע האבן אלאנגע צייט דער פון געלעבט גאנץ רייך אצונד לאזן זיך דער ווייל אלגירד מיט בערגרייטן לאזן פרייען אונ מיר וועלן זעהן ווס מיט די עפיל זעני געווארן דער באשע האט די עפיל מיט גרויס פערוואונדרונג אן גהובן ער נעמט אמעסר אונ שנייט איין עפיל אויף איין העלפט גיט ער אלגינע אונ איין העלפט געסט ער זיך אונ ביידע פאנגען אן גלייך צו עסין. אבער וויא באלד זיי האבן נור אן גפאנגן צו עסין אונ דעם ערשטן ביסין אראפ גשלונגען זענען זייא באלד פאר וואנדרולט געווארן דער באשע פאר איין קאזיאל אונ אלגינע איין קאזע. אונ האבן אויך זייער מענשליכן פאר שטאנד ניט פערלוירן זיי האבין אן גהובן ארום צו לופן אין דעם זאל אונ גשריגען מע מע מע. די וואך ווס איז ביי דר מיר גשטאנען איז באלד אריין גקומן אונ מיט גרויס שרעק דער זעהן דם אומגליק. עס איז געווארן אין גאנצן שלאס אגרוס גהידר עס זענן אלע באדינטע אונ אלע הויף מענשן אריין גקומן אונ האבן דם אומגליק מיט גרויס שרעק געזעהן אויך וויא די קאזע איז צו געלאפן צום טיש אונ

מיט דעם טום גוויזן אוף די עפיל . וועלכס זיי צו פאר
שטיין געגעבן האבן פון די עפיל איז זייער פרוואנדלונג
גקומן אונ דיא וואך ווס זענן גשטאנן פר דעם שלאס
האבן גלייך ערקענט אז די עפיל זענן די נעמליכע ווס
זיי האבן געזעהן טראגן מיט דעם נעמליכן טיישיל מען
הט באלד אן גהויבן צו זוכן אין דער גאנצר שטאט אבר
וואו איז אלגירד שון גוועזן פאר הונדרט מיל מען הט
באקאנט גמאכט אין גאנצן לאנד דעם באשעס אום גליק .
פיליכט וועט זיך טרעפן אראקטר [?] אדר אכבשף ווס
וועט זיי העלפן דער זאל רייכלך בעפרידיגט ווערן . עס
זענן אן גקומן דאקטורים . צובערס . באבעס . דווארעס [?]
עס איז אלץ גוועזן אומזוסט . קורץ עס איז אפ גלאזן
אהאלב יאר אונ קיין הילף הט זיך פאר זיי גפונען אוך
הט מען זיי גוואלט געהרן מיט מענשליכע גוטע שפייז .
אבר צום אומגליק איז פון זיי די מענשליכע נאטור אוועק .
זייער מאגן הט נור צו גנומן היי אונ האבר ווי נאטורליכע
שאף . מען הט זיי גמאכט אין פארעץ אשיין שטעכיל
אונ אן דער וואנד אקארומע אונ דארטן האבן זיי צו
גבראכט אגאנץ יאר אלס קאזיאר אונ קאזע :
איבער דער צייט הט זיך דער אומגליק גראוס הערן
אין דער גאנצר וועלט אלע צייטונגן האבן גשריבן מען
הט בעקאנט גמאכט פיליכט וועט זיך איינר טרעפן ווס
וועט זיי העלפן . אלגירד הט ניט איין מאל מיט פערגניגן
גלעזן אין צייטונג אבר נאך דעם לעזן הט ער זיך גוט
אום גוויגט . דען זיין גוט הארץ הט זי זיך אים פאר
גשטעלט פאר די אויגן אך זאגט ער . דו אונגעטריי
ווייב האסטו גברוכט אזו איין עלענדן צו שטאנד צו
ברענגן . וואלסטו ניט גקענט מיט מיר גליקליך לעבן

ואן   דוין

דיין הארץ ברוכט דיר שון זאגן מיין מיינונג נאווא
ווען דיך ניט לאזן אין דער געשטאלט דיין לעבען צו
צו ברענגען אזו וויא איר האט זיך פאר דינט גוט צו ווערן
אונד ווייטר צו זאגן צו לעבן איז שון אונמעגליך דו זאלסט
מיט דיין פאטער באלד גהאלפן ווערן אוך דורך שמערצן :
אונד דיך מוז איך לערנן ווי אזו איין אנדער מאן געטרייא
צו זיין אונד איך מוז איין נטרייע פרוי פינדן :

ער זאגט צום תליון דו זאלסט וויסן אז איך מוז אריך
מיינע פרוי אונד דעם באשע זייער מענשליך געשטאלט צו
ריק געבן אונד מיינע זאכן צו ריק נעמען בלייב דו דא ביז
איך וועל צו ריק קומן בערגרים זאגט זעה נור מיין ליבר
אלגירר דו זאלסט דיך ווידר ניט לאזן איבער רעדן אלגירר
זאגט זארג ניט ער זעגינט זיך מיט אים אונד גייט אונטער
דער שטאט איבי גים אשפרונג אונ סוכט גלייך אונטער דעם
באשעס שטאט אונ פר קליידעט זיך אונ גייט אין פאלעץ
אריין אונ מעלד זיך אלס גרוסער דאקטער מען האט אים
גלייך צו זיי אין שטאט געפירט . ער איז פונקט ארין
גקומן ווי מען האט זיי האבער אריין געשיט אין זייער
קארטע . ער בעטראכט זיי אונ שפרעכט פערשיידענע
פערשטענדליכע ווערטער מען זאל מיגען אז ער איז ווירקליך
אצובר אונ זאגט מיינע ליבע הערן איר זאלט וויסן אז
איך קען זיי העלפן נור עס מוז זיי אן קומן מיט נויט
אונ שמערצן . . אזוי מיינע הערן מעגט איר שווייגן אונ
מיר אלע ערלויבן צו טוען אונ מיך ניט איבער פרעגן
וועל איך זיי זייער מענשליכע געשטאלט צו ריק שאפן
ווען ניט ערלויבט מיר פון דיזער שטאט אפ צו רייזן דו
מעגסט מאן ווס דו ווילסט ענטפערן זיי אים עס וועט
דיך קיין מענש איבר פרעגן גאנץ גוט ענטפערט ער אזוי

באפעלע

באמערלע איתפווייגאנצע פיר אונ צוואנציג שטונדן נים עסי
געבן . אונ נאך פיר אונ צוואנציג שטונדן זיי האבר מים
זאלץ געמישט געבן אונ ווידער אבצעהן . שטונדן קיין
וואסר געבן אונ ווען די צוויי אונ פערציג שטונדן וועלן
זיך ענדיגן אזו וועל איך איך זאגן וואס ווייטר צו מאן
וועט איר מיך אבר נים פאלגן וועל איך זיי נים קענן
העלפן זיי האבן אים פאר שפראכן צו פאלגן ער חם
זיך מים זיי געזעגנט אונ איז אוועק גגאנגן . ווי די
פיר אונ צוואנציג שטונדן פון הונגר אונ אכטצעהן שטונדן
פון דארשט האבן זיך שון געענדיגט איז ער ווידער געקומן
אונ געהייסן מאכן אגאנץ הייס שוויץ באד ער הט זיך
אן וגגרייט איין גוט פיש בייגערן שטעקעלע ער חט
עס גהאלטן אונטר זיין מאנטיל אונ זאגט איר זאלט וויסן
עס וועט זיי אן קומן מיט גרויסע שמערצן אבר ווען איר
וועט זיי הערן שרייען זאלט איר איך נים שרעקן אונ
פיר נים שטערן מען הט דעם סאזיאל מים די סאזע
אין באר אליין געפירט . אלגירר איז באלד אן געקומן ער
הט זיך מים זיי איינוויניג פר שלאסן אונ געבעט זיך
אראפ די פאלשע בארד מיט די וואנסעס . אונ זאגט
אצונד מיין ליבר שווער קענסטו מיך איך אליין האב
דיך פר וואנדעלט פר אסאזיאל מים די שיינע עסל אונ
איך וועל איך ווידער היילן אבר מיין רונג . מיין ריוואן
מיין היפיל מיין שטעקילע דער באשע הט אלץ גוט
פאר שטאנן ער איז אים געפאלן צו די פים אונ זייער
געקרעכצט אלגירר הט אים מים דעם שטעקילע הינדרט
שמיס אפ געצייכנט אונ רו מיין ליב ווייב קאנסטו מיך
זי איז אים אויך געפאלן צו די פוס גיין מיין ליב ווייב
רו האסט מיך גנוג געשמייכלט ער הט איר אויך די

נעמליכע

געסליפענע מעריצן גגעבען . נאך דעם הט אלגירד זיי
גהייסן צוריק פירן אין שטאל אריין אונ זאגט איר זאלט
וויסן די שפראכע האבן זיי שון צוריק נור דס גשטאלט
נאך ניט זיי האבן מיר גזאגט אז אין פאלע זאל זיך
גפינען אריוואן . אונ ארינג אשטעקילע אונ אהיטער
אונ גזאגט אלי סימנים אזו באלד אז איר וועט מיר די
אלי זאכן ברענגן וועל איך זיי די מענשליכע געשטאלט
קענן געבען מען הט באלד אן געהובן די אלי זאכן
צו זוכען אונ זיי זענען געפונען געווארן אזו ווי ער הט
גזאגט אצונד האבן זיי אים געגלייבט אז ער וועט זיי
קענן העלפן ווארום פון די וואונדערליכע זאכן הט קיין
מענש ניט גוווסט :

ווי אלגירד הט שון די אלע זאכן באקומן גענעמט ווער
ארום פון זיין טאש אפאפיר מיט רייכער גווירץ אונ שיט
ארום דעם קאזיאל מיט דער קאזע . אונ ער זעלבסט
שטעלט זיך אויך נעבן זיי . ער הט דו רייכער גווירץ אן
גצונדן עס הט פון זיך געגעבן אשטארקן רויך מען הט
ניט גקענט זעהן ווס עס טוט זיך . אונטער דער צייט
הט ער די אלע זאכן צו זיך גנומען . ווי א ער איז שון
פארטיג גווארן נעמט ער ארום איין העסליכע עפעלע פון
זיין קעשינע איין העלפט הט ער דעם קאזיאל געגעבן די
אנדערע העלפט דער קאזע . ווי זיי האבן דעם ערשטן
ביסן אראפ גשלונגן זענען זיי באלד צוריק אין זייער
מענשליכן גשטאלט גווארן . ווי דער באשע הט נור
זיין גשטאלט מיט דר שפראכע באקומן גיט ער באלד
אנגשריי האפט אים נעמט אים . גשווינד בינט אים אונ
שלאגט אים טוט אלגירדן דס איז ער דא שטייט
ער . אלגירד האט באלד ביי דעם גאלדינעם רייפיל פון

שמעקילע אן גנומן ,ווענן זיי אלע דר שראקן גוואָרן אונ האבן ניט גסענט פר שרעק צו אים צו גיין אלגירד ,נעמט ארום אפאפיר וועלכס זיין גאנצע גשיכטע איז באשריבן געוועזן אונ צו אלגינע גוואָגט . ווען דו פאָרשע שלאנג אין אגדרן פֿאן גפֿהייער צו זיין . ווערט ביסטו גוועזן. או איך זאָל דיר זאָגן ויין לעבן אין אין בהמה גשטאלט ענדרינגן גאר פֿיין הערץ הט סיך ניט צו גלאבט ער נעמט דם היטיל אונ טוט ויך אן און ווערט ער אונזיכטבאר . נאך דעם הט ער דעם דוואן אום גשפייט אונ זאגט דיוואן טראג טיך אהין אוף דעם ארט . ווי איך בין טיט פֿיין ווייב גועסן אין דעם טאל פֿון די ברולאנטן אין דעם אוגנבליק הט אים דר דיוואן אהין גבראגן . ער נעמט דם שמעקילע אונ מאכט איין קאלבריגן רינג אוף דר ערד אונ ליגט די אלע זאכן געבן דר רינג אונ טוט אלץ אזו ווי די גינע הט אים גהיסן . ער רופט זיך דר נאך אפ און פונף ביז זעקס אייכן . עס הט אן גפאנגן צו גיין איין שרעקליכר ווך אונ די גאנצע שטיק ערד הט גציטרט . נאך דעם הט גגעבן אשטארקן קנאק אונ אשרעקליכר בליץ . אין אוגען בליק איז די ערד גשפאלטן גוואָרן אונ עס איז ארום גקומען אשרעקליכר גייסט . אונ הט די גנע גהאלטן אן גבונדן ביי איין גאלדינע קייט ער הט אום גזעהן ווי אזיו גרוס אונ גייער שווארץ , דר גייסטליכר ריז זאגט צו אים וואס פר לאנגסטו פֿין העד . ענטפרט אלגירו איך פר לאני די גנע צו בעפרייען אין גאנצן . נאך דעם זאגט גנר גינע פֿיין ליבער אלגירד דער גייסט ברוכט אוך דיי

הילף !. קענסטו זיך בעפרייען פרעגט דר גייסט ענטפרט אלגירד יוא דו מוזט מיר אבר זאגן ווי אזו מיט איין קליינים - ריר זיך נור אן מיט דיין צובר שטעקילע אן מיין שטערן ווי אלגירד הט אים נור אן גריהרט הט באלר זיין גאנצר קאפ. אן גהובן צו ברענן אונ צו פנאקן עס זענן גרויסע פונקען גפלוגן פון זיין קאפ עס הט גדוערט אטערמיל שטונדע אונ עס הט ווידר גגעבן אשרעקליכר פנאק אונ עס איז פון דעם אום גהייען ריזען אוך גווארן אשיינע גינע זיי וענן ארויס אונ האבן אלגירדן מיט גרוס פרייד גדאנקט דער נייער גייסט זאגט צו אלגירדן איך שענק דיר איין אנדר פינגריל . אונ דם פינגריל אליין הט די אלע איינענשאפטן וואס דיינע אלע האבן. דו קאנסט דיר ווינשן וואס דו ווילסט , דו קאנסט פליען וואו דו ווילסט דו בויכסט ניט צו טאן נור דיר צו ווינשן טוז באלר גשעהן נור די אלע זאבן מוזטו צו ריק געבן די נייע גינע גיט איין גשריי קומן צו פליען די פייוולן אונ האבן זיך זייערע זאכן צו רוק גנומן נאך דעם וענן זיי צו גגאנגן צו דעם וואסר ווס דארטן איז גוועזן אונ די גינע הט אגישריי גגעבן איז דער נעבליכער פיש אויף דעם וואסר ארויף גשוםן הט אים אלגירד דעם פינגריל אין מונר ארייין גגעבן די גנעם זאגן לעב וואוהל אונ מאך מענשן גליקליך ואונ מיר דאנקן דיר ווייל דו האסט אונז נחאלפען אצונר הט איבער אונז קיינער ניט צו באפעלן אונ מיר זענן